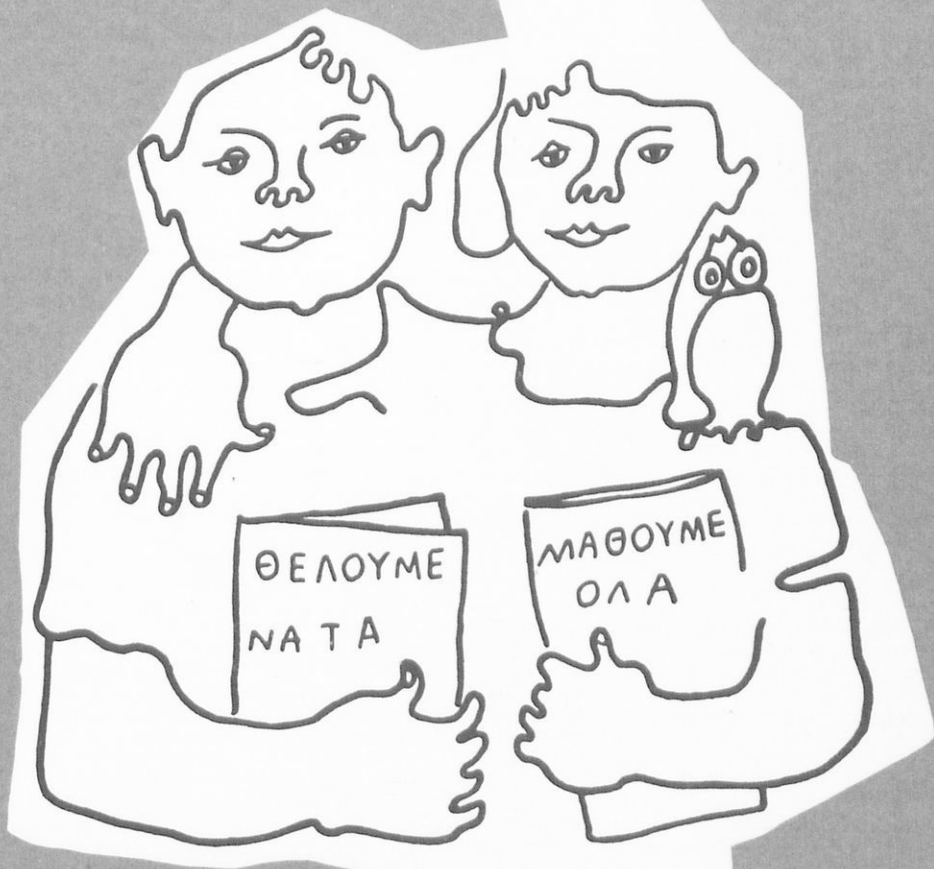

ΑΓΝΗΣ ΡΟΥΣΟΠΟΥΛΟΥ

ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΑΓΩΓΗ ΣΣ/Α

ΑΓΩΓΗ
ΤΟΥ
ΠΟΛΙΤΗ

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ
ΑΘΗΝΑ 1982

002
ΚΛΣ
ΣΤ2Α
229

ΑΓΝΗΣ Ο. ΠΟΥΛΟΥΔΗ

ΑΓΩΓΗ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ

Τόμος 37 - Δεύτερο

Εκδόσεις: 1998
Εκδόσεις: 2000
Εκδόσεις: 2002

ΔΡΕΠΑΝ

ΕΣΤΗΝΙΜΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΝ ΔΕ

ΗΤΙΑΣΗ ΤΟΥ ΗΠΩΤΑ

ΤΣΒΕΥΗ

ΣΤ

89

ΣΧ Β

ΑΓΝΗΣ Ο. ΡΟΥΣΟΠΟΥΛΟΥ

Ρουσοπούλου, Αγνή

'Αγωγή του Πολίτη

για την ΣΤ' Δημοτικού

Συνεργασία: ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ ΦΑΡΑΚΟΣ

Σκίτσα: ΓΕΡΑΣΙΜΟΣ ΓΡΗΓΟΡΗΣ

Έξωφυλλο καί σκίτσα: ΤΖΕΝΗ ΚΑΡΑΚΑΛΛΟΥ

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ

ΑΘΗΝΑ 1982

002
WPE
ET2A
229

Αγώγιμο του Πύλου

Βιβλιοθήκη της Βουλής

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ
ΕΔΩΡΗΣΑΤΟ

Όργ. Έκδ. Βιβλίων
Ν. 1. 1982. Εθν. 3283 Έτος 1982

Έλληνόπουλα από διαφορετικές χώρες

Γιαννάκης τελειώνει έφέτος τό δημοτικό σχολείο. Τώρα πηγαίνει στην έκτη τάξη καί, όπως πολλά παιδιά τής ηλικίας του, νομίζει ότι τά ξέρει όλα ή σχεδόν όλα. Ή αλήθεια βέβαια είναι ότι ό Γιαννάκης ξέρει πολλά πράματα γιά τήν ηλικία του. Αυτό τό κατάφερε όχι μόνο επειδή διαβάζει βιβλία, αλλά καί επειδή ρωτά συνεχώς γιά κάθε άπορία πού έχει. Ήπί πλέον άκούει πάντα μέ προσοχή τίς ζωηρές συζητήσεις πού άρχίζει καμιά φορά ό πατέρας του μέ φίλους του. Γι' αυτόν τό λόγο ό Γιαννάκης περνά συχνά γιά παντογνώστης μέσα στην τάξη καί πότε πότε τόν ζηλεύουν μερικοί από τούς συμμαθητές του. Ήκείνος όμως πού όχι μόνο δέν τόν ζηλεύει, αλλά καί τόν θαυμάζει είναι ό Περικλής, ό πιό καλός του φίλος. Αύτός διαβάζει μόνο όσα τούς βάζει ό δάσκαλος, γιατί δέν άγαπά πολύ τά βιβλία. Θέλει όμως νά ξέρει κι αυτός πολλά πράματα, χωρίς ν' άνοιξει βιβλίο καί τά μαθαίνει συζητώντας μέ τό φίλο του, τό Γιαννάκη.

Μιά μέρα ό Περικλής πέρασε νά πάρει τό Γιαννάκη, νά πάνε μαζί στό σπίτι ενός θείου του πού είχε έρθει από τήν Άμερική. Ήθελε νά γνωριστούν ό φίλος του μέ τόν ξάδερφό του τόν Τζόν, πού ήταν γεννημένος στην Άμερική καί ήρθε γιά πρώτη φορά στην Έλλάδα.

Ό Τζόν ήταν δυο - τρία χρόνια μεγαλύτερος από τά δυό παιδιά. Φορούσε μακριά παντελόνια καί χρωματιστό πουκάμισο. Ήπαιζε μπάλα έξω από τό σπίτι μέ ένα άλλο παιδί, συγγενικό καί αυτό, τό Σωκράτη από τήν Πόλη.

Άφου έπαιξαν τά παιδιά, κάθισαν στό πεζούλι τής πόρτας καί ό Περικλής άρχισε, κατά τή συνήθειά του, τίς έρωτήσεις :

— Έσύ, Τζόν, τί είσαι; Έλληνας ή Άμερικάνος;

Σ' αυτό ό Τζόν ήξερε ν' άπαντήσει. Ήταν Άμερικανός πολίτης, γιατί είχε γεννηθεί καί ζούσε στην Άμερική, άνηκε δηλαδή στό

κράτος εκείνο. Ἡ καταγωγή του ὅμως καί ἡ γλώσσα του ἦταν ἑλληνική. Ἦταν καί χριστιανός ὀρθόδοξος. Ἀνήκε λοιπόν στό ἑλληνικό ἔθνος.

— Τό ἴδιο συμβαίνει καί μ' ἐμένα, εἶπε ὁ Σωκράτης. Ἐγώ εἶμαι γεννημένος στήν Τουρκία καί εἶμαι πολίτης τοῦ τουρκικοῦ κράτους, μά ἡ ἐθνική μου συνείδηση εἶναι ἑλληνική.

Ὁ Γιαννάκης, πού εἶχε διαβάσει ἕνα βιβλίο γιά τό κράτος καί γιά τή ζωή τῶν ἀνθρώπων ἀπό τότε πού ἐμφανίστηκαν στή γῆ, ἐξήγησε τότε στόν Περικλῆ, καθώς καί στά ἄλλα παιδιά, πώς οἱ ἄνθρωποι ζοῦν ὅλοι μαζί σέ κοινωνία, ὅπως καί οἱ μέλισσες ἤ τά μυρμηγκία, καί εἶναι ὀργανωμένοι ἔτσι, ὥστε νά ὑπάρχει κάποια τάξη στή συμβίωσή τους καί νά μήν κάνει ὁ καθένας ὅ,τι θέλει καί ἰδίως πράματα πού θά βλάψουν τόν ἄλλο.

— Στήν ἀρχή δέν ὑπῆρχαν οὔτε βασιλιάδες οὔτε πρωθυπουργοί ὅπως τώρα. Κάθε οἰκογένεια εἶχε δικό της βασίλειο καί ὁ πατέρας τῆς οἰκογένειας ἦταν σάν βασιλιάς.

— Τί ἀστεῖο πού μοῦ φαίνεται αὐτό! φώναξε ὁ Περικλῆς. Ἐμεῖς στό σπίτι εἴμαστε πέντε ἄνθρωποι. Τί εἶδους βασίλειο θά γινόταν αὐτό, μέ πέντε ἄτομα;

Ὁ Τζόν καί ὁ Σωκράτης πλησίασαν περισσότερο καί ἄκουγαν μέ προσοχή αὐτά πού ἔλεγε ὁ Γιαννάκης.

Τότε ἐκείνος τοὺς διηγήθηκε ὅτι οἱ οἰκογένειες ἐκεῖνο τόν καιρό δέν ἦταν σάν τίς σημερινές. Καί τά παιδιά καί τά ἐγγόνια, ὅταν παντρεύονταν, ἔμεναν μαζί καί ἀποτελοῦσαν μία μεγάλη ὁμάδα. Εἶχαν μάλιστα κοντά τους καί τοὺς δούλους καί ὅλοι μαζί ἀποτελοῦσαν τήν πατριαρχική οἰκογένεια.

— Σκέψου ἀλήθεια νά ἦταν ὁ παππούς βασιλιάς! ἐφώναξε ὁ Περικλῆς. Τί ὠραία πού θά ἦταν!

— Ναι. Ἄν ζοῦσαμε ἐκείνη τή μακρινή ἐποχή, στήν οἰκογένειά σου θά ἦταν ἀρχηγός ὁ παππούς σου. Ὅσο περνοῦσαν ὅμως οἱ αἰῶνες, τά πράματα ἄλλαζαν. Πολλές μαζί ἀπό τίς πατριαρχικές ἐκεῖνες οἰκογένειες ἐνώθησαν, ἀναγνώρισαν γιά ἀρχηγό τους τό δυνατότερο ἄντρα ἢ τόν ἀρχηγό τῆς μεγαλύτερης οἰκογένειας καί δημιούργησαν ἔτσι τή φυλῆ.

Οἱ οἰκογένειες πού ἐνώθηκαν σέ μία φυλῆ κατοικοῦσαν σέ γει-

τονικές περιοχές, μιλούσαν τήν ἴδια γλώσσα, προσκυνούσαν τούς ἴδιους θεούς καί εἶχαν κοινούς προγόνους.

— Ἔτσι φαίνεται δημιουργήθηκε καί ἡ πατρίδα μας ἡ Ἑλλάδα, εἶπε ὁ Περικλῆς. Κι ἐμεῖς μιλάμε ὅλοι ἑλληνικά, πιστεύουμε στήν ἴδια θρησκεία, κατοικοῦμε στήν ἴδια χώρα καί ἔχουμε τούς ἴδιους προγόνους. Θυμᾶσαι πού στίς 28 Ὀκτωβρίου ὁ δάσκαλός μας, ὁ κύριος Χαρίδημος, μᾶς μίλησε γιά τούς προγόνους μας καί γιά τά ἡρωϊκά τους κατορθώματα ;

— Καί βέβαια τό θυμᾶμαι, φώναξε ὁ Γιαννάκης. Ὁ μπαμπάς μου, πού τόν ρώτησα, ὅταν γύρισε ἐκεῖνο τό βράδυ, μοῦ ἐξήγησε ὅτι οἱ διάφορες φυλές στήν ἀρχή γύριζαν ἀπό τόν ἕναν τόπο στόν ἄλλο, χωρίς σπίτια, χωρίς προστασία καί, ὅταν κάποτε τύχαινε ν' ἀνακαλύπτουν κάποια εὐφορη καί μεγάλη πεδιάδα, ἔφτιαχναν ἐκεῖ τά κονάκια τους, κουβαλοῦσαν τά κοπάδια τους, ἔσπερναν τά χωράφια καί σιγά σιγά συνήθιζαν πιά στό μέρος ἐκεῖνο, τό ἀγαποῦσαν καί στό τέλος δέν ἀποφάσιζαν νά τό ἐγκαταλείψουν, ἀκόμη καί ὅταν ἐβρισκαν ἄλλη καλύτερη περιοχή. Αὐτή πιά ἦταν ἡ πατρίδα τους.

— Τώρα πού τό λές θυμήθηκα τά Θρησκευτικά, φώναξε ὁ Σωκράτης. Ὁ Μωϋσῆς δέν ἦταν ὁ ἀρχηγός τῆς φυλῆς τοῦ Ἰσραήλ ; Δέν πῆρε τό λαό του γιά νά πᾶνε νά ἐγκατασταθοῦν γιά πάντα σέ μιᾶ δική τους γῆ ; Ὁ Μωϋσῆς ἦταν μάλιστα καί ἀρχηγός τῆς θρησκείας. Θυμᾶσαι πού μάθαμε στήν Παλαιά Διαθήκη, ὅτι ὁ Μωϋσῆς ἐπικοινωνοῦσε μέ τό Θεό, πού τοῦ ἔδωσε τίς δέκα ἐντολές ;

— Δηλαδή τοῦ ἔδωσε τούς νόμους ! ἐξήγησε θριαμβευτικά ὁ Γιαννάκης.

— Καί τί ἔγινε, ἀφοῦ ἡ κάθε φυλῆ ἐγκαταστάθηκε σέ ὀρισμένο τόπο ; Τότε ἔγινε καί ἡ Ἑλλάδα ; θέλησε νά μάθει ὁ Περικλῆς.

Ἄλλά ὁ Γιαννάκης δέν μπορούσε νά ἱκανοποιήσει τήν καινούρια αὐτή ἀπορία τοῦ φίλου του. Ἦξερε μόνο νά τοῦ πεῖ ὅτι οἱ φυλές αὐτές σέ κάθε χώρα σχημάτισαν τά πρῶτα κράτη.

Ἐποσχέθηκε ὁμως στά παιδιά νά διαβάσει τό βράδυ ἐκεῖνο καί νά τούς ἐξηγήσει τήν ἄλλη μέρα.

Οἱ τέσσερις φίλοι χωρίστηκαν καί καθένας σκεφτόταν τί ὥραϊα πού ἦταν, νά ἔχεις φίλους καί νά μπορεῖς νά συζητᾶς μαζί τους.

Οί φυλακές του Σωκράτη

Περικλής και ο Γιαννάκης πήγαν στο δωμάτιο της Καλλιόπης, της αδελφής του Γιαννάκη, για να τη ρωτήσουν αν είχε να τους δανείσει κόλλα, να φτιάξουν έναν αετό που θα τον πετούσαν την Καθαρή Δευτέρα. Βρήκαν όμως την Καλλιόπη να διαβάζει για τους διαγωνισμούς τον «Κρίτωνα» του Πλάτωνα. Ήταν δύσκολο τό κείμενο και η Καλλιόπη δεν τό κατάφερνε και τόσο καλά. Προσπάθησαν λοιπόν να τη βοηθήσουν στην εξήγηση και στο τέλος κατόρθωσε η Καλλιόπη να μεταφράσει τό άρχαιο κείμενο, που μέ λίγα λόγια έλεγε τό εξής :

‘Ο Σωκράτης είναι στή φυλακή καταδικασμένος από τό δικαστήριο τών ‘Αθηναίων να πιει τό κώνειο, ένα δηλητήριο δηλαδή που φέρνει τό θάνατο. ‘Ο μαθητής του ο Κρίτων, τον επισκέπτεται στή φυλακή και του λέει ότι μπορεί να δραπετεύσει, γιατί έχει πληρώσει τό δεσμοφύλακα. ‘Ο Σωκράτης όμως αρνείται να φύγει και εξηγεί στόν Κρίτωνα πώς πρέπει να μείνει και να πιει τό κώνειο, γιατί, σάν πολίτης που είναι, πρέπει να ύποταχθει στούς νόμους της πατρίδας του. Λέει μάλιστα στόν Κρίτωνα πώς οι νόμοι φανερώθηκαν στόν ύπνο του σάν άνθρωποι και του είπαν :

«Νομίζεις, Σωκράτη, πώς είναι δυνατόν να ύπάρξει κράτος, όταν οι απόφάσεις του δεν είναι ισχυρές και όταν οι πολίτες τίς περιφρονούν ; ‘Εμεις οι νόμοι σέ γεννήσαμε, σέ αναθρέψαμε και σέ μορφώσαμε, δίνοντας σ’ έσένα και στούς άλλους πολίτες ό,τι πιο καλό είχαμε. Σέ όποιον δεν άρέσουμε είναι ελεύθερος να φύγει και να πάει να έγκατασταθει άλλοϋ. Αϋτός όμως που θα μείνει, αφού έξετάσει και μάθει μέ ποιόν τρόπο έμεις διοικούμε και δικάζουμε, είναι ύποχρεωμένος να κάνει εκείνο που διατάζουμε έμεις.»

Τά παιδιά συγκινήθηκαν από την ιστορία του Σωκράτη και παρακάλεσαν τό ίδιο απόγευμα τον κύριο Κώστα, τον πατέρα του Γιαννάκη, να τό πάει στο μνημείο του Φιλοπάππου άπέναντι από την ‘Ακρόπολη, για να δοϋν και από κοντά αϋτές που λέγονται «φυλακές του Σωκράτη», για τίς όποιες είχαν άκούσει να μιλοϋν διάφοροι συμμαθητές τους.

Καί, όταν βρέθηκαν ἐκεῖ, τούς φάνηκε ὅτι ἐβλεπαν τούς νόμους σάν ἀσπροντυμένες νέες νά πλησιάζουν τό γερο-Σωκράτη, νά σκύβουν ἐπάνω του καί νά τοῦ μιλοῦν.

Ὁ κύριος Κώστας συγκινήθηκε καί ἐκεῖνος μέ τή σειρά του καί ἐξήγησε στά παιδιά ὅτι γιά ἕνα λαό ἐλεύθερο ἢ ὑπακοή στούς νόμους δέν εἶναι ὑποδούλωση, ἀλλά κάτι ἐντελῶς διαφορετικό, σάν ὁ πολίτης νά ὑπακούει στόν ἴδιο τόν ἑαυτό του. Εἶναι συμφέρον τοῦ πολίτη νά ὑπάρχει τό κράτος καί νά διοικεῖται καλά, γιατί, εἴτε ἔμπορος εἶναι, εἴτε ὑπάλληλος, εἴτε ἐπαγγελματίας, εἴτε ἐργάτης, πάντα θά ἔχει κάτι νά ζητήσῃ ἀπό τό κράτος καί τό κράτος θά μπορέσει ν' ἀνταποκριθεῖ σέ ὅλες αὐτές τίς αἰτήσεις, μόνο ὅταν τό βοηθοῦν ὅλοι οἱ πολῖτες καί ὁ καθένας χωριστά, ὑπακούοντας στούς νόμους.

Τά παιδιά ἄκουσαν μέ ἐνδιαφέρον ὅσα τούς εἶπε ὁ κύριος Κώστας καί ὑποσχέθηκαν ὁ ἕνας στόν ἄλλο νά γίνουν καλοί πολῖτες, νά ὑπακούουν στό κράτος καί στούς νόμους καί νά μήν κάνουν ποτέ κακό στήν πατρίδα τους παρακούοντας τούς νόμους της.

Μπροστά στη Μητρόπολη

να μεσημέρι ο Γιαννάκης και ο Περικλῆς, πού είχαν τελειώσει νωρίς τό σχολεῖο τους, περπατοῦσαν χαζεύοντας στούς δρόμους τῆς Ἀθήνας. Χωρίς νά τό καταλάβουν βρέθηκαν ἔτσι ἔξω ἀπό τή Μητρόπολη. Εἶχαν πάει καί ἄλλοτε καί εἶχαν δεῖ τή μεγάλη αὐτή ἐκκλησία κοντά στήν Πλατεία Συντάγματος, πού εἶναι ὁ μητροπολιτικός ναός τῆς πρωτεύουσας. Σήμερα ὁμως οἱ πόρτες ἦταν κλειστές, ἐνῶ πλήθος κόσμου, ἀνάμεσα στό ὅποιο ἦταν καί πολλοί ἱερεῖς, περίμεναν ἀπ' ἔξω. Ὁ Γιαννάκης μέ τόν Περικλῆ πλησίασαν γρήγορα ἐκεῖ καί ἀνακατώθηκαν μέ τό πλήθος, προσπαθώντας νά καταλάβουν τί ἀκριβῶς συνέβαινε. Γιατί ἔμεναν οἱ πόρτες τῆς ἐκκλησίας κλειστές καί τί ἤθελε ὁ κόσμος ἐκεῖ ἀπ' ἔξω;

Πιό περίεργος ἀπό τούς δύο ὁ Περικλῆς, δέν κρατήθηκε καί, ὅταν δέν μπόρεσαν νά καταλάβουν ἀπό τίς κουβέντες τῶν ἄλλων τί συνέβαινε, ρώτησε ἕναν κύριο πού στεκόταν δίπλα τους. Ἐκεῖνος ἐξήγησε στά δυό παιδιά, ὅτι μέσα στή Μητρόπολη εἶναι κλεισμένοι ὅλοι οἱ Μητροπολίτες γιά νά ἐκλέξουν τό νέο ἀρχιεπισκοπο τῆς χώρας.

Ἄ! Εἶναι αὐτός πού θά πάρει τή θέση τοῦ ἀρχιεπισκόπου, πού πέθανε τήν περασμένη βδομάδα; ρώτησε ὁ Γιαννάκης.

— Ἀκριβῶς. Πρέπει νά βγεῖ ἕνας κανούριος ἀρχιεπίσκοπος στή θέση ἐκείνου πού πέθανε. Γι' αὐτό ἡ Ἱεραρχία συνεδριάζει τώρα, ἐξήγησε ὁ εὐγενικός κύριος.

— Ποιά εἶναι ἡ Ἱεραρχία; ρώτησε ὁ Περικλῆς.

— Εἶναι οἱ ἐπίσκοποι καί μητροπολίτες ἀπ' ὅλη τήν Ἑλλάδα, ἐξήγησε ὁ συνομιλητής τῶν παιδιῶν.

Ὁ Γιαννάκης τότε θυμήθηκε νά ρωτήσει καί αὐτός:

— Ἄλλο πράμα εἶναι ἡ Ἱεραρχία καί ἄλλο ἡ Ἱερά Σύνοδος πού μάθαμε στά θρησκευτικά;

— Ἡ Ἱερά Σύνοδος εἶναι τό σῶμα πού διοικεῖ τήν Ἐκκλησία, εἶπε πρόθυμα ὁ νέος τους φίλος. Εἶναι ὅπως ἡ κυβέρνηση πού διοικεῖ ὁλόκληρο τό κράτος ἢ ὅπως τό διοικητικό συμβούλιο ἑνός φι-

λανθρωπικοῦ σωματείου πού τό διοικεῖ. Ἡ Ἱερά Σύνοδος διοικεῖ τήν ἑλληνική Ἐκκλησία σύμφωνα μέ τούς Ἱερούς Κανόνες καί τούς νόμους τοῦ κράτους.

— Τό καταλάβαμε αὐτό, ἀπάντησε ὁ Γιαννάκης. Ἀλλά πέστε μας τώρα, σᾶς παρακαλῶ, ποιοί ἀποτελοῦν τήν Ἱερά Σύνοδο;

— Ἡ Ἱερά Σύνοδος, πού εἶναι ἡ κορυφή τῆς Ἐκκλησίας, ἀποτελεῖται ἀπό ὀρισμένους μητροπολίτες, ὅπως λέγονται οἱ ἐπίσκοποι, οἱ ὁποῖοι ἔχουν ἔδρα τους μιά μητρόπολη. Ἡ Ἑλλάδα ἔχει πολλούς μητροπολίτες καί πολλούς ἐπισκόπους, ἀλλά οἱ κανόνες τῆς Ἐκκλησίας ὀρίζουν ποιοί μητροπολίτες ἀποτελοῦν τήν Ἱερά Σύνοδο, τούς ἐξήγησε ἕνας παπάς πού εἶχε στό μεταξύ πλησιάσει καί παρακολουθοῦσε τήν κουβέντα.

— Καλά, μόνο μητροπολίτες μποροῦν νά γίνουν μέλη τῆς Ἱερᾶς Συνόδου; Ὁ παπα-Νικόλας τῆς ἐνορίας μας δέν μπορεῖ νά εἶναι στήν Ἱερά Σύνοδο καί αὐτός; ρώτησε ξανά ὁ Περικλῆς.

— Δέν τόν ξέρω τόν παπά τῆς ἐνορίας σας, οὔτε ξέρω τί βαθμό ἔχει, ἀλλά νομίζω πῶς δέν μπορεῖ νά γίνει μέλος στήν Ἱερά Σύνοδο. Ἡ Ἱερά Σύνοδος ἀποτελεῖται ἀπό μητροπολίτες.

— Καλά, πετάχτηκε ὁ Γιαννάκης. Καί οἱ ἐπίσκοποι δέν εἶναι παπάδες;

Ὁ παπάς τότε τούς ἐξήγησε ὅτι, ὅπως γίνεται παντοῦ, ἔτσι καί στήν Ἐκκλησία ὑπάρχουν βαθμοί. Γιά τήν ἀκρίβεια, ὑπάρχουν τρεῖς βαθμοί: Ὁ διάκονος, πού εἶναι καί ὁ κατώτερος βαθμός· ὁ ἱερέας (πρεσβύτερος ἢ παπάς), δεύτερος βαθμός· καί τέλος ὁ ἐπίσκοπος. Ἐπίσκοποι ὅμως γίνονται μόνον οἱ ἄγαμοι κληρικοί.

— Ὅλες οἱ ἄλλες ὀνομασίες πού ἀκοῦτε δέν εἶναι βαθμοί, εἶναι τίτλοι, πρόσθεσε.

Περίεργος ὁ Περικλῆς θέλησε νά μάθει, ἂν αὐτό γίνεται σέ ὅλα τά κράτη. Ὁ εὐγενικός κύριος, πού στήν ἀρχή εἶχε λύσει τίς ἀπορίες, πῆρε καί πάλι τό λόγο:

— Ἄ, ὄχι, εἶπε. Κάθε χώρα μπορεῖ νά ἔχει τό δικό της σύστημα καί τό δικό της τρόπο νά διοικεῖ τήν Ἐκκλησία. Καί, καθῶς θά ξέρετε χωρίς ἄλλο, ὑπάρχουν πολλές θρησκείες, ὅπως π.χ. ἡ ἰουδαϊκή, ἡ μουσουλμανική, ὁ βουδισμός καί ἄλλες. Ἀκόμη καί ἡ χριστιανική θρησκεία εἶναι χωρισμένη σέ διάφορα δόγματα. Ὑπάρχουν χριστιανοί ὀρθόδοξοι, καθολικοί, διαμαρτυρόμενοι. Ἐ-

σείς οί δύο, πού θά πηγαίνετε άσφαλώς σχολεΐο, πρέπει νά ξερέτε ποιά εΐναι ή δική μας θρησκεία.

‘Ο Γιαννάκης καί ό Περικλῆς φώναξαν τότε μέ μιά φωνή :

— Πώς δέν ξέρουμε ! Εΐμαστε χριστιανοί όρθόδοξοι !

— Μπράβο, παιδιά μου ! “Όλοι σχεδόν οί “Έλληνες εΐμαστε χριστιανοί όρθόδοξοι καί ή ‘Εκκλησία μας λέγεται ‘Ελληνική Αυτόκέφαλη ‘Ορθόδοξη ‘Εκκλησία. Καί τή λένε αυτόκέφαλη, επειδή έχει δική της ‘Ιερά Σύνοδο καί διοικείται μόνη της, χωρίς νά υπάγεται στό Πατριαρχείο τῆς Κωνσταντινουπόλεως, όπως στά παλιά τά χρόνια. ‘Η ‘Εκκλησία μας όμως αναγνωρίζει ότι κεφαλή τῆς όρθοδοξίας εΐναι τό Οίκουμενικό Πατριαρχείο πού έδρεύει στήν Πόλη. Καί σήμερα, όπως παλιότερα, οί “Έλληνες σέβονται καί τιμούν τήν ‘Εκκλησία τους καί τούς ιερείς της. “Όχι μόνο γιατί ή ‘Εκκλησία καί ή θρησκεία εΐναι βαθιά ριζωμένες στήν ψυχή τών ‘Ελλήνων, αλλά άκόμη καί επειδή ή ‘Εκκλησία, σ’ όλες τΐς δύσκολες καί μεγάλες στιγμές τῆς ζωῆς τοῦ έθνους, στάθηκε ένας άπό τούς οδηγούς του. Αυτό έγινε καί τό 1821 κι άργότερα στή Μικρά ‘Ασία καί στήν Κύπρο.

“Ένας περίπατος στήν Πλατεία Συντάγματος

ταν ένα Σάββατο βράδυ και ο Γιαννάκης με το φίλο του τόν Περικλή γύριζαν από το Στάδιο, όπου είχαν παρακολουθήσει τούς σχολικούς αγώνες.

Ήταν κουρασμένα τὰ παιδιά και περπατούσαν σιγά σιγά. Περνώντας από το μνημείο του “Αγνωστου Στρατιώτη, έστριψαν και κατέβηκαν τις σκάλες προς το Σύνταγμα. Στήν πλατεία είδαν να κάθεται στο ζαχαροπλαστείο ο κύριος Κώστας, ο πατέρας του Γιαννάκη. “Αλλά και αυτός τούς είδε και τούς φώναξε να καθήσουν κοντά του. “Ο Περικλής, παρ’ όλη του την κούραση, ήταν έτοιμος για τις ερωτήσεις του όπως πάντα.

— Γιατί λέγεται η πλατεία του Συντάγματος; Τι είναι αλήθεια το Σύνταγμα; ρώτησε άμέσως.

“Ο κύριος Κώστας εξήγησε τότε στα παιδιά ότι το Σύνταγμα είναι ο θεμελιώδης νόμος του κράτους που τόν λένε και καταστατικό χάρτη της χώρας.

— Μέσα εκεί γράφει, αν ένα κράτος είναι δημοκρατία, ή βασιλεία, ποιός ψηφίζει τούς νόμους, ποιός κυβερνάει τη χώρα και τί δικαιώματα και υποχρεώσεις έχουν οι πολίτες αυτής της χώρας. Στο Σύνταγμα μας επίσης αναφέρεται ότι η επίσημη θρησκεία είναι η ορθόδοξη χριστιανική.

— “Α, ώστε λοιπόν αυτό είναι! φώναξε ο Περικλής. Και εγώ άκουγα τόνσον καιρό Σύνταγμα και δέν καταλάβαινα τί ήταν αυτό.

— Πρέπει να ξέρετε, παιδιά, ότι το Σύνταγμα είναι κάτι πολύ σπουδαίο, σχεδόν ιερό! είπε ο κύριος Κώστας. “Όλοι οι δημόσιοι υπάλληλοι, οι στρατιωτικοί και οι δικαστικοί όρκίζονται, όταν θά αναλάβουν τὰ καθήκοντά τους, ότι θά τηρήσουν το Σύνταγμα. Τό ίδιο και οι ύπουργοί και οι βουλευτές. “Αλλά και αυτός ο άρχηγός του κράτους όρκίζεται πίστη στο Σύνταγμα. Τό Σύνταγμα τό ίδιο λέει στο τελευταίο του άρθρο: «Η τήρηση του Συντάγματος αφήνεται

Τά Παλαιά Ἀνάκτορα ὅπου στεγάζεται ἡ Βουλὴ τῶν Ἑλλήνων

στόν πατριωτισμό τῶν Ἑλλήνων, πού ἔχουν δικαίωμα κι ὑποχρέωση ν' ἀντισταθοῦν, μέ κάθε μέσο, σέ ὅποιονδήποτε ἐπιχειρεῖ νά τό καταλύσει μέ τή βία».

Αὐτό θά πεῖ ὅτι οἱ πολίτες, πού ζήτησαν οἱ ἴδιοι νά ἔχουν τό Σύνταγμα καί νά τό ψηφίσουν ἀντιπρόσωποί τους, πού τούς ἐξέλεξαν ἐπίτηδες γι' αὐτό, πρέπει νά θέλουν νά τό τηρήσουν. Γιατί ὅσοι δέν τό τηροῦν δέν εἶναι πατριῶτες.

— Δέν μᾶς εἶπατε ὅμως, κύριε Κώστα, γιατί λέγεται «πλατεία τοῦ Συντάγματος».

— Ἐκεῖ ἀκριβῶς ἤθελα νά φτάσω, εἶπε ὁ κύριος Κώστας. Τά πρῶτα χρόνια μετά τήν ἐπανάσταση τοῦ 1821 ἦρθε στήν Ἑλλάδα ὁ βασιλιάς Ὁθων. Αὐτός κυβερνοῦσε μόνος, χωρίς τή συνεργασία τοῦ λαοῦ. Ὁ λαός ὅμως ἤθελε νά ἔχει καί αὐτός γνώμη καί ν' ἀκούγεται ἡ γνώμη του. Ζητοῦσε λοιπόν Σύνταγμα. Ἐνα βράδυ, τήν 3ῃ Σεπτεμβρίου 1843, σ' αὐτήν ἐδῶ τήν πλατεία, πού λεγόταν τότε Πλατεία Ἀνακτόρων, ὁ λαός συγκεντρώθηκε καί ζήτησε ἀπό τό βασιλιά, πού ἔμενε σέ κείνο τό παλάτι, νά γίνει τό Σύνταγμα. Ἦθελαν δηλαδή οἱ πολίτες νά συμμετέχουν καί αὐτοί στή ψηφίση τῶν νόμων καί οἱ ἐλευθερίες τοῦ κάθε πολίτη νά ὑπάρχουν γραμμένες σ' ἓνα χαρτί. Τελικά αὐτό ἐγινε τό 1844. Σέ ἀνάμνηση αὐτοῦ τοῦ γεγονότος λέγεται ἡ περιοχή ἐτούτη Πλατεία Συντάγματος καί ἓνας δρόμος, πού ἀρχίζει ἀπό τήν Ὁμόνοια, ὀνομάζεται ὁδός 3ῃς Σεπτεμβρίου.

Ὁ Γιαννάκης ὅμως ἤθελε νά μάθει καί κάτι ἄλλο.

— Εἶπες πατέρα, ὅτι τό Σύνταγμα εἶναι ὁ θεμελιώδης νόμος τοῦ κράτους. Ὑπάρχουν δηλαδή καί ἄλλοι νόμοι δευτερότεροι;

— Πολύ σωστή ἡ παρατήρησή σου, παιδί μου, εἶπε ὁ πατέρας του. Βέβαια ὑπάρχουν πολλοί, πάρα πολλοί νόμοι καί κάθε μέρα σχεδόν γίνονται καί καινούριοι, πού τούς ψηφίζει ἡ βουλή, δηλαδή οἱ ἀντιπρόσωποι τοῦ λαοῦ. Μά ὅλοι αὐτοί πρέπει νά εἶναι σύμφωνοι μέ τό Σύνταγμα, γιατί, ὅταν δέν εἶναι, λέγονται ἀντισυνταγματικοί καί τά δικαστήρια δέν τούς ἐφαρμόζουν. Οἱ νόμοι μποροῦν ν' ἀλλάξουν εὐκόλα, γιατί ἓνας νεώτερος νόμος τροποποιεῖ τόν παλιό. Τό Σύνταγμα ὅμως δύσκολα ἀλλάζει, γιατί πρέπει νά τό ψηφίσει ἐθνοσυνέλευση, δηλαδή ἀντιπρόσωποι τοῦ λαοῦ, πού τούς ἐκλέγουν ἐπίτηδες οἱ πολίτες γιά νά ψηφίζουν τό Σύνταγμα.

—Τό Σύνταγμα πού έχουμε τώρα πότε ψηφίστηκε; ρώτησε πάλι ό Περικλής.

— Στίς 9 'Ιουνίου 1975 άρχισε ή εφαρμογή του, του έξηγήσε ό κύριος Κώστας.

Τό Σύνταγμα μας αυτό γράφει ότι ή 'Ελλάδα είναι Δημοκρατία, πού έχει για 'Αρχηγό του Κράτους τόν Πρόεδρο της Δημοκρατίας. 'Αναφέρεται επίσης όλα τά διακαιώματα πού έχουν οί "Έλληνες ως άτομα και όλες τίς υποχρεώσεις πού έχουν ως πολίτες.

—Θά κοιτάξω αύριο στή σχολική βιβλιοθήκη, νά δώ μήπως τό έχουν εκεί, και θά ζητήσω νά τό διαβάσω, είπε ό Γιαννάκης.

—Κ' έγώ θά κάνω τό ίδιο! φώναξε ό Περικλής.

—Καλά θά κάνετε, είπε ευχαριστημένος ό κύριος Κώστας. Και νά ζητήσετε από τό δάσκαλό σας νά τό δείξει και στ' άλλα παιδιά.

Μέ τή συζήτηση ή ώρα είχε περάσει και τά παιδιά, μέ τόν κύριο Κώστα, ξεκίνησαν για τό σπίτι. Πρίν φύγουν όμως, ό Γιαννάκης ξανακοίταξε για μία στιγμή τά Παλιά 'Ανάκτορα και είπε :

—Πόσο άλλιώτικο μου φαίνεται τώρα αυτό τό παλάτι, ύστερ' από όσα μάς είπες, πατέρα! Μου φαίνεται σάν ζωντανό και ότι θά μιλήσει, για νά μάς πει τήν ιστορία του!

—Και τώρα ποιός είναι μέσα σέ κείνο τό παλάτι; θέλησε νά μάθει ό Γιαννάκης.

—Καλά έκανες και μέ ρώτησες, είπε ό κύριος Κώστας. 'Εκει μέσα βρίσκονται αυτή τή στιγμή οί αντιπρόσωποι του λαού, οί βουλευτές, πού συνεδριάζουν συζητώντας για νά ψηφίσουν ένα νόμο.

—Και τί ώρα θά σχολάσουν οί αντιπρόσωποι του λαού; ρώτησε ό Γιαννάκης.

—Θά άργήσουν ακόμη πολύ πέρα από τά μεσάνυχτα, είπε ό κύριος Κώστας, γιατί πρέπει νά εξεταστεί προσεκτικά κάθε λέξη και κάθε τελεία ακόμη πού θά μπει στό Νόμο. "Όλα έχουν σημασία.

—Κρίμα, και έγώ έλεγα νά περιμένουμε νά τούς δούμε νά φεύγουν! έκανε ό Γιαννάκης.

Ἀπρόοπτες διακοπές

κείνη τήν Πέμπτη ἦρθε ξαφνικά στά παιδιά τοῦ σχολείου ἕνα... εὐχάριστο μήνυμα. Τό Σάββατο δέ θά εἶχαν σχολεῖο, οὔτε καί τή Δευτέρα, ἴσως μάλιστα νά μὴ γινόταν μάθημα οὔτε καί τήν Τρίτη.

— Εἶναι ἐκλογές, τοὺς ἐξήγησαν οἱ δάσκαλοι, καί τό σχολεῖο θά γίνεи ἐκλογικό τμήμα, γιά νά ἔρθουν οἱ κάτοικοι τῆς ἐνορίας νά ψηφίσουν καί νά βγάλουν τή νέα Βουλή καί τή νέα Κυβέρνηση.

Τά παιδιά δέν κατάλαβαν καί πολλά πράματα, εὐχαριστήθηκαν ὅμως πού δέ θά εἶχαν μαθήματα γιά τόσες ἡμέρες. Τά περισσότερα σκόρπισαν γιά νά παίξουν. Μερικά ὅμως ἐνδιαφέρθηκαν νά μάθουν πιά πολλά γιά τίς ἐκλογές. Τί ἦταν οἱ ἐκλογές αὐτές, πού μπορούσαν νά κλείνουν καί τό σχολεῖο ἀκόμα ;

Πρῶτος καί καλύτερος ὁ Γιαννάκης καί ἀπό κοντά ὁ φίλος του ὁ Περικλῆς. Νά τοὺς ἐβλεπε κανεῖς ἀπό μιά γωνιά μέ τί σοβαρότητα κουβέντιαζαν πάνω στό ζήτημα αὐτό.

Ἐκείνη τή στιγμή μερικοί στρατιῶτες ἔφθασαν στό σχολεῖο καί ἄρχισαν νά κουβαλοῦν δυό μεγάλα κιβώτια καί ἕνα σωρό πακέτα μέ χαρτιά στή μεγάλη αἴθουσα.

— Ἀντί νά καθόμαστε ἐδῶ, δέν πᾶμε καλύτερα νά ρωτήσουμε αὐτόν τό στρατιώτη, πού κάθεσαι φρουρός στήν πόρτα ; πρότεινε ὁ Περικλῆς.

Ἡ ἰδέα ἄρεσε καί στό Γιαννάκη καί τά δυό παιδιά, μέ κάποιο διασταγμό, σπρώχνοντας τό ἕνα τό ἄλλο πλησίασαν τό φρουρό, πού τοὺς ἐβλεπε χαμογελώντας.

Πιά θαρραλέος ὁ Γιαννάκης, ρώτησε τό στρατιώτη γιατί εἶχαν ἐγκατασταθεῖ οἱ στρατιῶτες στό σχολεῖο καί γιατί σταμάτησαν τά μαθήματα.

— Μά δέν ἀκούσατε ὅτι θά γίνουν τήν Κυριακή ἐκλογές ; ρώτησε μέ ἐκπληξη ὁ φρουρός. Ἐδῶ ὅλος ὁ κόσμος τό ξέρει !

— Ναί, αὐτό τό ἀκούσαμε, εἶπε ἀμέσως ὁ Γιαννάκης. Μά τό σχολεῖο μας τί τό θέλουν ; Ἐμεῖς τά παιδιά δέν ψηφίζουμε.

ΕΚΛΟΓΙΚΟΝ ΒΗΜΑ

Τότε ο στρατιώτης προθυμοποιήθηκε νά ἐξηγήσει στά δύο ἀγόρια ὅσα ἤξερε.

— Ἐσεῖς βέβαια δέν ψηφίζετε, γιατί εἶστε μικροί ἀκόμα. Ὅλοι ὁμως οἱ ἄντρες καί οἱ γυναῖκες, πού ἔχουν περάσει τά 21, θά ψηφίσουν τήν ἐρχόμενη Κυριακή. Μέ τήν ψηφο τους αὐτή θά δείξουν ποιόν θέλουν νά μᾶς κυβερνήσει στά ἐρχόμενα τέσσερα χρόνια. Στήν Ἑλλάδα ἔχουμε δημοκρατικό πολίτευμα καί κυβερνᾷ ὁ λαός. Οἱ Ἕλληνες ὁμως εἶναι σχεδόν ἐννέα ἑκατομμύρια καί ἡ κυβέρνηση εἶναι μόνο λίγοι ἄνθρωποι. Ἀκόμα καί ἡ Βουλή ἀποτελεῖται ἀπό 300 βουλευτές. Στά παλιά τά χρόνια, ὅταν κάθε πόλη τῆς Ἑλλάδας ἦταν ξεχωριστό κράτος καί οἱ πολίτες ἦταν λίγοι, ὅλοι οἱ κάτοικοι τοῦ δήμου μαζεύονταν σέ μιά πλατεία καί ἀποφάσιζαν γιά τά κοινά ζητήματα.

— Αὐτό τό ξέρω κι ἐγώ, πετάχτηκε ὁ Περικλῆς. Ὁ δάσκαλος μού εἶπε πῶς πρέπει νά εἶμαι υπερήφανος πού μέ λένε Περικλῆ, γιατί στήν ἀρχαία Ἀθήνα ὁ μεγάλος Περικλῆς μιλοῦσε στούς Ἀθηναίους στήν «ἐκκλησία τοῦ δήμου», ὅπου μαζεύονταν ὅλοι καί ἀποφάσιζαν γιά τόσα ζητήματα, ἀκόμη καί γιά νά χτίσουν τόν Παρθενώνα.

— Βλέπω λοιπόν πῶς ξέρετε ἀρκετά, παρατήρησε εὐχαριστημένος ὁ στρατιώτης, πού καί τοῦ ἴδιου τοῦ ἄρσαν οἱ συζητήσεις. Σήμερα ὁμως, πού τά κράτη εἶναι μεγάλα καί οἱ πολίτες πολλά ἑκατομμύρια, τά πράματα δέ γίνονται ἔτσι. Οἱ πολίτες δέν κυβερνοῦν αὐτοπροσώπως, ἀλλά διαλέγουν τούς ἀντιπροσώπους τους, πού λέγονται βουλευτές καί αὐτοί πιά ἀποφασίζουν γιά τό πῶς θά κυβερνηθεῖ τό κράτος καί ψηφίζουν τούς νόμους.

— Τί ὥραϊά πού μᾶς τά λέει! φώναξε ὁ Γιαννάκης. Ἀρχίζω καί τά καταλαβαίνω πολύ καλύτερα.

— Τά πολλά ἑκατομμύρια οἱ πολίτες, ἐξακολούθησε ὁ στρατιώτης, πού τούς λένε καί ἐκλογεῖς ἢ ψηφοφόρους, θά μοιραστοῦν σέ διάφορα τμήματα γιά νά ψηφίσουν. Καί αὐτά θά εἶναι τά δημόσια κτίρια, σχολεῖα, τό Πανεπιστήμιο κτλ. Καταλάβατε λοιπόν τώρα γιατί ἐγινε ἐκλογικό τμήμα καί τό σχολεῖο σας;

Ὁ στρατιώτης, πού ἦταν καλός, ἄφησε τά παιδιά νά ρίξουν μιά ματιά στίς αἰθουσες.

Τά πράματα εἶχαν ἀλλάξει πολύ ἐκεῖ μέσα.

—Γιά δές, Γιαννάκη, πῶς ἔγινε ἡ τρίτη τάξη! φώναξε ὁ Περι-
κλῆς. Παρά λίγο νά μὴν τῆ γνωρίσω!

Πραγματικά, ὄλα τὰ θρανία ἦταν σέ μίαν ἄκρη. Στὴ μέση εἶχαν
στήσει δυὸ τραπέζια, γιὰ νά κάθεται ἡ ἐπιτροπὴ πού θά ἐλέγχει
ἂν γίνονται τίμια οἱ ἐκλογές, νά μὴ ψηφίζουν δηλαδή δυὸ φορές οἱ ἴδιοι
ἄνθρωποι ἢ νά ψηφίζουν ἐκλογεῖς ἀπὸ ἄλλα μέρη κτλ. Στὸ βάθος εἶχαν
τοποθετήσῃ τὸ μαυροπίνακα ἔτσι, ὥστε νά σχηματίζει ἓνα χῶρισμα.

—Ἀπὸ κεῖ πίσω πάει ὁ κάθε ψηφοφόρος καί, χωρὶς νά τόν βλέ-
πει κανένας, διαλέγει τὸ ψηφοδέλτιο πού προτιμᾷ καί τὸ βάζει
μέσα στὸ φάκελο πού τοῦ δίνει ἡ ἐπιτροπὴ. Δέν ἔχετε ἀκούσει πῶς
ἡ ψηφοφορία εἶναι μυστική; τούς εἶπε ὁ στρατιώτης πού στὸ μετα-
ξὺ εἶχε φύγει ἀπὸ σκοπός.

—Αὐτὸ τὸ ἔχουμε ἀκούσει, εἶπε ὁ Γιαννάκης, ἀλλὰ θά ἤθελα
νά μᾶς πείτε, πῶς ψηφίζει ὁ κόσμος. Ἐγὼ τὸ μόνο πού θυμᾶμαι
ἀπὸ τίς προηγούμενες ἐκλογές εἶναι οἱ μεγάλες οὐρές πού ἔκαναν οἱ
ἄνθρωποι μπρὸς στά σχολεῖα καί τ' ἄλλα ἐκλογικά τμήματα.

—Ἡ οὐρὰ αὐτὴ εἶναι ἡ ἀρχὴ τῆς ψηφοφορίας, ἐξήγησε ὁ στρα-
τιώτης. Ἐνας ἕνας ἀπὸ τὴν οὐρὰ μπαίνει στὴν αἴθουσα, δείχνει
τὴν ταυτότητά του καί τὸ ἐκλογικὸ του βιβλιᾶριο δηλαδή τὸ βι-
βλιᾶριο πού τοῦ ἐπιτρέπει νά ψηφίσει. Αὐτὸ γράφει μέσα τὸ ὄνομα
τοῦ ψηφοφόρου καί ἔχει τὴ φωτογραφία του. Ἡ ἐπιτροπὴ βλέπει
ἂν ὁ ψηφοφόρος εἶναι γραμμένος στὸν ἐκλογικὸ κατάλογο. Ὑστερα
ὁ ψηφοφόρος θά πάρει ἀπὸ τὸ τραπέζι τὰ ψηφοδέλτια πού
γράφουν ἀπάνω τὰ ὀνόματα τῶν ὑποψηφίων, δηλαδή ἐκείνων πού
ἐπιθυμοῦν νά ἐκλεγοῦν βουλευτές. Κάθε κόμμα ἔχει καί δικό του
ψηφοδέλτιο...

—Στάσου, στάσου! φώναξε ὁ Γιαννάκης. Νά μιά εὐκαιρία νά
μοῦ ἐξηγήσεις κάτι πού ἤθελα νά μάθω ἀπὸ καιρό. Τί εἶναι, ἀλή-
θεια, τὰ κόμματα;

—Τὰ κόμματα, εἶπε ὁ στρατιώτης, εἶναι ὁμάδες ἀνθρώπων πού
ἔχουν ὀρισμένο πρόγραμμα, πῶς δηλαδή θά διοικηθεῖ ἡ χώρα
καί ὑπόσχονται ὅτι, ὅταν τούς ψηφίσει ὁ λαὸς καί μποῦν στὴ Βου-
λῆ, θά ἐφαρμόσουν αὐτὸ τὸ πρόγραμμα. Ἐχουν ἓναν ἀρχηγό, πού
εἶναι γνωστός ἀπὸ τὴν προηγούμενη δράση του. Καί, ὅταν τὸ κόμμα
αὐτὸ πάρει τὴν πλειοψηφία, ὁ ἀρχηγός του γίνεται πρῶθυπουργός.

— Μπορεί ό καθέννας νά είναι ύποψήφιος ; ρώτησε ό Γιαννάκης.

— Βέβαια, άπάντησε ό στρατιώτης, φτάνει νά είναι 25 χρόνων, άντρας ή γυναίκα, καί νά μήν έχει καταδικαστεί γιά κάποιο λόγο. "Ας ξαναγυρίσουμε όμως στήν ήμέρα τής έκλογής, έξακολούθησε. "Ο ψηφοφόρος βάζει τό ψηφοδέλτιο πού προτιμά στό φάκελο καί τό ρίχνει σέ κείνο τό μεγάλο κουτί, πού τό λένε κά λ π η. Τό βράδυ, όταν δύσει ό ήλιος, μετριοῦνται τά ψηφοδέλτια σέ κάθε τμήμα καί τήν καταμέτρηση τήν παρακολουθεῖ ένας δικαστής, γιά νά μή γίνονται επίτηδες λάθη στό μέτρημα. "Οποιο κόμμα πάρει τούς πιό πολλούς ψήφους, θά έχει καί τούς περισσότερους βουλευτές. Οί βουλευτές βγαίνουν ανάλογα μέ τό σύστημα πού ισχύει στίς έκλογές.

— Τί θά πεί πάλι αυτό ; ρώτησε ό Γιαννάκης.

— Είναι λιγάκι δύσκολο νά τό καταλάβετε, αλλά θά προσπαθήσω νά σās τό έξηγήσω, είπε ό στρατιώτης. "Αν τό σύστημα είναι πλειοψηφικό, βγαίνει εκείνο τό κόμμα πού παίρνει έστω καί μία ψηφο περισσότερη από τ' άλλα. "Αν πάλι είναι αναλογικό, τότε θά βγούν τόσοι ύποψήφιοι, όσοι αναλογοῦν στίς ψήφους πού πήρε τό κάθε κόμμα.

— "Α, αυτό δέν τό καταλάβαμε ! Φώναξαν καί τά δυό παιδιά μέ μία φωνή.

"Ο στρατιώτης τότε πήρε χαρτί καί μολύβι καί τούς έγραψε ένα παράδειγμα.

— "Ας πάρουμε μία περιφέρεια όπου ψηφίζουν 100.000 άνθρωποι καί βγαίνουν 10 βουλευτές. "Αν υπάρχουν τρία κόμματα καί τό Α' πάρει 40.000 ψήφους, τό Β' 30.000 καί τό Γ' 30.000 τότε, αν μέν τό σύστημα είναι πλειοψηφικό, θά βγάλει τό Α' κόμμα καί τούς δέκα βουλευτές. "Αν είναι άπλή αναλογική, θά βγάλει τό Α' κόμμα 4, τό Β' 3 καί τό Γ' 3 βουλευτές. Φτάνει όμως πιά γιά σήμερα. Τί γίνεται κατόπιν θά σās έξηγήσει κανένας άλλος, πού νά τά ξέρει καλύτερα από μένα, είπε ό στρατιώτης.

Πέρασαν τρεις μέρες από τότε. Τήν Κυριακή τών έκλογών τά παιδιά παρακολούθησαν μέ πιό μεγάλο ενδιαφέρον καί μέ γνώση τίς ουρές στά τμήματα καί τ' αποτελέσματα από τό ραδιόφωνο "Ηξεραν τώρα πώς ψηφίζουν οί "Ελληνες.

Τό πρωί τής Κυριακής ό κύριος Κώστας έτοιμάστηκε νά πάει κιαυτός νά ψηφίσει. Τά παιδιά τόν συνόδεψαν ως τήν πόρτα του

σχολείου. Στο δρόμο τούς εξήγησε πώς ό κάθε πολίτης πρέπει, πρίν ψηφίσει, νά εξετάσει τί είναι ό κάθε ύποψήφιος καί τό κάθε κόμμα.

— Πρέπει νά ψηφίζουμε μέ προσοχή, γιατί μέ τήν ψηφο μας κανονίζουμε τήν τύχη καί τό μέλλον τής χώρας μας, είπε μέ σοβαρότητα.

Κι' άποχαιρέτησε τά παιδιά, γιά νά σταθεί κι αυτός στήν ούρά.

‘Η Βουλή συνεδριάζει

Ίχαν περάσει αρκετές ημέρες από την Κυριακή τῶν ἐκλογῶν. Τό Γιαννάκη καί τόν Περικλή τούς ἀπασχολοῦσε ὅμως τώρα μιά ἄλλη ἀπορία. Μέ ποιόν τρόπο μποροῦσε ἡ ψῆφος πού ἔδινε ὁ ἕνας ἢ ὁ ἄλλος ἄνθρωπος σέ κάποιο ἐκλογικό τμήμα τῆς γειτονιάς του νά ὀδηγήσει στό νά γίνει ἡ νέα κυβέρνηση ; Ρώτησαν τόν κύριο Κώστα, τόν πατέρα τοῦ Γιαννάκη, κ’ ἐκεῖνος τούς ὑποσχέθηκε πώς τήν ἡμέρα πού θά ἀνοίγε ἡ βουλή θά ἔπαιρνε τρεῖς προσκλήσεις γιά τό θεωρεῖο τῆς βουλῆς, γιά νά παρακολουθηθεῖ μαζί μέ τά παιδιά τήν πρώτη συνεδρίαση.

Καί νά τώρα ὁ Γιαννάκης καί ὁ Περικλῆς στό θεωρεῖο, καθισμένοι ἐμπρός, περιεργάζονται κάτω τήν ὀλόφωτη αἴθουσα τῆς βουλῆς.

‘Η συνεδρίαση δέν ἔχει ἀρχίσει ἀκόμη καί ὁ κύριος Κώστας ἐξηγεῖ στά παιδιά, πώς τό ὠραῖο αὐτό κτίριο εἶναι τά Παλαιά Ἀνάκτορα, πού τά ἔκτισε ὁ πρῶτος βασιλιάς τῆς Ἑλλάδας, ὁ Ὀθων, ὅταν μεταφέρθηκε ἡ πρωτεύουσα τῆς χώρας ἀπό τό Ναύπλιο στήν Ἀθήνα. Τώρα δέν εἶναι πιά Ἀνάκτορα, ἀλλά σ’ αὐτά στεγάζονται κυρίως ἡ βουλή καί διάφορες ἄλλες δημόσιες ὑπηρεσίες.

Στό μεταξύ ἡ αἴθουσα γέμισε ἀπό βουλευτές.

— Αὐτή λοιπόν εἶναι ἡ βουλή, τούς εἶπε ὁ κύριος Κώστας, γιά τήν ὁποία ἔχετε ἀκούσει τόσες φορές. Τῆ βουλή τήν ἀποτελοῦν οἱ βουλευτές, πού εἶναι ἀντιπρόσωποι τοῦ ἔθνους. Αὐτός πού κάθεται στή μεγάλη ἔδρα εἶναι ὁ πρόεδρος καί δίπλα του οἱ ἀντιπρόεδροι καί οἱ γραμματεῖς. Κάθε χρόνο ἡ βουλή ἐκλέγει τόν πρόεδρό της. Στά καθίσματα πού βρίσκονται σέ μακριές σειρές στήν αἴθουσα κάθονται οἱ βουλευτές. Τά ἔχουν τακτοποιήσει ἔτσι, ὥστε οἱ βουλευτές κάθε κόμματος νά κάθονται μαζί. Ἐκεῖνοι οἱ πολλοί, πού κάθονται στή μέση, ἀποτελοῦν τό κόμμα πού πῆρε τούς πῖο πολλούς ψήφους στίς ἐκλογές καί πού σχημάτισε τήν κυβέρνηση. Τί εἶναι τά κόμματα τό ξέρετε νομίζω τώρα. Ὁ Περικλῆς μοῦ εἶπε ὅτι σās τό ἐξήγησε ἕνας στρατιώτης στό ἐκλογικό τμήμα.

Ἐκεῖνη τήν ὥρα ὁ πρόεδρος τῆς βουλῆς ἄρχισε νά κτυπᾶ τό

κουδούνι καί ὄλοι κάθισαν στίς θέσεις τους. Σέ λίγο μπήκε στήν αίθουσα ὁ πρωθυπουργός καί οἱ ὑπουργοί καί πῆγαν νά καθίσουν χωριστά, σ' ἕνα εἰδικό θεωρεῖο πού ὑπάρχει γιά τήν Κυβέρνηση.

Κατόπιν ὁ πρόεδρος δήλωσε ὅτι ἀρχίζει ἡ συνεδρίαση καί ὁ πρωθυπουργός, κρατώντας χαρτιά στό χέρι, ἀνέβηκε στό βῆμα καί ἀρχισε νά μιλά πρὸς τήν βουλή γιά τό ἔργο πού ἔχει σκοπό νά κάνει ἡ νέα Κυβέρνηση, πῶς δηλαδή θά διοικήσει τή χώρα καί ποῖο πρόγραμμα θά ἐφαρμόσει.

Ἐκείνη τή στιγμή ὁ Περικλῆς θυμῆθηκε τίς ἀπορίες του καί σκύβοντας πρὸς τόν πατέρα τοῦ Γιαννάκη τόν ρώτησε πῶς ἔγινε ἡ νέα κυβέρνηση μετά τίς ἐκλογές. Ὁ κύριος Κώστας τούς ἐξήγησε μέ χαμηλή φωνή μερικά πράματα γιά τό ζήτημα αὐτό.

— Ἀφοῦ μετρηθοῦν ὄλοι οἱ ψῆφοι, τούς εἶπε, καί φανεῖ ποῖο κόμμα πῆρε τούς πιό πολλούς καί ἐπομένως θά ἔχει καί τίς περισσότερες βουλευτικές ἔδρες, ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας καλεῖ τόν ἀρχηγό τοῦ κόμματος αὐτοῦ καί τοῦ ἀναθέτει νά βρεῖ ἀνθρώπους κατάλληλους νά γίνουν ὑπουργοί καί νά σχηματίσουν τήν κυβέρνηση. Ὁ ἀρχηγός αὐτός γίνεται πρωθυπουργός καί μερικοί ἀπό τούς βουλευτές τοῦ ἴδιου κόμματος γίνονται ὑπουργοί. Πρωθυπουργός καί ὑπουργοί ὀρκίζονται μπροστά στόν ἀρχηγό τοῦ κράτους καί κατόπιν παρουσιάζονται στή βουλή καί ζητοῦν ἀπ' αὐτή νά τούς δώσει ψῆφο ἐμπιστοσύνης.

— Ἄ κατάλαβα! φώναξε ὁ Περικλῆς λιγάκι δυνατότερα ἀπ' ὅ,τι ἐπέτρεπε ὁ χώρος καί ἡ στιγμή.

— Αὐτό ἀκριβῶς γίνεται σήμερα, ἐξακολούθησε ὁ κύριος Κώστας. Ἡ νέα κυβέρνηση ὀρκίστηκε προχθές καί αὐτήν τή στιγμή, ὁ ἀρχηγός της διαβάζει τίς προγραμματικές δηλώσεις. Ἀργότερα σέ ἄλλες συνεδριάσεις, ἡ βουλή θ' ἀρχίσει νά συζητεῖ καί νά ψηφίζει τούς νόμους πού θά φέρνει ἡ κυβέρνηση.

Ὁ πατέρας τοῦ Γιαννάκη σταμάτησε γιά λίγο καί τά παιδιά ἄκουγαν τόν πρωθυπουργό.

Μετά ἀπό ἀρκετή ὥρα, ὁ κύριος Κώστας συνέχισε :

— Ἀφοῦ ὑποδείξει ποιά θά εἶναι ἡ κυβέρνηση, τό σπουδαιότερο ἔργο τῆς βουλῆς εἶναι νά ψηφίζει τούς νόμους. Οἱ νόμοι εἶναι γιά ὄλους ὑποχρεωτικοί καί γι' αὐτό οἱ πολίτες τούς δέχονται πιό πρόθυμα, ὅταν προέρχονται ἀπό τόν ἴδιο τό λαό, πού τούς ἐγκρίνει

μέ τούς αντιπροσώπους του. Οί νόμοι διαβάζονται ένα-ένα άρθρο από τά σχέδια πού υποβάλλει ή κυβέρνηση καί πού λέγονται νομοσχέδια. "Αν ή βουλή δέν έγκρίνει ένα σημαντικό νομοσχέδιο, μπορεί νά αναγκάσει τόν ύπουργό ή καί όλόκληρη τήν κυβέρνηση νά παραιτηθεϊ.

Έκει άπάνω άκούστηκαν χειροκροτήματα καί ό πρωθυπουργός κατέβηκε από τό βήμα. Μίλησαν κατόπι δύο τρείς άλλοι καί τά παιδιά έμαθαν πώς αύτοί είναι ή αντιπολίτευση, δηλαδή οί άρχηγοί τών κομμάτων πού πήραν λιγότερους ψήφους καί γι' αύτό δέν παίρνουν μέρος στήν κυβέρνηση. "Ένας άπ' αύτούς τόνιζε στό λόγο του, πώς ή αντιπολίτευση έχει γιά έργο της νά έλέγχει τήν κυβέρνηση, γιά νά μήν κυβερνά όπως αύτή θέλει, αλλά σύμφωνα μέ τό Σύνταγμα καί μέ τούς νόμους.

Άλλά ή συζήτηση κρατούσε πολύ καί τά παιδιά άρχισαν νά νυστάζουν. Ό κύριος Κώστας τά πήρε κι έφυγαν, γιά νά πάνε νά κοιμηθούν.

Τήν άλλη μέρα τί δέν είχαν νά διηγηθούν στούς συμμαθητές στό σχολείο! "Όλοι τούς θαύμαζαν, γιατί δέν είναι λίγο νά έχεις δεϊ μέ τά μάτια σου τόν πρωθυπουργό, τούς ύπουργούς καί όλόκληρη τήν βουλή!

"Όταν όμως άρχισαν τή συζήτηση στό σχολείο τά παιδιά είδαν ότι δέν είχαν καταλάβει όλα όσα τούς είχε πει ό πατέρας του Γιαννάκη. Γι' αύτό, όταν χτύπησε τό κουδούνι γιά τό διάλειμμα, πήγαν στό διευθυντή τους, τόν κύριο Βασιλειάδη, καί του ζήτησαν νά τούς έξηγήσει τίς άπορίες τους, ιδίως γιά τούς νόμους.

Ό διευθυντής, πού του άρεσε νά βλέπει τά παιδιά νά ενδιαφέρονται γιά τέτοια ζητήματα, τούς έξηγησε πρόθυμα αύτά πού ήθελαν.

Τούς είπε ότι ό κάθε νόμος, άφου ψηφιστεί από τήν βουλή καί ύπογραφεί από τόν πρωθυπουργό καί τούς ύπουργούς, πρέπει νά ύπογραφεί καί από τόν άρχηγό του κράτους. Μετά από όλες αυτές τίς ύπογραφές, ό νόμος πηγαίνει στό Έθνικό Τυπογραφείο καί δημοσιεύεται στήν «Έφημερίδα τής Κυβερνήσεως».

— Τί είναι αύτό πάλι; ρώτησε ό Περικλής.

Ό διευθυντής είπε τότε στό Γιαννάκη νά πάει μέσα στό γραφείο καί νά φέρει από ένα ράφι τής βιβλιοθήκης ένα φύλλο τής «Έφημερίδας τής Κυβερνήσεως», νά τό ίδούν καί τ' άλλα παιδιά.

— Δέν είναι μία έφημερίδα σάν όλες τίς άλλες, τούς έξηγησε.

ΕΦΗΜΕΡΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

ΑΘΗΝΑΙΣ ΤΗΝ 1 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 1974	ΤΕΥΧΟΣ ΠΡΩΤΟΝ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΦΥΛΑΧΟΥ 2133
---------------------------------	---------------	-------------------------

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΠΡΑΞΙΣ

Περί άποκατάστασης της δημοκρατικής νομιμότητας και καθύλακας θεμάτων του δημοσίου βίου μέχρι του οριστικού καθορισμού του πολιτεύματος και της καταρτίσεως νέου Συντάγματος της Χώρας.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

Έχοντας υπ' όψει:

Την κατά την 23ην Ιουλίου 1974 άπευληθείσα μεταβολή και την διά τούτων άνάθεσις της Προεδροσύνης εις την Κωνσταντίνου Καραμανλή.

Την καθολική και ήθεμον συμπαράτησιν του Έλληνικού Λαού.

Με συνείδησιν της βαρείας ιστορικής εφθόνης την οποίαν έχει επινοήσει η Κυβέρνησις έναντι του Έθνους.

Έκτακταίον άπό τον καταρτισμόν του Λαού και τό ύψηλον όρθημα και την ίσχυν των άπειρατιών της Έθνομικς Άκεραιότητος και Άσφαλείας.

Με πίστην εις τό μέλλον της Χώρας και μέ τρέφον τον πρόβλεπον ήμιν, τον άντιπαιστήν της έθνομικς κρίσεως και την ταχύν άποκατάστησιν διαφόρων δημοκρατικών ήλων.

Διακρίνοντες ότι δά άποκρίνωμεν την άπεκλιτισμένην εις ήμιας έξουσίαν μέ άποκαταστατικόν κατέστη τον έπίτεθειον των ταχθέντων σφύρον εις τήσαν όψη ή Έλληνική Λαός να άναστή, δημοκρατικόν τον άκατατήτων προεπιόσειον, την εφθόνην των πεπραγμένων του.

Άποκατατίζομεν

Άρθρον 1

Άπό της άποκατάστασης της παρούσης Συντακτικής Πράξεως και μέχρι της όφρησεως του ήνωτικού Συντάγματος της Χώρας άποκατατίθεται εν ίσχυι τό Σύνταγμα της 1ης Ιανουαρίου 1952, έξαιρέσει των διατάξεων αὐτοῦ των καθορισθέντων την μορφήν του Πολιτεύματος.

Άρθρον 2

Μέχρι του όριστικού καθορισμού της μορφής του Πολιτεύματος διά της διαφόρους έπεράσεως της έολήσεως του Έλληνικού Λαού τό καθόκοντο του Άνωτατου Άρμόγιου άποκατατίθεται όπό του Προέδρου της Δημοκρατίας. Όμοι εις τό άποκατατίθεται εν ίσχυι Σύνταγμα άναρτάται ή Βασιλική άποκατατίθεται εν ίσχυι Σύνταγμα άναρτάται ή Βασιλική νομιστή ή Πρόεδρος της Δημοκρατίας. Τά άρθρα 43, και 45 έως και 53 τελούν εν άνοχηλή.

Άρθρον 3

Αί άποκατατίθεται εν ίσχυι διατάξεις του Συντάγματος 1952 προσαποκατατίθεται και συμπληρώνεται κατά τό εν τούτοις έπινοηθέν άρθρον ήρξίμενα, όνότατι ή να προσαρτάται προς τας άντιπαιστήσιμον κατά την μεταβολήν μέχρι της συγκλήσεως της Έθνομικς Άντιπροσωπείας περίεον έθνομικς και πολιτικός περιπέσει διά της έξουσίας όπό του Έπικρατικού Στάδιου Συντακτικού Πράξιων καρομένων και δημοκρατικόν όπό του Προέδρου της Δημοκρατίας.

Άρθρον 4

Είς τό άρθρον 17 του Συντάγματος προτίθεται αι άκόλουθον παράγραφοι:

«Η όπό του Διακρίτου ήρξίμενη άποκρίσις άποκατατίθεται άποκρίσις ενος έτους όπό της έξουσίας της η κατακτικής άποκρίσεως, άλλως ή άποκατατίθεται άριστα αυτοόκασις.

Είς περιπέσεις άποκατατίθεται προς έκτέλεσην πολιτικόν ή μισοτακτικόν σχέσιον νέμω όνότατι να πρόβλεψη όπι της εις χρεία άποκρίσεως την καταρτιστήν άκρίτην έκπέσει ίσως όψη προς την άποκατατίθεται. Έπινοημένη άποκατατίθεται και της όψης του άποκατατίθεται άποκρίσις ή άποκατατίθεται, όνοματι να έπίνοη άποκατατίθεται άποκρίσις.

Διά νέμω όνότατι προκαμίνω έκτέλεσις δημοσίων έργων ή έργων κοινής όφελείας, να έπινοηται ή άποκατατίθεται καρομένων κατά ζώνας.

Έπινοηται ή άποκατατίθεται ήρωτικόν έκτέλεση κατά την όπό έθνομικόν νέμω καθορισμένην διακρίσιον.

Άρθρον 5

Εν τέλει του άρθρου 20 προτίθεται ή άκόλουθος παράγραφος:

«Νόμος ήρξίται τας άγγρησις όπό της όφελείς ή διακρίσις ήρξίται έάν άναρτάται όπό του άποκρίτου διά άλλους όνοματι δημοσίους και δημοσίων τάξεως ή προς διακρίσιον άπεχθόν ήρξίμενον.

Άρθρον 6

Εν τέλει του άρθρου 21 προτίθεται ή άκόλουθος παράγραφος:

«Όλάν έπινοη, ούδ ή τιμας του Λαού έπινοηται να άποκατατίθεται ή άποκατατίθεται την άποκρίτην της λαϊκής καταρτίσεως και των έξουσιών αὐτήν.

Άρθρον 7

Τό άρθρον 28 άποκατατίθεται ός άκόλουθος:

«Η διακρίσις έξουσία άναρτάται διά του Διακρίτου, αι δέ διακρίσις άποκρίσις έκτέλεσις εν όνότατι του Προέδρου της Δημοκρατίας.

Δέν πουλιέται στους δρόμους, δέ γράφει εϊδήσεις, οϋτε ἔχει εϊκόνας. Σ' αϋτήν γράφονται μόνο οϊ νόμοι τοϋ κράτους, αϋτούς πού ψηφίζει ή βουλή καί ὑπογράφει ὁ ἀρχηγός τοϋ κράτους.

Ἐο Περικλῆς τότε ρώτησε τί γίνεται ὕστερα, ἀφοϋ δημοσιευθοῦν οϊ νόμοι. Καί ὁ διευθυντής τούς εἶπε ὅτι πρέπει νά εἶναι γνωστοί σέ ὄλους. Κανένας δέν μπορεῖ νά ἰσχυριστεῖ ὅτι δέ γνωρίζει ἕνα νόμο τοϋ κράτους.

— Μά πῶς γίνεται αϋτό ; φώναξε ὁ Γιαννάκης. Ἐο πατέρας μου μοῦ εἶπε μιά μέρα ὅτι κάθε χρόνο δημοσιεύονται πεντακόσιοι καί περισσότεροι νόμοι. Ποιός μπορεῖ νά τούς διαβάξει ὄλους καί νά τούς θυμάται ; Δέ θά ἔπρεπε νά κάνει τίποτ' ἄλλο ὄλη τήν ἡμέρα !

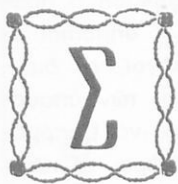
Ἐο κύριος Βασιλειάδης χαμογέλασε.

— Οϊ νόμοι τοϋ κράτους εἶναι πάρα πολλοί, τούς εἶπε, καί στήν πραγματικότητα δέν ὑπάρχει οϋτε ἕνας "Ἐλληνας πού νά τούς ξέρει ὄλους ἀπ' ἔξω. Ἐλλά τό κράτος δέν ἀναγνωρίζει αϋτό πού λέγεται ἄγνοια νόμου, δηλαδή νά μήν ξέρεις ἕνα νόμο. Γιά φανταστεῖτε ! Ἐν δέν ὑπῆρχε αϋτός ὁ βασικός κανόνας, κάθε κακός πολίτης πού θά ἔκανε μιά κακή πράξη, κλοπή, λαθρεμπόριο κτλ., θά ἔλεγε, ἄν τόν ἔπιανε ή ἀστυνομία, ὅτι δέν ἤξερε πῶς ὑπάρχει νόμος πού ἀπαγορεύει τήν πράξη αϋτή. Τό κράτος θά βρισκόταν τότε σέ δύσκολη θέση, μή ξέροντας ἄν αϋτός λέει ἀλήθεια ή ψέματα. Καί ὄλοι οϊ κατεργάρηδες θά μπορούσαν, λέγοντας ὅτι δέν ξέρουν τούς νόμους, νά μένουν ἀτιμῶρητοι. Νά λοιπόν γιατί δέν ἐπιτρέπεται ή ἄγνοια τῶν νόμων.

— Σωστό εἶναι αϋτό ! φώναξε ὁ Περικλῆς. Νομίζω ὅτι τό κράτος ἔχει δίκιο !

‘Ο ύπουργός ἔρχεται στό σχολεῖο

τό σχολεῖο τά παιδιά ἔχουν μεγάλο πανηγύρι σή-
μερα. Θά γίνουν τά ἐγκαίνια τοῦ νέου γυμναστηρίου,
πού τελείωσε αὐτές τίς ἡμέρες, καί ὅλοι, δάσκαλοι
καί μαθητές, μέ τά καλά τους ἔχουν συγκεντρωθεῖ
στό προαύλιο τοῦ σχολεῖο καί περιμένουν. Θά ἔρθει
ὁ ύπουργός τῆς Παιδείας καί θά μιλήσει. “Ὅλα εἶναι
πολύ ἐπίσημα, ἀκόμα καί ἡ φιλαρμονική εἶναι ἐκεῖ καί παίζει ζωηρά
ἐμβατήρια.

Τά παιδιά σέ μίαν ἄκρη περιμένουν νά ἰδοῦν τούς ἐπισήμους.
Μεγαλύτερη περιέργεια ἔχουν ὁμως νά δοῦν τόν ύπουργό. Σιγο-
κουβεντιάζουν μεταξύ τους καί ὅπως πάντα ὁ Περικλῆς ἔχει τίς
περισσότερες ἀπορίες. ρωτάει τό φίλο του τό Γιαννάκη :

— Δέ μοῦ λές, Γιαννάκη, μόνο ἕνας ύπουργός θά ἔρθει σήμερα
στό σχολεῖο μας ;

— Μά πόσοι ἤθελες νά ἔρθουν ; εἶπε ὁ Γιαννάκης πειρακτικά,
καμιά δεκαριά ; “Ἐχουν τίς δουλειές τους καί οἱ ύπουργοί.

— Καί τί δουλειά κάνουν ; ρώτησε ὁ Περικλῆς.

— Νά σοῦ πῶ τήν ἀλήθεια δέν ξέρω ἀκριβῶς, ἀλλά θά πρέπει
χωρίς ἄλλο νά εἶναι πολύ σπουδαία, γιά νά τούς λογαριάζουν ἔτσι
πολύ.

— “Ας ρωτήσουμε ὁμως τόν κύριο Χαρίδημο.

‘Ο κύριος Χαρίδημος, ὁ δάσκαλός τους, πού ἀγαπᾶ τά παιδιά,
ὅταν δείχνουν ἐνδιαφέρον καί ἀνησυχίες γιά πράματα πού βλέπουν
γύρω τους, φάνηκε πρόθυμος νά ἐξηγήσει στό Γιαννάκη καί τόν
Περικλῆ τήν ἐργασία καί τά καθήκοντα τῶν ύπουργῶν.

Τούς μίλησε γιά τήν Κυβέρνηση, πού τήν ἀποτελοῦν ὅλοι
μαζί οἱ ύπουργοί μέ τόν πρωθυπουργό ἐπικεφαλῆς. Τά παιδιά
τοῦ εἶπαν τότε ὅτι εἶχαν πάει μέ τόν πατέρα τοῦ Γιαννάκη στή
βουλή, τήν πρώτη φορά πού συνεδρίασε μετά τίς ἐκλογές, καί ὅτι
ἐκείνος τούς εἶχε πεῖ τί εἶναι οἱ βουλευτές, ποιός τούς ἐκλέγει καί ποιά

δουλειά κάνουν. Έκει έμαθαν πώς σχηματίζεται ή κυβέρνηση και πώς ψηφίζονται οί νόμοι.

—“Ωστε λοιπόν ξέρετε ότι τούς νόμους τούς ψηφίζει ή βουλή ; είπε ό κύριος Χαρίδημος. Μπράβο, αυτό είναι σπουδαίο ! “Όταν όμως ψηφιστεί ένας νόμος πρέπει νά υπάρχει κάποιος πού νά μπορεί νά δει, πώς θά τόν εφαρμόσουν οί υπάλληλοι του κράτους και οί πολίτες. Καί αυτός ό κάποιος είναι ή κυβέρνηση, δηλαδή ό πρωθυπουργός και οί ύπουργοί και κάτω από αυτούς οί δημόσιοι υπάλληλοι. “Όλοι αυτοί, ό πρωθυπουργός, οί ύπουργοί, οί διευθυντές, οί τμηματάρχες και όλοι οί άλλοι υπάλληλοι τών ύπουργείων, άποτελοϋν τή διοίκηση. Αυτοί θά φροντίσουν νά εφαρμοστοϋν οί νόμοι, νά μή διαταράσσεται ή ήσυχία στή χώρα, νά πάνε καλά τά οικονομικά του τόπου και νά λύνουν όλα τά καθημερινά ζητήματα πού παρουσιάζονται. “Όλους αυτούς μαζί τούς λένε εκτελεστική έξουσία και άρχηγός τους είναι ό άρχηγός του κράτους, πού διορίζει και παύει τούς ύπουργούς.

Έκείνη τή στιγμή όμως διακόπηκε ή κουβέντα από χειροκροτήματα και ή φιλαρμονική άρχισε νά παιζει ένα ζωηρό έμβατήριο. “Ένα ώραίο μαϋρο γυαλιστερό αυτοκίνητο σταμάτησε εμπρός στήν πόρτα του σχολείου και κατέβηκε άπ' αυτό ό ύπουργός, ένω ό διευθυντής του σχολείου και ό επιθεωρητής προχώρησαν γιά νά τόν χαιρετήσουν. Τά παιδιά στάθηκαν στή γραμμή, άν και ήθελαν νά πλησιάσουν γιά νά τόν δοϋν καλύτερα.

Μετά τόν άγιασμό, ό ύπουργός έβγαλε λόγο, πού έκανε έντύπωση σέ όλα τά παιδιά, γιατί τά έλεγε έτσι ώραία, χωρίς νά διαβάξει από χαρτί.

Και ύστερα από αυτό τελείωσε ή τελετή και άρχισαν τά άγωνίσματα.

“Όταν όλη ή γιορτή είχε τελειώσει οί δυό φίλοι, ό Γιαννάκης και ό Περικλής, ξεκίνησαν μαζί γιά νά γυρίσουν καθένας στό σπίτι του.

Σύμπτωση νά βροϋν τό δάσκαλό τους, τόν κύριο Χαρίδημο, νά πηγαίνει τόν ίδιο δρόμο. Τά παιδιά έπωφελήθηκαν νά ρωτήσουν και άλλες λεπτομέρειες γιά τόν ύπουργό.

—Αυτός λοιπόν πού είδατε είπε ό κύριος Χαρίδημος, ήταν ό ύπουργός τής Παιδείας. Αυτός μέσα στήν κυβέρνηση άσχολείται

ΥΠΟΥΡΓΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ ἢ ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ

ΥΠΟΥΡΓΟΙ — ΥΦΥΠΟΥΡΓΟΙ

Συντονισμοῦ	Γεωργίας
Προεδρίας τῆς Κυβερνήσεως	Βιομηχανίας καί Ἐνεργείας
Ἐξωτερικῶν	Ἐμπορίου
Ἐσωτερικῶν	Ἐργασίας
Δικαιοσύνης	Βορείου Ἑλλάδος
Ἐθνικῆς Ἀμύνης	Κοινωνικῶν Ὑπηρεσιῶν
Συγκοινωνιῶν	Ἐμπορικῆς Ναυτιλίας
Παιδείας καί Ἐρρηκευμάτων	Χωροταξίας, Οἰκισμοῦ καί Περιβάλλοντος
Οἰκονομικῶν	Δημοσίας Τάξεως
Πολιτισμοῦ καί Ἐπιστημῶν	Δημοσίων Ἔργων

μέ τά σχολεία, τά Πανεπιστήμια καί όλα τά εκπαιδευτικά ιδρύματα. Ἐπίσης φροντίζει γιά τήν Ἐκκλησία τῆς χώρας καί γιά τά θρησκευτικά ζητήματα. Γι' αὐτό καί τό ὑπουργεῖο λέγεται «Παιδείας καί Θρησκευμάτων».

— Καί υπάρχουν πολλοί ὑπουργοί, κύριε ; ρώτησε ὁ Γιαννάκης.

— Βεβαίως υπάρχουν, ἀπάντησε ὁ δάσκαλος, γιατί υπάρχουν πολλές ὑποθέσεις. Ὁ ὑπουργός τῆς Παιδείας, πού εἶδατε πρό ὀλίγου, εἶναι ἕνας ἀπό τούς πολλούς ὑπουργούς πού ἀποτελοῦν τήν ἑλληνική κυβέρνηση. Ὁ ἀρχηγός ἢ «πρόεδρος τῆς κυβερνήσεως» λέγεται καί πρωθυπουργός. Ἡ δουλειά τοῦ πρωθυπουργοῦ εἶναι νά καθορίζει τή γενική πολιτική τῆς χώρας καί νά παρακολουθεῖ τούς ἄλλους ὑπουργούς στό ἔργο τους. Ὑπάρχουν ὑπουργοί γιά τά οικονομικά τοῦ κράτους, γιά τό ἐμπόριο, τή βιομηχανία, γιά τήν ἐξωτερική πολιτική, γιά τή δικαιοσύνη, γιά τό στρατό καί τό στόλο καί γι' ἄλλα ζητήματα. Ἡ πρώτη δουλειά κάθε ὑπουργοῦ εἶναι νά προετοιμάζει τά νομοσχέδια πού θά ψηφίσει ἡ βουλή. Ἄμα αὐτά ψηφιστοῦν, ἀρχίζει τότε ἄλλη δουλειά τοῦ ὑπουργοῦ. Νά πραγματοποιήσει ὅσα γράφει μέσα ὁ νόμος, ὅτι πρέπει νά γίνουν. Ἄς πάρουμε γιά παράδειγμα τόν ὑπουργό τῆς Παιδείας. Αὐτός παρουσιάζει στή βουλή ἕνα νόμο, πού λέει ὅτι πρέπει νά γίνουν καινούριες τεχνικές σχολές. Ἄφοῦ δημοσιευτεῖ ὁ νόμος στήν «Ἐφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως», πρέπει νά καθοριστοῦν οἱ λεπτομέρειες. Πού θά γίνουν τά σχολεία, τί μαθήματα θά διδαχτοῦν, ποιοί θά τά διδάξουν. Ὅλα αὐτά κανονίζονται μέ τά λεγόμενα διατάγματα. Αὐτά τά ὑπογράφει ὁ ὑπουργός καί ὁ ἀρχηγός τοῦ κράτους, γι' αὐτό τά λένε καί προεδρικά διατάγματα. Περιέχουν μέσα ὅλες τίς λεπτομέρειες πού εἶναι ἀπαραίτητες γιά νά ἐφαρμοστεῖ σωστά ἕνας νόμος.

Ὁ Γιαννάκης ὅμως εἶχε ἀκόμα ἀπορίες καί ἤθελε νά μάθει ποίος εἶναι ὁ σπουδαιότερος ἀπ' ὅλους τούς ὑπουργούς. Ἄλλά καί σ' αὐτήν τήν ἀπορία ἀπάντησε ὁ δάσκαλός του :

— Ὁ πιό σπουδαῖος εἶναι ὁ πρωθυπουργός. Γιατί αὐτός ἀντιπροσωπεύει τήν κυβέρνηση. Καί ὁ ἀρχηγός τοῦ κράτους αὐτόν συμβουλευέται γιά ὅλα τά ζητήματα. Μήπως ἔχετε ἀκούσει γιά τό Σύνταγμα ;

Βέβαια, φώναξαν τά δύο παιδιά μαζί.

— Βλέπω μέ χαρά ὅτι ξέρετε ἕνα σωρό πράματα, παρατήρησε ὁ κύριος Χαριδῆμος. Λοιπόν τό Σύνταγμα, δηλαδή ὁ πιό σπου-

δαίος νόμος τοῦ κράτους, ὀρίζει ὅτι ὁ ἀρχηγός τοῦ κράτους εἶναι ἀνεύθυνος, δηλαδή δέν ἔχει εὐθύνη γιά τίς πράξεις του, τίς ἀποφάσεις ἢ τούς λόγους του. Τήν εὐθύνη τήν ἔχουν ὁ πρωθυπουργός καί οἱ ὑπουργοί. Αὐτό ἔχει τό λόγο του. Ὁ ἀρχηγός τοῦ κράτους πρέπει νά στέκεται πάνω ἀπ' ὅλους καί, ἄν γίνει κάτι στραβό, θά δικαστοῦν οἱ ὑπουργοί ἢ ὁ λαός δέ θά τούς ψηφίσει στίς ἐρχόμενες ἐκλογές. Γι' αὐτό, κάτω ἀπό κάθε ὑπογραφή τοῦ ἀρχηγοῦ τοῦ κράτους μπαίνει ἡ ὑπογραφή τοῦ ἀρμόδιου ὑπουργοῦ ἢ ὅλων μαζί τῶν ὑπουργῶν, πού ἀποτελοῦν τό ὑπουργικό συμβούλιο. Ἄν τυχόν λείπουν οἱ ὑπογραφές αὐτές, τότε τό ἔγγραφο, εἴτε νόμος εἶναι εἴτε διάταγμα θά εἶναι ἄκυρο.

Ἡ ὥρα ὅμως εἶχε περάσει καί τά παιδιά πλησίαζαν στό σπίτι τους. Ἀποχαιρέτησαν τό δάσκαλό τους καί τόν εὐχαρίστησαν γιά τά τόσα πράματα πού τούς εἶχε μάθει σήμερα. Χαρούμενο πῆγε τό καθένα νά καθίσει στό τραπέζι μέ τούς δικούς του καί νά διηγηθεῖ στούς γονεῖς καί τ' ἀδέρφια του τίς νέες ἐντυπώσεις ἀπό τή σημερινή γιορτή, γιά τ' ἀγωνίσματα, γιά τό αὐτοκίνητο τοῦ ὑπουργοῦ, γιά τούς λόγους πού ἄκουσαν καί γιά ὅλα τ' ἄλλα.

Ὁ κύριος τμηματάρχης

ἡμερα τό σχολεῖο ἦταν κλειστό. Εἶναι οἱ διακοπές τῶν Χριστουγέννων καί ὁ Γιαννάκης εἶχε τό πρωτὶ ἐλεύθερο. Ὁ πατέρας του λοιπόν τοῦ ὑποσχέθηκε νά τόν πάρει μαζί του σέ διάφορες δουλειές καί μετά θά πήγαιναν νά δοῦν Μίκυ μάους στόν κινηματογράφο.

Ὁ Γιαννάκης ντύθηκε καί χτενίστηκε προσεκτικά, βρῆκε τόν πατέρα του στήν πόρτα καί μαζί ξεκίνησαν γιά τήν Ὁμόνοια. Ὁ κύριος Κώστας πήγαινε στό ὑπουργεῖο Δικαιοσύνης, γιὰ τὸ ὑποχρεωτικὸ νά πάρει κάποιο ἐπίσημο χαρτί γιά μιά δουλειά του.

Ὁ Γιαννάκης, πού δέν εἶχε ξαναπάει ποτέ σέ ὑπουργεῖο, ἤθελε νά δεῖ τί πράμα ἦταν αὐτό καί κοίταζε γύρω του μέ περιέργεια. Πολύς κόσμος μπαινόβγαινε ἀπό τὴ μεγάλη πόρτα τοῦ Ὑπουργείου. Ὁ πατέρας ρώτησε ἕναν κλητῆρα στήν πόρτα, πού εἶναι τὸ Γραφεῖο Ποινικοῦ Μητρώου· κι ἐκεῖνος τοῦ ἐξήγησε μέ προθυμία. «Ὄσου νά φτάσουν στό γραφεῖο πού ζήτησαν, ὁ Γιαννάκης ἔκανε ἕνα σωρὸ ἐρωτήσεις. Ἦθελε νά μάθει ποιός ἦταν ἐκεῖνος στήν εἴσοδο, πού τοὺς εἶχε δώσει τίς πληροφορίες.

— Αὐτός, Γιαννάκη μου, ἔχει γιά δουλειά του νά δίνει τίς πληροφορίες στόν κόσμο τὴν ἡμέρα πού δέχεται τὸ Ὑπουργεῖο τοὺς πολίτες.

— Μά δέν μπορεῖ κανένας νά ἔρχεται κάθε μέρα στό ὑπουργεῖο;

— Ὄχι, παιδί μου, ἀπάντησε ὁ πατέρας του. Τὰ δημόσια γραφεῖα ἔχουν μόνο ὀρισμένες μέρες καί ὥρες πού δέχονται τόν κόσμο. Τίς ἄλλες ὥρες οἱ υπάλληλοι πρέπει νά ἐργαστοῦν, γιὰ νά διεκπεραιώσουν τίς ὑπηρεσίες τους.

Καί τί εἶναι ὅλα αὐτά τὰ γραφεῖα ἐδῶ γύρω; ρώτησε πάλι ὁ Γιαννάκης.

Τό κάθε ἕνα εἶναι καί γιά κάποια ἄλλη δουλειά, τοῦ ἐξήγησε ὁ πατέρας του. Βλέπεις; Αὐτὴ ἡ πόρτα γράφει: «Διεύθυνση φυλακῶν». Ἡ ἄλλη: «Διεύθυνση Δικαστικοῦ». Παραπέρα θά δεῖς

ἄλλες ταμπέλες πού γράφουν διευθύνσεις καί τμήματα. Ἔτσι κάθε ὑπουργεῖο διαιρεῖται σέ ὑπηρεσίες πού λέγονται διευθύνσεις καί ἔχουν ἐπικεφαλῆς ἓνα διευθυντή καί οἱ διευθύνσεις διαιροῦνται σέ τμήματα μέ ἐπικεφαλῆς ἓναν τμηματάρχη. Κάτω ἀπό τούς τμηματάρχες ὑπάρχουν οἱ γραμματεῖς καί ἄλλοι κατώτεροι ὑπάλληλοι. Ὁ ὑπουργός συνεννοεῖται μέ τούς διευθυντές καί αὐτοί δίνουν ὁδηγίες στούς παρακάτω ὑπάλληλους. Αὐτό τό σύστημα ἰσχύει σ' ὅλα τά ὑπουργεῖα καί τό λένε ὑπαλληλική ἱεραρχία. Πρέπει νά ξέρεις ἀκόμη, ἐξακολούθησε ὁ κύριος Κώστας, ὅτι οἱ δημόσιοι ὑπάλληλοι ἀρχίζουν συνήθως ἀπό νέοι σέ κατώτερους βαθμούς καί, μέ τά χρόνια καί ἀνάλογα μέ τίς ἱκανότητες τοῦ καθενός, προάγονται καί μποροῦν νά φτάσουν ὡς τό βαθμό τοῦ διευθυντή. Θυμᾶσαι πέρυσι πού ἡ θεία σου ἡ Σοφία πῆρε προαγωγή καί ἔγινε γραμματέας α', ἀπό γραμματέας β' πού ἦταν;

—Ναί, τό θυμᾶμαι, εἶπε ὁ Γιαννάκης, μά ἀπό τότε ἤθελα νά ρωτήσω: ποιός ἀποφασίζει γιά κάθε ὑπάλληλο ἂν θά προαχθεῖ ἢ ὄχι;

—Ὅπως στό σχολεῖο τῆς Καλλιόπης, ὅταν τελειώσει τό σχολικό ἔτος, ἀποφασίζει ὁ σύλλογος τῶν καθηγητῶν ποιοί μαθητές θά προβιβαστοῦν καί ποιοί θά μείνουν στήν ἴδια τάξη, ἔτσι καί στίς δημόσιες ὑπηρεσίες ὑπάρχουν ὑπηρεσιακά συμβούλια, πού κρίνουν τόν κάθε ὑπάλληλο, εἶπε ὁ κύριος Κώστας.

Μέ τή συζήτηση αὐτή εἶχαν φθάσει στό γραφεῖο πού ζητοῦσαν. Ὁ πατέρας τοῦ Γιαννάκη, ζήτησε τόν ἀρμόδιο τμηματάρχη καί τοῦ ἐξήγησε τί ἤθελε. Ἐκεῖνος τόν ἔστειλε σ' ἓναν ἄλλον ὑπάλληλο, πού τοῦ ἔδωσε νά συμπληρώσει μιά αἴτηση καί τοῦ εἶπε ν' ἀγοράσει ἀπό τό διπλανό γραφεῖο ἓνα χαρτόσημο καί νά τό κολλήσει πάνω στήν αἴτηση. Ἔγινε ἔτσι, εἶπε στόν κύριο Κώστα νά πάει σέ πέντε ἡμέρες νά πάρει τό χαρτί πού ζητοῦσε. Θά ἦταν ἔτοιμο.

Ὁ κύριος Κώστας εὐχαρίστησε τόν ὑπάλληλο πού τόν ἐξυπηρέτησε καί παίρνοντας τό Γιαννάκη ἀπό τό χέρι ἔφυγε ἀπό τό Ὑπουργεῖο. Στό δρόμο συζητοῦσαν γιά τίς ἐντυπώσεις τους.

—Εὐτυχῶς πού τελειώσαμε γρήγορα, εἶπε ὁ κύριος Κώστας. Ὁ ὑπάλληλος αὐτός φαινόταν νά ξέρει καλά τή δουλειά του. Ὅταν κάθε ὑπάλληλος ἔχει μιά ὀρισμένη δουλειά, μπορεῖ νά τήν τελειώνει γρήγορα καί ἔτσι νά μὴν ταλαιπωρεῖται οὔτε ὁ ἴδιος, οὔτε νά κου-

ράζεται ο κόσμος πού πάει σ' αυτόν, όταν θέλει νά εξυπηρετηθεῖ.

Ὁ Γιαννάκης θέλησε νά μάθει ἄν γίνεται τό ἴδιο καί στ' ἄλλα ὑπουργεῖα.

— Βέβαια τό ἴδιο γίνεται, τοῦ εἶπε ὁ πατέρας του. Τό κράτος ἔχει πολλά προβλήματα καί σκοτοῦρες καί πρέπει νά ἔχει καλή ὀργάνωση γιά νά τά βγάξει πέρα. Ἐδῶ κι ἑκατό χρόνια τό κράτος εἶχε ἀσχολίες του μονάχα τό στρατό, τήν ἀστυνομία, τήν ἐξωτερική πολιτική καί τούς φόρους. Ὅσο ὅμως περνᾶν τά χρόνια, τόσο γυρεύουμε ἀπό τό κράτος ν' ἀσχοληθεῖ μέ ὄλο καί πιό πολλά ζητήματα. Μέ τά σχολεῖα καί τά πανεπιστήμια, μέ τίς ἐπιδημίες καί τά νοσοκομεῖα, μέ τ' αὐτοκίνητα καί τούς σιδηροδρόμους, μέ τούς μισθοῦς τῶν ἐργατῶν καί τῶν ἰδιωτικῶν ὑπαλλήλων καί μέ χίλια δυό ἄλλα θέματα. Γιά νά μπορεῖ νά παρακολουθεῖ ὅλ' αὐτά τά ζητήματα, πρέπει νά δημιουργήσει καί ὑπηρεσίες ὀργανωμένες, καί αὐτές εἶναι τά ὑπουργεῖα. Θυμήσου, Γιαννάκη, ὅταν φτάσουμε στό σπίτι, νά σοῦ πῶ πόσα εἶναι τά ὑπουργεῖα καί ποιό εἶναι τό καθέγα.

Καί πραγματικά, μόλις ἔφθασαν, ὁ κύριος Κώστας βρῆκε ἕναν πίνακα τῶν Ὑπουργείων καί ἐξήγησε στό Γιαννάκη τί κάνει τό κάθε ἕνα :

1) Τό Ὑπουργεῖο Ἐσωτερικῶν, πού φροντίζει γιά τή διοίκηση τῆς χώρας, τήν ἐπίβλεψη τῶν Δήμων καί Κοινοτήτων, τή διενέργεια τῶν ἐκλογῶν καί γιά ἄλλα πολλά. Στό Ὑπουργεῖο αὐτό ὑπάγονται ὄλοι οἱ νομάρχες.

2) Ἡ Ἀστυνομία Πόλεων καί ἡ χωροφυλακή ὑπάγονται στό Ὑπουργεῖο Δημοσίας Τάξεως.

3) Τό Ὑπουργεῖο τῶν Ἐξωτερικῶν, πού ἀσχολεῖται μέ τίς σχέσεις τῆς Ἑλλάδας μέ τ' ἄλλα κράτη καί μέ τούς διάφορους διεθνεῖς ὀργανισμούς.

4) Τό Ὑπουργεῖο Ἐθνικῆς Ἀμύνης, πού φροντίζει γιά τό στρατό, τόν πολεμικό στόλο καί τήν πολεμική ἀεροπορία, ὥστε νά εἶναι πάντα ἔτοιμα νά πολεμήσουν, ἄν κανένας ἐχθρός ἐπιτεθεῖ στήν πατρίδα μας.

5) Τό Ὑπουργεῖο Ἐθνικῆς Παιδείας καί Θρησκευμάτων, πού φροντίζει γιά τήν ὀργάνωση τῶν σχολείων σέ ὄλο τό κράτος, γιά τό διορισμό τῶν νηπιαγωγῶν, τῶν δασκάλων καί τῶν καθηγητῶν, γιά ὅλη

τήν εκπαίδευση γενικά, καθώς επίσης και για τὰ ζητήματα τῆς Ἐκκλησίας.

6) Τό Ὑπουργεῖο Δικαιοσύνης, πού φροντίζει γιά τήν καλή λειτουργία τῶν δικαστηρίων καί τήν ὀργάνωση τῶν φυλακῶν.

7) Τό Ὑπουργεῖο τῶν Οἰκονομικῶν, πού ἡ δουλειά του εἶναι νά εἰσπράττει τούς φόρους ἀπό τούς πολίτες, καθώς καί νά καθορίζει καί νά πληρώνει τὰ ἔξοδα τοῦ κράτους.

8) Τό Ὑπουργεῖο Ἐργασίας, πού κανονίζει τίς σχέσεις τῶν ἐργατῶν καί τῶν ἰδιωτικῶν ὑπαλλήλων μέ τούς ἐργοδότες τους.

9) καί 10) Τά Ὑπουργεῖα Ἐμπορίου καί Ἐνεργείας πού φροντίζουν γιά τήν ὀργάνωση τοῦ ἔμπορίου, γιά τίς εἰσαγωγές καί ἐξαγωγές τῶν προϊόντων κτλ.

11) Τό Ὑπουργεῖο Μεταφορῶν καί Ἐπικοινωνιῶν, πού ἐπιβλέπει τούς σιδηροδρόμους, τὰ λεωφορεῖα, τὰ αὐτοκίνητα, τήν πολιτική ἀεροπορία καί τίς τηλεπικοινωνίες.

12) Τό Ὑπουργεῖο Κοινωνικῶν Ὑπηρεσιῶν, πού φροντίζει γιά τὰ ἰατρεῖα καί νοσοκομεῖα, γιά τήν προστασία τοῦ παιδιοῦ καί τῆς μητέρας, γιά τὰ συσσίτια καί τίς παιδικές ἐξοχές, γιά ὀρισμένα νηπιαγωγεῖα καί τόσα ἄλλα.

13) Τό Ὑπουργεῖο Γεωργίας, πού ἐπιβλέπει τήν καλλιέργεια, φροντίζει νά καταπολεμήσει τίς ἀσθένειες τῶν φυτῶν καί φυλάει τὰ δάση.

14) Τό Ὑπουργεῖο Δημοσίων Ἔργων, πού ἐκτελεῖ μέ ἔξοδα τοῦ κράτους δρόμους, γέφυρες, κτίρια καί ἄλλα ἔργα.

15) Τό Ὑπουργεῖο Ἐμπορικῆς Ναυτιλίας, πού ἐπιβλέπει τούς Ἑλληνες ναυτικούς καί τὰ ἑλληνικά πλοῖα, ὅπου-δήποτε καί ἂν ταξιδεύουν.

16) Παράλληλα ὑπάρχει καί τό Ὑπουργεῖο Συντονισμοῦ καί Προγραμματισμοῦ, πού καταστρώνει τὰ διάφορα οἰκονομικά σχέδια τοῦ κράτους καί συντονίζει τίς ἐνέργειες πού κάνουν οἱ διάφορες ὑπηρεσίες.

17) Τό Ὑπουργεῖο Πολιτισμοῦ καί Ἐπιστημῶν, πού φροντίζει γιά τὰ γράμματα, τίς ἐπιστῆμες καί γενικότερα τόν πνευματικό πολιτισμό.

18) Τό 'Υπουργεῖο Βιομηχανίας καί 'Ενεργείας, πού φροντίζει γιά τή βιομηχανία, τήν ἐνέργεια κτλ.

19) Τό 'Υπουργεῖο Προεδρίας τῆς Κυβερνήσεως, πού ἀσχολεῖται μέ τόν τύπο, τά μέσα ἐνημερώσεως, τόν ἀθλητισμό κτλ.

20) Τό 'Υπουργεῖο Χωροταξίας, Οἰκισμοῦ καί Περιβάλλοντος, πού ἀσχολεῖται μέ τή χωροταξική κατανομία, προστασία περιβάλλοντος κτλ.

“Ένα αυτοκινητιστικό δυστύχημα

ερπατούσαν στο πεζοδρόμιο της όδοϋ Σταδίου ή Καλλιόπη, ή αδελφή του Γιαννάκη, μαζί με τη θεία της τη Σοφία, όταν άκουσαν ένα τρομερό θόρυβο πού τις έκαμε νά τρομάξουν. Γύρισαν προς τό δρόμο καί είδαν ένα αυτοκίνητο νά πέφτει άπάνω σ' ένα άλλο. Τά τζάμια έσπασαν καί τά δύο αυτοκίνητα έπαθαν μεγάλες ζημιές. ‘Ο κόσμος άρχισε νά τρέχει κοντά, νά δει τί συμβαίνει. Έτσι καί ή Καλλιόπη με τη θεία της βρέθηκαν κοντά στο αυτοκίνητο καί είδαν με φρίκη τόν οδηγό νά βογγά από τόν πόνο καί τό αίμα νά τρέχει από τό πόδι του.

Έκείνη τη στιγμή έφτασε ό αστυφύλακας της τροχαίας κινήσεως καί με τη βοήθεια τών ανθρώπων πού ήταν γύρω, έβαλαν τόν τραυματία σ' ένα ταξί καί τόν έστειλαν στο Σταθμό Πρώτων Βοηθειών. Κατόπιν ό αστυφύλακας έβγαλε ένα σημειωματάριο καί ρώτησε εκείνους πού ήταν μπροστά, πώς έγινε ή σύγκρουση. Έπειδή ή θεία της Καλλιόπης έτυχε νά είναι καί εκείνη κοντά, έγραψε τ' όνομά της καί της ειπε:

—Θά σάς καλέσουμε νά έρθετε στο Δικαστήριο, νά πείτε τί είδατε.

Σιγά σιγά ό κόσμος διαλύθηκε καί ή Καλλιόπη με τη θεία της γύρισαν στο σπίτι. Άλλά ή Καλλιόπη είχε άνησυχίες καί ρωτούσε :

— Γιατί, θεία μου, νά σέ πάνε στο δικαστήριο; Έσύ δέν έκανες τίποτα!

—Μά δέ θά πάω κατηγορούμενη! ειπε γελώντας ή θεία. Θά πάω μονάχα νά μαρτυρήσω αυτά πού είδα. ‘Ο δικαστής θ' άκούσει έμένα, θ' άκούσει καί τόν κατηγορούμενο, εκείνον δηλαδή πού φαίνεται νά φταίει για τη σύγκρουση, καί ύστερα θά βγάλει την άπόφασή του.

—Καί ό αστυφύλακας γιατί ήρθε καί έγραψε στο μπλόκ του; ρώτησε ή Καλλιόπη, πού ήταν από φυσικού της περίεργη.

— Μά αυτή είναι ή δουλειά του, εξήγησε ή θεία. 'Ο άστυφύλακας, χρυσό μου παιδί, είναι ό φρουρός τής τάξεως. Καί προσέχει νά μή γίνεται κανένα κακό καί, όταν γίνει κάτι, πρέπει νά πιάνει εκείνους πού φταίνε καί νά φροντίζει νά τούς πάει στό δικαστήριο. Είδες πού είχε στό γιακά του έναν αριθμό ;

— Ναι, αλήθεια τό παρατήρησα, είπε ή Καλλιόπη.

— "Ε, λοιπόν αυτός ό αριθμός ξεχωρίζει αυτόν τόν άστυφύλακα από τούς άλλους, καί τό Τ πού είχε στό γιακά του θά πεί πώς αυτός είναι ειδικός για νά κανονίζει τήν τάξη στήν τροχαία κίνηση, δηλαδή τών αυτοκινήτων καί τών πεζών.

"Υστερ' από λίγον καιρό ή θεία πήρε ένα χαρτί, πού τό λένε κλήση καί πού τής έλεγε νά παρουσιαστεί όρισμένη μέρα στό δικαστήριο.

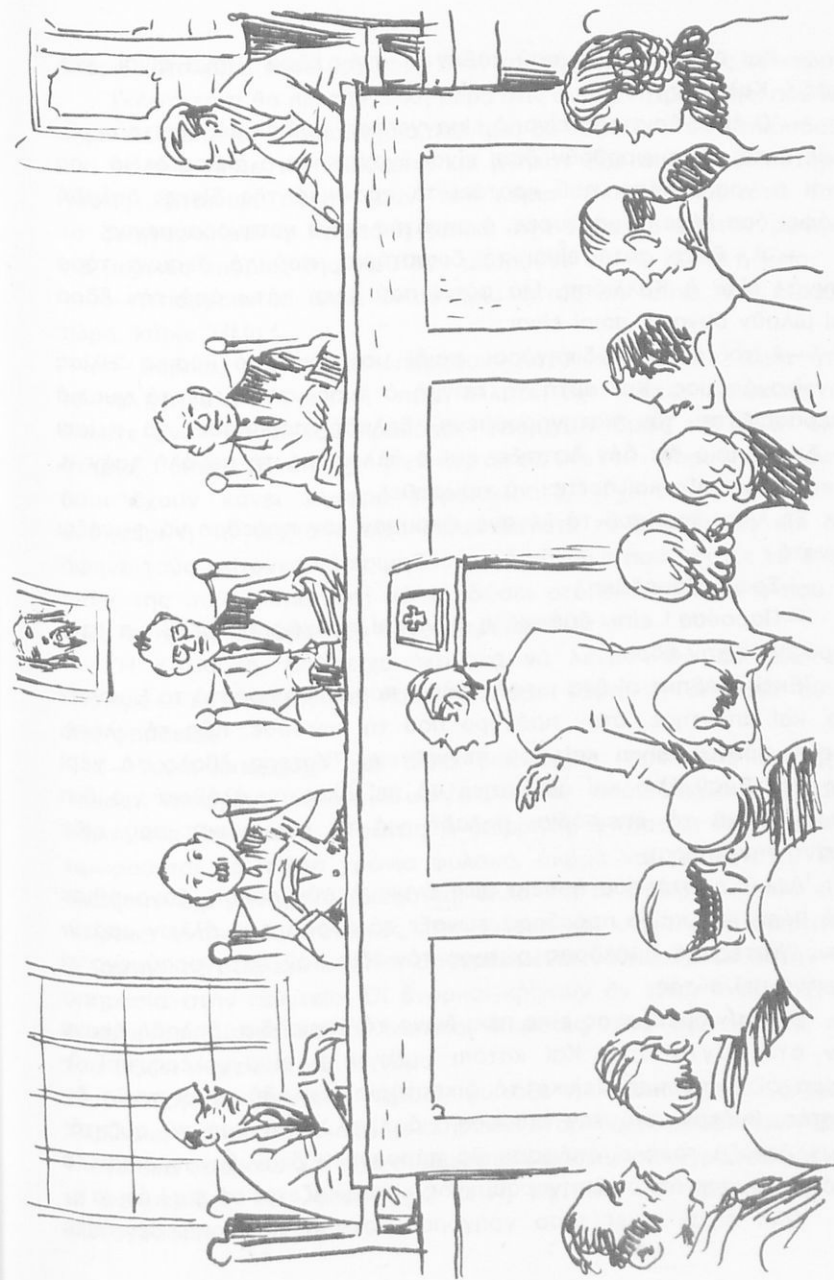
Γιά νά ίκανοποιήσει τήν περιέργεια τής Καλλιόπης, τής πρότεινε νά τήν πάρει μαζί, για νά δει από κοντά τό δικαστήριο, μιά κι εκείνο τό πρωί δέν είχε σχολείο.

'Η Καλλιόπη, φρόνιμη καί φρεσκοχτενισμένη, κρατώντας από τό χέρι τή θεία της, μπήκε μέ κάποιο φόβο στήν αίθουσα του δικαστηρίου, πού ήταν κιόλας γεμάτη από κόσμο. 'Η θεία της τής εξήγησε ότι όλοι αυτοί δέν ήταν κατηγορούμενοι (δηλαδή άνθρωποι πού είναι πιθανόν νά έχουν κάνει κάποια κακή πράξη καί ήρθαν εκεί για νά δικαστούν), αλλά ήταν καί μηνυτές (δηλαδή εκείνοι πού κατηγορούσαν τούς άλλους ότι τούς είχαν βλάψει καί ζητούσαν από τό δικαστήριο νά τούς τιμωρήσει γι' αυτό) ή τέλος καί μάρτυρες, εκείνοι πού, σάν τή θεία, έτυχε νά είναι μπροστά τήν ώρα πού έγινε ή κακή πράξη. 'Επί πλέον τής είπε, ότι οι αίθουσες τών δικαστηρίων μένουν πάντα άνοιχτές καί μπορεί όποιος θέλει νά παρακολουθήσει μιά δίκη.

'Η Καλλιόπη είχε τήν περιέργεια νά μάθει ποιός θά έλεγε στή θεία της πότε θά έρθει ή σειρά της. 'Η θεία της τής εξήγησε ότι θά φωνάξει τ' όνομά της ό πρόεδρος του Δικαστηρίου.

— Ποιός άπ' όλους είναι ό πρόεδρος ;

— Πρόεδρος είναι εκείνος πού κάθεται στή μέση, πάνω στήν έδρα, άπέναντί μας. Δεξιά κι άριστερά είναι οι άλλοι δικαστές. Κι οι τρεις μαζί αποτελούν τό δικαστήριο καί βγάζουν τις αποφάσεις, πού μπορούν νά στείλουν έναν άνθρωπο στή φυλακή ή νά τόν άπαλλάξουν από τήν κατηγορία.

Αίθουσα δικαστηρίου

—Καί ρί ἄλλοι δύο πού κάθονται στήν ἔδρα ; Ποιοί εἶναι ; ρώτησε ἡ Καλλιόπη.

— Ὁ ἕνας ἀριστερά εἶναι ὁ εἰσαγγελέας, πού ἐκ μέρους τοῦ κράτους ζητᾶ νά τιμωρηθοῦν ὅσοι εἶναι ἔνοχοι· καί ὁ ἄλλος δεξιά μας εἶναι ὁ γραμματέας, πού κρατάει τά πρακτικά τῆς δίκης, δηλαδή γράφει ὅσα λένε οἱ μάρτυρες, ὁ μηνυτής καί ὁ κατηγορούμενος.

— Ἄ, ὥστε αὐτό εἶναι τό δικαστήριον, πού τό ἄκουγα τόσο συχνά ! εἶπε ἡ Καλλιόπη. Μά αὐτοί πού εἶναι κάτω ἀπό τήν ἔδρα καί μιλοῦν δυνατά, ποιοί εἶναι ;

— Αὐτοί εἶναι οἱ δικηγόροι, παιδί μου, ὅπως ὁ κύριος Ἡλίας ὁ γείτονάς μας. Καί αὐτή τή στιγμή ὁ ἕνας, αὐτός μέ τά γυαλιά ὑπερασπίζεται τόν κατηγορούμενο, δηλαδή προσπαθεῖ νά πείσει τό δικαστήριον ὅτι δέν ἔφταιξε· καί ὁ ἄλλος, μέ τή μεγάλη τσάντα, λέει ὅτι ἔφταιξε καί πρέπει νά τιμωρηθεῖ.

Σέ λίγο, ἐκεῖ πού τά λέγανε, ἄκουσαν τόν πρόεδρο νά φωνάζει δυνατά :

— Σοφία Παπαδάκη !

— Παρούσα ! εἶπε ἀμέσως ἡ θεία καί προχώρησε μέ βῆμα σταθερό πρὸς τήν ἔδρα.

Ἐκεῖ ἀνέβηκε σ' ἕνα μικρό βᾶθρο, πού εἶχε μπροστά τό Εὐαγγέλιο, καί ἀπάντησε στόν πρόεδρο πού τή ρωτοῦσε, πῶς τή λένε, πόσων χρόνων εἶναι καί ποῦ γεννήθηκε. Ὑστερα ἔβαλε τό χέρι της στό Εὐαγγέλιο καί ὀρκίστηκε νά πεῖ ὅλη τήν ἀλήθεια γιά ὅ,τι γνωρίζει γιά τό ἐπίσῳδιο, δηλαδή γιά τή σύγκρουση πού εἶδε ἐκεῖνη τήν ἡμέρα.

Ἄφου ἐξιστόρησε ἡ θεία πῶς ἔγινε ἡ σύγκρουση, ξανακάθισε στή θέση της καί ὁ πρόεδρος φώναξε τά ὀνόματα κι ἄλλων μαρτύρων. Ὑστερα ὁ πρόεδρος ρώτησε τόν ἴδιο τόν κατηγορούμενο τί ἔχει νά πεῖ αὐτός.

Ὁ κατηγορούμενος εἶπε πῶς ἔγινε τό ἐπίσῳδιο, δηλαδή ἔκανε τήν ἀπολογία του. Καί κατόπι μίλησε ὁ εἰσαγγελέας καί ὕστερα οἱ δικηγόροι. Τελικά τό δικαστήριον, δηλαδή κι οἱ τρεῖς δικαστές, βγήκαν ἀπό τήν αἴθουσα γιά λίγα λεπτά, γιά νά συζητήσουν μεταξύ τους τί ἀπόφαση θά πάρουν. Κι ὅταν ξαναγύρισαν, ὁ πρόεδρος εἶπε ὅτι ὁ κατηγορούμενος καταδικάζεται σέ φυλάκιση.

Ὅλα εἶχαν γίνει τόσο γρήγορα, ὥστε ἡ Καλλιόπη δέν εἶχε

ἀκόμη καταλάβει πότε ἄρχισε ἡ δίκη καί πότε εἶχε κίολας τελειώσει.

Σκέφτηκε τί θά πεί τήν ἄλλη μέρα στίς συμμαθήτριές της, πού δέν εἶχαν δεῖ ποτέ τους δικαστήριο, καί πῶς θά τούς ἔκανε τή σπουδαία.

Ἡ θεία πῆρε τήν Καλλιόπη καί βγήκαν ἔξω ἀπό τό δικαστήριο. Καθώς ἔβγαιναν, συνάντησαν τόν κύριο Ἡλία, τό γείτονά τους τό δικηγόρο, καί ἡ Καλλιόπη βρῆκε τήν εὐκαιρία νά τόν ρωτήσει γιά μερικές ἀπορίες της, πού δέν μπορούσε νά τίς λύσει ἡ θεία.

— Ὑπάρχουν κι ἄλλα δικαστήρια ἐκτός ἀπ' αὐτό πού εἴμαστε τώρα, κύριε Ἡλία ;

— Βέβαια, παιδί μου, ὑπάρχουν. Αὐτό πού εἶδατε τώρα ἦταν τό πλημμελειοδικεῖο, πού ἄλλοτε ἔχει τρεῖς δικαστές καί ἄλλοτε ἓνα μόνο, τόν πρόεδρο. Ὑπάρχουν ὅμως καί ἄλλα δικαστήρια, ὅπως εἶναι τό πταισματοδικεῖο, ὅπου δικάζονται ὅσοι ἔχουν κάνει ἐλαφρά παραπτώματα, π.χ. ἓνας φώναξε τό μεσημέρι ἢ τή νύχτα ἢ εἶχε βάλει δυνατά τό ραδιόφωνο καί δέν ἄφηνε τούς γείτονες νά κοιμηθοῦν, μιά γυναίκα πού πέταξε τά σκουπίδια της στό δρόμο ἀντί νά τά δώσει στό σκουπιδιάρη ἢ πού τίναζε τά χαλιά σέ ὦρα πού δέν ἐπιτρέπεται κτλ.

Ἡ Καλλιόπη, πού εἶχε ἀκουστά νά λένε : «Θά σέ πάω στό πταῖσμα», εὐχαριστήθηκε πού κατάλαβε τώρα τή σημασία αὐτῆς τῆς φράσεως.

— Ἀλλά ὑπάρχουν καί ἄλλα δικαστήρια, πρόσθεσε ὁ κύριος Ἡλίας. Ὑπάρχουν τά κακουργοδικεῖα, πού δικάζουν τά βαριά ἀδικήματα, ὅπως εἶναι ὁ φόνος, ἡ διάρρηξη, ἡ ληστεία καί ἄλλα, πού τιμωροῦνται μέ πολλά χρόνια φυλακή, ἀκόμα καί μέ θάνατο. Ἐκεῖ δικάζουν ὄχι μονάχα οἱ δικαστές, ἀλλά καί οἱ ἔνορκοι, πού εἶναι πολίτες, ἄντρες καί γυναῖκες, τῆς πόλεως καί κληρώνονται ἐπίτηδες γι' αὐτήν τή δουλειά κι εἶναι ὑποχρεωμένοι νά παρέχουν αὐτήν τήν ὑπηρεσία στήν πολιτεία. Οἱ ἔνορκοι κρίνουν ἂν εἶναι ἔνοχος ἢ ὄχι ὁ κατηγορούμενος καί οἱ τακτικοί δικαστές λένε τήν τιμωρία, πού τοῦ ἀξίζει σύμφωνα μέ τό νόμο.

— Ἀλήθεια, θυμᾶμαι πέρυσι, φώναξε ἡ Καλλιόπη, πού ὁ θεῖος Χαρίλαος ὁ φαρμακοποιός εἶχε κληρωθεῖ ἔνορκος, τό βράδυ πού γύρισε ἔλεγε στό φαρμακεῖο τί εἶχε συμβεῖ στό δικαστήριο. Ἐγραψαν μάλιστα οἱ ἔφημερίδες δύο φορές γιά κείνη τή δίκη καί ἔβαλαν καί τίς φωτογραφίες τῶν ἐνόρκων!

Στό καφενείο τῆς στοᾶς

Καλλιόπη καί ἡ θεία τῆς εἶχαν καθίσει σ' ἓνα καφενεῖο μέσα σέ μιά στοά κοντά στό δικαστήριο καί μαζί τους κάθισε καί ὁ κύριος Ἡλίας, ὁ δικηγόρος καί γείτονάς τους. Ἐκεῖ πού τά ἔλεγαν, βλέπουν νά τούς πλησιάζει ἡ κυρία Βασιλική, μιά γειτόνισσά τους. Ἄφου χαιρετήθηκαν, τή ρώτησαν :

— Πῶς ἀπ' ἐδῶ ;

— Ἐχω μπελάδες μέ τή σπιτονοικοκυρά μου, πού θέλει νά μοῦ κάνει ἐξωση ἀπό τό σπίτι ὅπου κάθομαι τόσα χρόνια ! εἶπε ἡ κυρία Βασιλική.

«Σέ ποιό ἀπ' ὅλα τά δικαστήρια, πού μοῦ εἶπε ὁ κύριος Ἡλίας, θά πάει ἄραγε ἡ κυρία Βασιλική ; σκέφθηκε ἡ Καλλιόπη. «Στό πλημμελειοδικεῖο μήπως ;» Παίδευε τό κεφάλι τῆς, μά δέν μπορούσε νά τό βρεῖ. Στό τέλος δέν κρατήθηκε καί ρώτησε τόν κύριο Ἡλία .

— Σέ κανένα ἀπό τά ποινικά δικαστήρια, ἀπάντησε ἐκεῖνος σοβαρά. Ἐκεῖνα εἶναι γιά νά τιμωροῦν ὅσους ἔκαναν ἀξιοποινες πράξεις. Ὑπάρχουν ὅμως καί ἄλλα δικαστήρια, ὅπου καταφεύγουν ὅσοι ἔχουν χρηματικές ἢ οἰκογενειακές διαφορές μεταξύ τους καί δέν μποροῦν νά τίς λύσουν φιλικά. Τά δικαστήρια αὐτά λέγονται πολιτικά.

— Τί διαφορές μπορεῖ νά εἶναι αὐτές, κύριε Ἡλία ; ρώτησε ἡ Καλλιόπη.

— Μπορεῖ νά εἶναι ἀπό νοίκια ἢ ἀπό δάνεια, εἴτε ἀπό ἀγορές οἰκοπέδων, σπιτιῶν ἢ ἐμπορευμάτων. Ἀνάλογα, ἂν εἶναι ἡ διαφορά μικρή ἢ μεγάλη, εἶναι καί τά δικαστήρια. Οἱ μικρές διαφορές δικάζονται στό εἰρηνοδικεῖο, δηλαδή ἀπό ἓνα δικαστή. Οἱ μεγαλύτερες δικάζονται στό πρωτοδικεῖο, δηλαδή ἀπό τρεῖς δικαστές. Κάποτε δικάζονται μόνο ἀπό τόν πρόεδρο τῶν πρωτοδικῶν.

— Ὁ ξάδελφός μου ὁ Κώστας, πού εἶχε νά παίρνει μισθοῦς ἀπό τήν ἑταιρεία ὅπου δούλευε, θά πάει καί αὐτός στά πολιτικά δικαστήρια ; ρώτησε ἡ Καλλιόπη.

1. ΠΟΛΙΤΙΚΑ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΑ

Άρειος Πάγος

Έφευα

Πρωτοδικεία

Ειρηνοδικεία

2. ΠΟΙΝΙΚΑ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΑ

Καουργοδικεία

Πλημμελειοδικεία Τριμελή

Πλημμελειοδικεία Μονομελή

Πταιματοδικεία

3. ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΑ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΑ

Άνωτατο Ειδικό Δικαστήριο

Συμβούλιο Έπικρατείας

Έλεγκτικό Συνέδριο

Φορολογικά Δικαστήρια

— Φυσικά, ἐξήγησε ὁ κύριος Ἡλίας.

— Ὅταν ὁμως κάποιος χάσει τὴν ὑπόθεσή του στοὶ πρωτοδικεῖο, τί γίνεται; ρώτησε ξανά ἡ Καλλιόπη.

— Μπορεῖ νά πάει καί σέ ἀνώτερο δικαστήριο, μέ τὴν ἐλπίδα πὼς αὐτό θά τοῦ δώσει τό δίκιο του, εἶπε ὁ δικηγόρος. Τό ἀνώτερο δικαστήριο λέγεται ἐφετεῖο καί ἀποτελεῖται ἀπό πέντε δικαστές. Ὅποιαδήποτε κι ἂν εἶναι ἡ ἀπόφασή του, εἶναι τελειωτική. Κι ἐκεῖνος πού ἔχασε πρέπει νά πληρώσει ὄχι μόνο τό χρέος του, ἀλλά καί τὰ ἔξοδα τῆς δίκης.

— Ἄν ὁμως δέν τά πληρώσει, τί γίνεται; ἤθελε πάλι νά μάθει ἡ Καλλιόπη.

— Ὑπάρχουν τρόποι καί εἰδικά ὄργανα (ὅπως οἱ δικαστικοὶ ἐπιμελητές), πού τόν ἀναγκάζουν νά συμμορφωθεῖ μέ τὴν ἀπόφαση τοῦ δικαστηρίου, ὅταν δέ συμμορφώνεται μόνος του.

Μέ τὴν κουβέντα εἶχε περᾶσει ἡ ὥρα καί ὁ κύριος Ἡλίας πῆρε τὴν Καλλιόπη καί τὴ θεία τῆς καί προχώρησαν πρὸς τό Σύνταγμα. Ξαφνικά ὁ κύριος Ἡλίας σταμάτησε καί τοὺς ἔδειξε ἓνα ὠραῖο κτίριο στοὶ ἀπέναντι πεζοδρόμιο.

— Αὐτό, τοὺς εἶπε, εἶναι ὁ Ἄρειος Πάγος, δηλαδή τό ἀνώτατο δικαστήριο τῆς χώρας, ὅπου μποροῦν νά καταφεύγουν ὅσοι πιστεύουν ὅτι ἡ δίκη τους δέν ἐγινε σύμφωνα μέ τό νόμο. Ὁ Ἄρειος Πάγος εἶναι ἓνας γιά ὅλη τὴ χώρα. Τὰ ἐφετεῖα εἶναι λίγα καί λειτουργοῦν στίς πιὸ μεγάλες πόλεις τῆς Ἑλλάδας, ἐνῶ τὰ πρωτοδικεῖα εἶναι πολλὰ; σέ κάθε σχεδόν πόλη τῆς Ἑλλάδας ἀπὸ ἓνα. Ὅσο γιά εἰρηνοδικεῖα, ὑπάρχουν καί στίς κωμοπόλεις, ἀκόμα καί σέ χωριά.

— Γιατί τόν λένε Ἄρειο Πάγο; ρώτησε μέ τὴ σειρά τῆς ἡ θεία τῆς Καλλιόπης, πού καί αὐτὴ εἶχε τίς περιέργειές τῆς.

Ὁ κύριος Ἡλίας τοὺς εἶπε πὼς ὁ Ἄρειος Πάγος εἶναι ὁ βράχος κοντά στὴν Ἀκρόπολη, ὅπου οἱ ἀρχαῖοι Ἀθηναῖοι εἶχαν τό δικαστήριό τους. Ἐκεῖ βρῆκε τοὺς δικαστές καί τοὺς Ἀθηναίους πολίτες ὁ Ἀπόστολος Παῦλος, ὅταν ἦρθε στὴν Ἀθήνα, καί τοὺς μίλησε γιά τὴ νέα θρησκεία, τό χριστιανισμό. Τό νέο ἐλληνικό κράτος ὀνόμασε τό ἀνώτατο δικαστήριο τῆς χώρας Ἄρειο Πάγο, σέ ἀνάμνηση τοῦ ἀρχαίου ἀθηναϊκοῦ δικαστηρίου.

Ὁ δικαστής του λέγεται ἀρεοπαγίτης ἐνῶ στ' ἄλλα δικαστήρια τὰ μέλη λέγονται ἐφέτες καί πρωτοδίκες.

Ἡ Καλλιόπη, πού μέχρι τότε εἶχε ἀκουστά μόνο γιά τόν ἀρχαῖο Ἄρειο Πάγο κοντά στήν Ἀκρόπολη καί γιά τόν Ἅγιο Διονύσιο τόν Ἄρεοπαγίτη, εὐχαριστήθηκε σάν ἔμαθε πόσα εἶναι καί πῶς λειτουργοῦν τὰ δικαστήρια.

Δέ θέλησε ὅμως νά ἀφήσει ἤσυχο τόν κ. Ἡλία καί πρίν χωριστοῦν τόν ρώτησε στά γρήγορα: «Τί εἶναι τό Συμβούλιο Ἐπικρατείας;»

Ὁ κύριος Ἡλίας ἔδωσε καί σ' αὐτό μέ ὑπομονή τήν ἀπάντηση: Τῆς ἐξήγησε ὅτι ὑπάρχουν καί ἄλλα δικαστήρια ἐκτός ἀπό τὰ πολιτικά καί τὰ ποινικά. Αὐτά εἶναι τὰ διοικητικά δικαστήρια, ὅπου καταφεύγει ὁ πολίτης πού νομίζει πῶς ἀδικήθηκε ἀπό τό κράτος. (Τά πιό πολλά εἶναι τὰ φορολογικά πού λύνουν τίς διαφορές πού ἔχει ὁ φορολογούμενος πολίτης μέ τόν οικονομικό ἔφορο). Στήν κορυφή τῶν διοικητικῶν δικαστηρίων εἶναι τό Συμβούλιο Ἐπικρατείας, ισότιμο μέ τόν Ἄρειο Πάγο, ὅπου ἕνας ἀδικημένος πολίτης μπορεῖ νά ζητήσει ἀκόμη καί νά ἀκυρωθεῖ μιά πράξη ἐνός ὑπουργοῦ (ἂν εἶναι παράνομη).

Τῆς Καλλιόπης δέν τῆς φάνηκε παράξενο αὐτό, ἰδίως ὅταν ἔμαθε ὅτι τό Συμβούλιο Ἐπικρατείας στεγάζεται στά Παλαιά Ἀνάκτορα, στό ἴδιο δηλ. κτίριο ὅπου εἶναι καί ἡ βουλή καί ὁ πρωθυπουργός τῆς χώρας.

“Ένα καλοκαίρι στόν Παρνασσό

ταν τελείωσαν οι εξετάσεις και τὰ παιδιά πέρασαν μέ καλούς βαθμούς, ὁ πατέρας τους τὰ ἔστειλε μαζί μέ τή μητέρα τους σ' ἓνα χωριό τοῦ Παρνασσοῦ, γιά νά περάσουν ἐκεῖ τούς δυό ζεστούς μήνες τοῦ καλοκαιριοῦ. “Ἐτσι ὁ Γιαννάκης μέ τήν Καλλιόπη βρέθηκαν ξαφνικά σ' ἓνα περιβάλλον ἐντελῶς ἀλλιῶτικο ἀπό τήν Ἀθήνα, ὅπου εἶχαν συνηθίσει νά ζοῦν.

Στήν ἀρχή αὐτό τούς παραξένεψε καί δέν τούς ἄρεσε πολύ. Σύντομα ὅμως συνηθισαν στή ζωή τοῦ χωριοῦ καί, πρίν περάσουν πολλές ἡμέρες εἶχαν γίνει καί αὐτά σάν τ' ἄλλα παιδιά, μαῦρα ἀπό τόν ἥλιο καί τὰ τρεχάματα στό δάσος καί τὰ χωράφια, διαρκῶς πεινασμένα ἀπό τόν καθαρό ἀέρα τοῦ βουνοῦ, ζωηρά καί χαρούμενα μέ τίς καινούριες συντροφίες πού εἶχαν δημιουργήσει. Ἀχώριστοι ἰδίως εἶχαν γίνει ὁ Γιαννάκης μ' ἓνα παιδί τοῦ χωριοῦ, τόν Ἀγησίλαο, συνομήλικό του, πού πήγαινε στήν ἴδια τάξη. Γεννημένος ὅμως καί μεγαλωμένος στό χωριό, ἤξερε ἓνα σωρό πράματα καί δουλειές πού ὁ Γιαννάκης οὔτε κἀν τίς εἶχε φανταστεῖ, πρίν φτάσει ἐκεῖ ἐπάνω ἐκεῖνο τό καλοκαίρι.

Μαζί μέ τόν Ἀγησίλαο λοιπόν, τό πρωῖνό, ὁ Γιαννάκης ἀνέβαινε τήν ἀνηφοριά πάνω ἀπό τό χωριό. Πήγαιναν νά κόψουν καλάμια, γιά νά κάνουν τόξα καί βέλη. “Ὅταν ὅμως βρέθηκαν στήν καλαμιά, συνάντησαν καμιά δεκαριά κατοίκους τοῦ χωριοῦ πού δούλευαν ὅλοι μαζί μέ κασμάδες καί φτυάρια, ἐνῶ κοντά τους δυό ἄλλοι ξένοι μετροῦσαν τή γῆ καί ἔβαζαν κάθε τόσο μερικούς μικρούς πασσάλους.

Τό θέαμα παρουσίαζε ἀρκετό ἐνδιαφέρον καί οἱ δυό φίλοι ξέχασαν ἀμέσως τὰ καλάμια καί τὰ τόξα καί κάθισαν ἐκεῖ, νά παρακολουθήσουν τούς ἀνθρώπους στή δουλειά τους. Οὔτε ὁ Γιαννάκης, οὔτε ὁ Ἀγησίλαος ἤξεραν τί ἔκαναν, ἀλλά τούς φαινόταν πολύ ἐνδιαφέρον αὐτό πού ἔβλεπαν.

Σέ λίγο ό ένας από τούς δυό ανθρώπους, πού τοποθετοῦσαν τούς πασσάλους, πρόσεξε τά δυό παιδιά καί τά φώναξε κοντά του. "Όταν άκουσε ότι ό Γιαννάκης ήταν από τήν 'Αθήνα, γέλασε λίγο καί τόν χάιδεψε στό κεφάλι.

— Νά μιά δουλειά πού όπωσδήποτε δέν τήν ξέρετε στήν 'Αθήνα, εἶπε :

— Μά πῶς δέν τήν ξέrouμε ! διαμαρτυρήθηκε ό Γιαννάκης. Καί στήν 'Αθήνα οί εργάτες συχνά σκάβουν στούς δρόμους ἢ στά οικόπεδα.

— Δέν είναι τό ἴδιο, ἀπάντησε ό ἄνθρωπος μέ τούς πασσάλους. 'Εδῶ ἐμεῖς ὅλοι πού σκάβουμε δέν εἴμαστε εργάτες πού δουλεύουμε γιά νά πληρωθοῦμε. Εἴμαστε οί κάτοικοι τοῦ χωριοῦ, κτηματίες οί περισσότεροι, καί τά παιδιά μας. Καί δέ δουλεύουμε γιά χρήματα. Μέ τήν προσωπική μας αὐτή εργασία φτιάχνουμε διάφορα ἔργα γιά τό χωριό μας. Σήμερα αὐτό πού βλέπετε είναι ένας δρόμος πού θά ὀδηγεῖ πρὸς τήν πηγή. "Όλοι οί ἄντρες τοῦ χωριοῦ δουλεύουν μέ τή σειρά γιά νά γίνει ό δρόμος αὐτός. Εἶναι αὐτό πού λέμε «Κοινοτικά ἔργα». 'Η κοινότητα δέν ἔχει χρήματα γιά νά πληρώνει εργάτες γιά τή δουλειά αὐτή, ἀλλά, ἐπειδὴ τό ἔργο θά ὠφελήσει ὅλους τούς κατοίκους, δουλεύουν αὐτοῖ γιά νά τελειώσει.

— Τί εἶναι πάλι αὐτή ἡ κοινότητα; θέλησε νά μάθει ό Γιαννάκης.

'Εδῶ ὅμως ό 'Αγησίλαος ήταν πιό σοφός καί ἀμέσως τοῦ ἐξήγησε :

— Κάθε χωριό ἀποτελεῖ καί μιά κοινότητα καί κάθε τέσσερα χρόνια γίνονται ἐκλογές καί οί χωριανοί ἐκλέγουν τό κοινοτικό Συμβούλιο καί τόν πρόεδρο τῆς κοινότητας. Αὐτός φροντίζει γιά τήν καθαριότητα, γιά τούς δρόμους, τό φωτισμό, τά νεκροταφεία, τήν ἐγγραφή τῶν κατοίκων σέ εἰδικά βιβλία, πού λέγονται μητρῶα ἢ δημοτολόγια, καί γενικά γιά κάθε ὑπόθεση πού ἀφορᾶ τό χωριό. 'Η κοινότητα εἰσπράττει λεπτά ἀπό φόρους γιά νά ἐκτελεῖ τό σκοπό της καί, ὅταν δέν ἔχει λεπτά, ζητάει ἀπό τούς χωριανούς νά προσφέρουν τήν εργασία τους δωρεάν. 'Αργότερα, ὅταν θά ἔχει τελειώσει αὐτό, ἡ Κοινότητα θά κάνει κάποιο ἄλλο ἔργο, ἀναδάσωση ἢ κατασκευή μιᾶς πλατείας. Καί πάλι σ' αὐτό θά ἐργαστοῦν καί θά βοηθήσουν οί κάτοικοι. Μ' αὐτόν τόν τρόπο ὅλοι οί κάτοικοι δουλεύουν γιά τό καλό τοῦ τόπου τους.

Ἄλλά ὁ Γιαννάκης εἶχε μιά ἀπορία.

— Καλά ὄλ' αὐτά, εἶπε. Ἄλλά ἂν ἓνας εἶναι τεμπέλης καί δέ θέλει νά δουλέψει, τότε τί γίνεται;

— Γιά ὄλ' αὐτά προβλέπει ὁ νόμος, ἀπάντησε ὁ συνομιλητής τοῦ Γιαννάκη. Γιατί βέβαια ὑπάρχει νόμος πού κανονίζει ὅλα αὐτά τὰ πράματα, ὥστε ὅλοι νά προσφέρουν τό ἴδιο καί νά μὴ γίνονται ἀδικίες.

— Στὴν Ἀθήνα ὅμως δέ γίνονται τέτοια πράματα, εἶπε ὁ Γιαννάκης. Ὁ μπαμπάς μου δέν πῆγε ποτέ σέ τέτοιες δουλειές, οὔτε τοῦ ζήτησαν ποτέ τίποτα τέτοιο.

Γυρίζοντας ἀργότερα στό χωριό, βρῆκαν τόν πρόεδρο τῆς Κοινότητος, πού ἦταν θεῖος τοῦ Ἀγησίλαου. Ὅταν εἶδε τὰ δύο παιδιά, τὰ φώναξε κοντά του καί περπάτησαν μαζί ὡς τὴν πλατεία.

Σέ μιά στιγμή ὁ Ἀγησίλαος θυμήθηκε τὴ συζήτηση πού εἶχε μὲ τὸ Γιαννάκη πρωτύτερα καί ρώτησε τόν πρόεδρο :

— Θεῖε, δέν ὑπάρχει στὴν Ἀθήνα κοινότητα καί δέ δουλεύουν οἱ κάτοικοι γιὰ τὴν πόλη τους;

— Ἐδῶ στὰ χωριά ὑπάρχει ἡ κοινότητα. Καί, ἐπειδὴ δέν ἔχει εἰσοδήματα, χρειάζεται περισσότερο τὴ βοήθεια τῶν κατοίκων τῆς μὲ τὴν προσωπικὴ τους ἐργασία. Στὴν Ἀθήνα καί τίς ἄλλες μεγάλες πόλεις ὑπάρχουν οἱ δῆμοι. Αὐτοὶ εἰσπράττουν φόρους καί πληρώνουν εἰδικὰ ἀνθρώπους γιὰ νά κάνουν τίς διάφορες δουλειές. Ὑστερα δέν πρέπει νά ξεχνᾶμε ὅτι στίς πόλεις οἱ περισσότεροι ἀνθρωποὶ δουλεύουν ὅλες τίς ἡμέρες τοῦ χρόνου τίς πιό πολλές ὥρες καί δέν τούς περισσεύει καιρός, γιὰ νά προσφέρουν προσωπικὴ ἐργασία. Πληρώνουν ὅμως φόρους, γιὰ νά μαζεύονται τὰ σκουπίδια, γιὰ νά ἔχουν φῶτα οἱ δρόμοι, γιὰ νά ὑπάρχει ἄσφαλτος, γιὰ νά ὑπάρχουν ἀγορές καί γιὰ τόσα ἄλλα. Ἄλλά καί στή μιά καί στὴν ἄλλη περίπτωση ἡ ὑπόθεση εἶναι πολὺ σοβαρὴ καί οἱ πολίτες πρέπει νά τὴν προσέχουν. Γιατί οἱ δῆμοι στίς μεγάλες πόλεις καί οἱ κοινότητες στὰ χωριά δίνουν εὐκαιρία νά ἐφαρμοστῆ αὐτό πού λέμε αὐτοδιοίκηση. Καί ἡ αὐτοδιοίκηση, ἂν λειτουργεῖ κανονικά καί σωστά, μαθαίνει τόν ἄνθρωπο νά εἶναι καλός πολίτης. Γιατί, ὅταν ἐνδιαφέρεσαι γιὰ τὰ ζητήματα τοῦ χωριοῦ σου, θ' ἀρχίσεις οἰγὰ οἰγὰ νά ἐνδιαφέρεσαι καί γιὰ τὰ κοινὰ ζητήματα.

"Εργα κοινής ωφέλειας"

“Όταν ο Γιαννάκης πήγε τό μεσημέρι στό σπίτι όπου έμενε, βρῆκε ένα μεγάλο γράμμα από τό φίλο του τόν Περικλή, πού είχε πάει εκείνες τίς ἡμέρες μέ τούς δικούς του στόν Τρίπολη.

Ἐνάμεσα στ’ ἄλλα ο Περικλῆς ἔγραφε πώς πήγε μέ τόν πατέρα του γιά μιά επίσκεψη στό νομάρχη Ἀρκαδίας.

«Καί νά δεῖς Γιαννάκη, ἔγραφε ο Περικλῆς, πού ο νομάρχης ἦταν σ’ ένα μεγάλο κτίριο μέ πολλούς υπαλλήλους. Ὁ πατέρας μου ἐξήγησε πώς εἶναι σάν μικρός ὑπουργός καί μου εἶπε ὅτι ἡ χώρα μας, ἐκτός πού διαιρεῖται σέ ὑπηρεσίες ὀργανωμένες σέ κλάδους, εἶναι χωρισμένη καί σέ περιοχές πού λέγονται νομοί».

Τοῦ Γιαννάκη ἀμέσως τοῦ γεννήθηκε ἡ περιέργεια νά μάθει περισσότερα γιά τούς νομάρχες καί τό βράδυ, μαζί μέ τόν καινούριο φίλο του, τόν Ἀγησίλαο, πήγαν στό καφενεῖο όπου καθόταν ὁ πρόεδρος τῆς κοινότητας καί ἀμέσως μπόρεσαν νά ἰκανοποιήσουν τίς ἀπορίες τους.

— Οἱ νομάρχες ὑπάρχουν ἐπειδή κάθε περιοχή ἔχει ένα σωρό ζητήματα δικά της, πού πρέπει νά λυθοῦν ἐπί τόπου, τούς εἶπε ὁ πρόεδρος. Γ’ αὐτό στόν πρωτεύουσα κάθε νομοῦ ὑπάρχει ὁ νομάρχης πού ἐκπροσωπεῖ τήν κυβέρνηση κι ἐπιβλέπει ὅλες τίς κρατικές ὑπηρεσίες τοῦ νομοῦ, καθώς τούς δήμους καί τίς κοινότητες. Στήν ἴδια πρωτεύουσα τοῦ νομοῦ ὑπάρχουν καί οἱ ἀνώτεροι υπάλληλοι τῶν ἄλλων ὑπουργείων, ὅπως εἶναι ὁ νομογεωπόνος γιά τό Ὑπουργεῖο Γεωργίας, ὁ νομιάτρος γιά τό Ὑπουργεῖο Κοινωνικῶν Ὑπηρεσιῶν, ὁ νομομηχανικός καί ἄλλοι.

— Ἐγώ ἔμαθα στή Γεωγραφία ὅτι στήν Ἑλλάδα ἔχουμε 52 νομούς. Ὡστε λοιπόν θά ὑπάρχουν καί 52 νομάρχες; ρώτησε ὁ Γιαννάκης.

— Πολύ σωστά, ἀπάντησε ὁ κύριος πρόεδρος. Γιά κάθε νομό ὑπάρχει κι ἕνας νομάρχης. Σέ ὀρισμένες περιοχές οἱ νομοί χωρίζονται σέ διαμερίσματα καί κάθε διαμέρισμα τό διοικεῖ ἕνας νομάρχης.

— Εὐχαριστοῦμε, κύριε πρόεδρε! εἶπαν τά παιδιά κι ἔφυγαν.

Παρακολουθώντας τὴν παρέλαση

Ἦν ἡμέρα ἐκείνη ὁ Γιαννάκης ξύπνησε μέ τὴν ἀνατολή τοῦ ἡλίου, τὴν ὥρα πού ἔπεφταν τὰ κανόνια ἀπὸ τὸ Λυκαβηττό. Ἦταν ἡ 25ῃ Μαρτίου, ἡ ἡμέρα τῆς ἐθνικῆς ἐορτῆς, καί οἱ δρόμοι, τὰ σπίτια καί τὰ λεωφορεῖα ἦταν ὅλα στολισμένα μέ γαλανόλευκες σημαίες. Ἀνυπόμονος ὁ Γιαννάκης, περίμενε νά ξυπνήσει ὁ πατέρας του, γιατί τοῦ εἶχε ὑποσχεθεῖ ὅτι, ἂν ἔκανε καλόν καιρό, θά πῆγαιναν μαζί νά δοῦν τὴν παρέλαση.

Ὁ ἥλιος ἔλαμπε. Καί ὁ Γιαννάκης ἔβαλε τὰ καλά του καί περίμενε πότε νά φύγουν. Ὡστόσο ἐτοιμασεῖ ὁ πατέρας του, πετάχτηκε στό ἀπέναντι σπίτι νά πει στόν Περικλῆ, ὅτι θά τόν πάρουν κι αὐτόν μαζί.

Καί σέ λίγο ξεκίνησαν τέσσερις, ὁ κύριος Κώστας, ὁ Γιαννάκης, ἡ ἀδερφή του ἡ Καλλιόπη, καθώς καί ὁ φίλος του ὁ Περικλῆς.

Ἐπειδὴ ἦταν ἀκόμα πολύ νωρίς, βρῆκαν θέση κοντά στό μνημεῖο τοῦ Ἀγνωστοῦ Στρατιώτη, πού θά μπορούσαν νά τὰ δοῦν ὅλα.

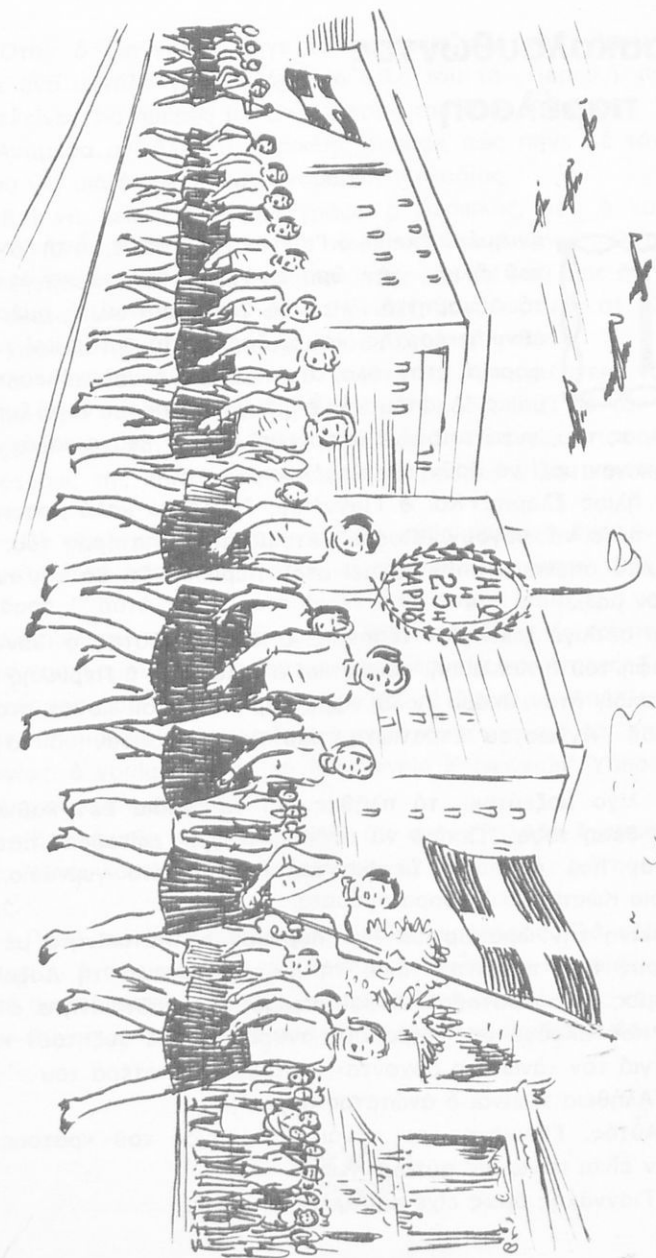
Σέ λίγο μαζεύτηκε τὸ πλῆθος καί τὰ παιδιά δέν κουνούσαν ἀπὸ τὴ θέση τους. Ὡσου νά περάσει ἡ ὥρα, ρωτοῦσαν πότε τὴν Καλλιόπη, πού ἦταν πιό μεγάλη καί πῆγαινε στό γυμνάσιο, πότε τόν κύριο Κώστα, γιά διάφορα πράματα.

Ἐκείνη τὴν ὥρα ἄρχισαν νά περνοῦν τὰ αὐτοκίνητα μέ τούς ἐπισήμους πού πῆγαιναν πρὸς τὴ Μητρόπολη γιά τὴ Δοξολογία. Ὁ κόσμος χειροκροτοῦσε. Ἀφοῦ πέρασαν τὰ αὐτοκίνητα ὁ Γιαννάκης, πού ἄκουγε δυὸ σοβαροὺς ἀνθρώπους νά συζητοῦν καί νά μιλοῦν γιά τόν «ἀνώτατο ἄρχοντα», ρώτησε τόν πατέρα του :

— Ἀλήθεια τί εἶναι ὁ ἀνώτατος ἄρχων ;

— Αὐτός, Γιαννάκη μου, εἶναι ὁ ἀρχηγός τοῦ κράτους. Καεῖς δέν εἶναι πάνω ἀπ' αὐτόν.

Ὁ Γιαννάκης ὅμως εἶχε καί ἄλλες ἀπορίες.

— Γιατί μερικές χώρες έχουν βασιλιάδες και άλλες δέν έχουν ;
"Άκουσα νά λένε ότι στην 'Αμερική και στή Γαλλία δέν έχουν βασιλιά, αλλά πρόεδρο τής δημοκρατίας.

— Κάθε χώρα διαλέγει εκείνο πού νομίζει ότι είναι καλύτερο γι' αúτην, απάντησε ό κύριος Κώστας. "Άλλες διάλεξαν τή βασιλεία, άλλες τή δημοκρατία. 'Η διαφορά είναι, ότι στή βασιλεία ό βασιλιάς είναι «κληρονομικός», δηλαδή όταν πεθάνει αúτός, γίνεται βασιλιάς ό γιός του, πού τόν λένε διάδοχο, ένω ό πρόεδρος τής δημοκρατίας δέ μένει όλη του τή ζωή πρόεδρος, αλλά εκλέγεται γιά όρισμένα χρόνια και ύστερα γίνεται πάλι ιδιώτης και κάποιος άλλος εκλέγεται πρόεδρος τής δημοκρατίας.

'Η Καλλιόπη θέλησε τότε νά μάθει τί γίνεται; όταν ό βασιλιάς και ή βασίλισσα δέν έχουν αγόρι, αλλά μόνο κορίτσια. Μπορεί τό κορίτσι νά γίνει διάδοχος ; Ναί, μπορεί, ήταν ή απάντηση. Στην 'Αγγλία, στην 'Ολλανδία και στή Δανία έχουν βασίλισσα και όχι βασιλιά.

— Στίς άλλες δημοκρατίες, πρόσθεσε ό κύριος Κώστας, όπως π.χ. στίς 'Ηνωμένες Πολιτείες τής 'Αμερικής, ό λαός ψηφίζει κάθε τέσσερα χρόνια τόν πρόεδρο τής δημοκρατίας.

'Ο Περικλής όμως είχε και αúτός τήν άπορία του :

— Γιατί, κύριε Κώστα, είπατε «στίς άλλες δημοκρατίες»; Μπορεί δηλαδή μιά χώρα νά έχει βασιλιά και νά είναι δημοκρατία ;

— Βέβαια μπορεί, απάντησε ό κύριος Κώστας. Δημοκρατία είναι τό πολίτευμα όπου ό λαός εκλέγει αúτους πού θέλει νά τόν κυβερνήσουν. "Όταν ό άρχηγός του κράτους είναι βασιλιάς, τή λέμε βασιλευόμενη δημοκρατία.

Στήν 'Ελλάδα, ή βασιλευόμενη δημοκρατία καταργήθηκε μέ τό δημοψήφισμα τής 8ης Δεκεμβρίου 1974, όταν οι "Έλληνες ψηφίζοντας ελεύθερα προτίμησαν τήν άβασίλευτη δημοκρατία.

'Ο λαός έκρινε ότι είναι καλύτερη ή άβασίλευτη δημοκρατία, γιατί ό άνώτατος άρχων θά εκλέγεται γιά λίγα χρόνια και όχι γιά όλη του τή ζωή και γιατί θά είναι ελληνικής και όχι ξενικής καταγωγής. 'Από τήν ήμέρα εκείνη άρχηγός του κράτους είναι ό Πρόεδρος τής Δημοκρατίας, αúτόν πού θά δούμε σέ λίγο νά στέκεται εμπρός από τό μνημείο του "Άγνωστου Στρατιώτη και θά περάσει μπροστά του ή παρέλαση πού θά παρακολουθήσουμε.

'Εκείνη τήν ώρα όμως άκούστηκε μουσική και οι επίσημοι άρ-

χισαν νά παίρνουν τίς θέσεις τους μπρός από τό μνημείο τοῦ Ἄγνωστου Στρατιώτη. Ἦταν ὁ πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας, ἡ κυβέρνηση, δηλαδή ὁ πρωθυπουργός καί οἱ ὑπουργοί, τό διπλωματικό σῶμα, δηλ. οἱ πρεσβευτές ἀπό τά ξένα κράτη πού ὑπηρετοῦν στήν Ἀθήνα, στρατηγοί καί ἀνώτεροι ὑπάλληλοι τοῦ κράτους. Ἡ παρέλαση ἄρχισε, τά παιδιά ξέχασαν τήν περιέργειά τους καί τό ἐνδιαφέρον γιά τή συζήτηση καί εἶχαν τό νοῦ τους στό θέαμα πού ἔβλεπαν, κοιτάζοντας μέ χαρά νά περνοῦν τόσοι ὡραῖοι στρατιῶτες, ναῦτες, εὐέλπιδες, ἀεροπόροι καί ὄλοι οἱ ἄλλοι.

Δύο ὥρες σχεδόν κράτησε ἡ παρέλαση. Καί ὕστερα κουρασμένα τά παιδιά ξεκίνησαν γιά τό σπίτι.

Στό δρόμο ὁ Περικλῆς ξαναθυμήθηκε τήν κουβέντα πού εἶχαν κάνει πρίν.

— Ὑπάρχει καί ἡ δικτατορία ἀπάντησε ὁ πατέρας τοῦ Γιαννάκη. “Ὅταν ἕνας ἄνθρωπος ἤ μιά μικρή ὁμάδα ἀνθρώπων παίρνει τήν ἐξουσία χωρίς τήν ψῆφο τοῦ λαοῦ καί κυβερνᾷ μόνος του, χωρίς νά γίνονται ἐκλογές, οὔτε νά ὑπάρχει βουλή, δηλαδή ἀντιπρόσωποι τοῦ λαοῦ, τότε λέγεται δικτάτορας. Ἐοεῖς δέν εἶχατε γεννηθεῖ ἀκόμη καί δέ θυμόσαστε, μά ἦταν ἐδῶ καί σαράντα χρόνια δύο μεγάλες δικτατορίες στήν Εὐρώπη, στή Γερμανία καί στήν Ἰταλία, καί οἱ δικτάτορές τους, ὁ Χίτλερ καί ὁ Μουσοσολίνι, προκάλεσαν τόν παγκόσμιο πόλεμο καί κατέλαβαν πολλές χῶρες καί τήν Ἑλλάδα. Οἱ δικτάτορες ὅμως αὐτοί κατέστρεψαν τίς χῶρες τους καί νικήθηκαν στόν πόλεμο καί οἱ λαοί τῆς Γερμανίας καί τῆς Ἰταλίας ἔχουν πάλι δημοκρατία, γιατί κατάλαβαν ὅτι ἡ δικτατορία εἶναι κακό πράμα. Ὑπάρχουν καί σήμερα δικτατορίες στόν κόσμο. Κάθε δικτατορία καταργεῖ τίς ἐλευθερίες τοῦ λαοῦ καί κάνει κακό, γιατί ἐμποδίζει τούς πολίτες νά ἐκφράσουν ἐλεύθερα τή σκέψη τους καί νά διαλέξουν μόνοι τους αὐτούς πού θέλουν νά τούς κυβερνήσουν. Καί στήν Ἑλλάδα περάσαμε τελευταῖα ἐπί ἐπτὰ χρόνια ἀπό μία σκληρή καί βασανιστική δικτατορία, πού τήν ἐπέβαλαν πραξικοπηματικά στίς 21 Ἀπριλίου 1967, μέ βία καί μέ δόλο, μερικοί ἐπίορκοι στρατιωτικοί. Τό καθεστῶς αὐτό κατέρρευσε, ὕστερα ἀπό τήν ἀντίσταση τοῦ λαοῦ καί ἰδίως τῶν νέων, τόν Ἰούλιο τοῦ 1974, ἀφοῦ προκάλεσε μιά ἐθνική καταστροφή καί ἄφησε πίσω του ἕνα πολιτικό καί οἰκονομικό χάος. Ἔτσι στή χώρα μας, ὕστερα ἀπό πολλές περιπέτειες, ἔχουμε

καταλήξει στο σημερινό δημοκρατικό πολίτευμά μας.

Με τίς κουβέντες όμως έφτασαν στο σπίτι, όπου τούς περίμενε τό τραπέζι στρωμένο και ή μητέρα έτοιμάζε στήν κουζίνα μπακαλιάρο μέ σκορδαλιά, τό πατροπαράδοτο φαγητό του Εύαγγελισμού.

«Εἷς οἰωνὸς ἄριστος»

Γιαννάκης γύριζε μέσα στό σπίτι, γιατί εἶχε τελειώσει τά μαθήματά του καί δέν ἤξερε τί νά κάνει. Ὁ φίλος του ὁ Περικλῆς ἦταν ἄρρωστος μέ ἰλαρά καί δέν τόν ἄφηναν νά πάει νά τόν δεῖ. Ἡ Καλλιόπη διάβαζε στήν τραπεζαρία σκυμμένη στό τραπέζι. Ὁ Γιαννάκης πῆγε σιγά σιγά πίσω της καί τῆς τράβηξε τά μαλλιά, πού τά εἶχε χτενισμένα σάν ἀλογοουρά.

— «Αφσέ με, Γιαννάκη! εἶπε θυμωμένη ἡ Καλλιόπη. Δέ βλέπεις ὅτι μελετῶ τό μάθημά μου τώρα; Καί νά ἤξερες τί ὠραῖο πού εἶναι τό μέρος αὐτό ἀπό τόν «Κρίτωνα» πού διαβάζω! Θυμᾶσαι πού σου εἶχα πει γιά τούς ἀθηναϊκοὺς νόμους, πού μιλᾶνε στό φιλόσοφο Σωκράτη στή φυλακή;

— Πῶς δέν τό θυμᾶμαι! φώναξε ὁ Γιαννάκης. Τούς εἶδα μάλιστα καί στ' ὄνειρό μου τούς νόμους, ἀσπροντυμένους σάν ἀγγελᾶκια!

— Γιά ἄκουσε τώρα αὐτό τό μέρος, πού μιλοῦν στό Σωκράτη γιά τήν πατρίδα: «Τόσο σοφός εἶσαι, Σωκράτη, ὥστε νά μή ξέρεις ὅτι καί ἀπό τή μητέρα καί ἀπό τόν πατέρα καλύτερη καί ἀγιότερη εἶναι ἡ πατρίδα; Καί ὅτι πρέπει νά τή σεβόμαστε καί νά τήν ὑπακοῦμε καί νά τήν περιποιόμαστε περισσότερο καί ἀπό τόν πατέρα μας, ὅταν δυστυχεῖ;» Ἔκουσε το τώρα καί στ' ἀρχαῖα: «Μητρόσ τε καί πατρόσ καί τῶν ἄλλων προγόνων ἀπάντων τιμιώτερόν ἐστιν ἡ πατρίς καί σεμνότερον καί ἀγιώτερον...». Ξέρεις πόσο συγκινηθήκα, ὅταν πρωτοδιάβασα τή φράση αὐτή; Ὁ καθηγητής μας μᾶς εἶπε ὅτι ἐμεῖς οἱ Ἕλληνες ἀγαπᾶμε πολύ τήν πατρίδα μας καί, ξενιτεμένοι ὅταν εἶμαστε, γυρίζουμε κάθε τόσο στόν τόπο μας, νά πατήσουμε τό ἑλληνικό χῶμα...

— Ξέρω κι ἐγώ κάτι παρόμοιο, εἶπε ὁ Γιαννάκης. Τό μάθαμε τήν περασμένη βδομάδα στό σχολεῖο. Ὅταν ὁ Ἐκτορας πολεμοῦσε στήν Τροία, οἱ συμπατριῶτες του ἐξέταζαν τούς οἰωνούς, γιά νά μάθουν ἂν θά κερδίσουν τή μάχη. Καί ὁ Ἐκτορας τότε τούς εἶπε: «Εἷς οἰωνὸς ἄριστος, ἀμύνεσθαι περὶ πάτρης!» Νά σου ἐξηγήσω;

—“Όχι, περιττό! φώναξε ἡ Καλλιόπη. Τό ξέρω καλύτερα ἀπό σένα!

Ὁ Γιαννάκης νόμισε πῶς ἡ Καλλιόπη τοῦ κάνει τήν ἔξυπνη καί ὄρμησε καί πάλι νά τήν ἀρπάξει ἀπό τά μαλλιά.

Ἐκείνη τήν ὥρα μπήκε στό δωμάτιο ὁ κύριος Κώστας.

—Δέ ντρέπεστε νά τσακώνεστε; τούς φώναξε. Κι ἐγώ πού καμάρωνα, ὅταν σᾶς ἄκουγα ἀπό δίπλα νά μιλάτε γιά τόσο ὠραῖα πράματα!

Τά παιδιά σταμάτησαν ντροπιασμένα.

—Ἐσεῖς, σάν ἀδέρφια, πρέπει νά εἶστε ἀγαπημένα! τούς μάλωσε. Καί σάν Ἑλληνόπουλα πρέπει ν’ ἀγαπάτε τήν πατρίδα σας περισσότερο ἀπό κάθε ἄλλο στόν κόσμο! Τήν ἀγάπη αὐτή πρὸς τήν Ἑλλάδα μπορείτε νά τή δείξετε μέ πολλούς τρόπους. Ἕνας ἀπό αὐτούς εἶναι νά μή φύγετε ἀπό δῶ, νά δουλέψετε καθένας ὅσο μπορεῖ περισσότερο καί καλύτερα, ὥστε νά βοηθήσει τήν πατρίδα νά προκόψει καί νά ζήσει εἰρηνική κι εὐτυχισμένη.

Ὁ μέγανος ἀδερφός

ἡμερα στό σπίτι τοῦ Περικλῆ ἔχουν μεγάλες προετοιμασίες. Ὁχι γιατί γιορτάζει κάποιος ἀπό τήν οἰκογένεια, ἀλλά γιατί συμβαίνει κάτι σπουδαιότερο. Ὁ Θανάσης, ὁ μεγαλύτερος γιός τοῦ σπιτιοῦ, ὁ ἀδερφός τοῦ Περικλῆ, ἔρχεται γιά πρώτη φορά ἀπό τότε πού πῆγε στό στρατό, ἐδῶ καί ἀρκετές ἐβδομάδες. Φαντάσου τήν ἀνυπομονησία καί τή συγκίνηση τῶν δικῶν του, πού ἔχουν συγκεντρωθεῖ ἀπό νωρίς καί περιμένουν νά τόν δοῦν νά φθάσει! Στό γράμμα του ἔλεγε πῶς θά φθάσει τό ἀπόγευμα.

Πιο ἀνυπόμονος ἀπ' ὅλους εἶναι ὁ Περικλῆς. Γι' αὐτόν δέν εἶναι μόνον ἡ χαρά ὅτι θά δεῖ τόν ἀδερφό του. Ἐχει πολλές ἀπορίες καί θέλει νά μάθει πολλά πράματα καί ρωτᾶει τή συγκεντρωμένη οἰκογένεια :

— Μά γιατί θά φύγει πάλι ὁ Θανάσης σέ δυό μέρες ; Δέν τελειῶσε τό στρατιωτικό ;

— Καί βέβαια δέν τελειῶσε, ἀπάντησε ὁ πατέρας τοῦ Περικλῆ, ὁ κύριος Ἀλέξανδρος. Εἶναι μόλις σαράντα ἡμέρες πού πῆγε φαντάρος ὁ Θανάσης. Ἐχει μπροστά του ἀρκετόν καιρό. Γιατί τώρα ἡ θητεία εἶναι 28 μῆνες. Ὡστε ἔχει σχεδόν εἴκοσι ἐπτὰ μῆνες ἀκόμα ὥσπου νά τελειῶσει τό στρατιωτικό καί νά ξαναγίνει πολίτης. Στό μεταξύ θά ὑπηρετεῖ τήν πατρίδα.

— Μά τί εἶναι αὐτή ἡ θητεία ; ρώτησε ὁ Περικλῆς.

— Ἐτσι λέγεται ἡ ὑποχρέωση πού ἔχουν ὅλοι οἱ Ἕλληνες νά ὑπηρετήσουν τήν πατρίδα ὅταν μεγαλώσουν. Ὅταν γεννηθεῖ ἓνα ἀγόρι, τό γράφουν σ' ἓνα βιβλίο πού λέγεται «Μητρῶον ἀρρένων». Μόλις γίνεи εἰκοσιενός χρόνων καλεῖται μαζί-μέ ὅλα τά ἀγόρια πού γεννήθηκαν ἐκεῖνον τό χρόνο, νά πᾶνε νά ὑπηρετήσουν. Καλεῖται δηλαδή ἡ ἡλικία ἢ κλάση του. Ἀφοῦ ὑπηρετήσουν εἴκοσι ὀκτώ μῆνες ὡς στρατιῶτες καί γυμναστοῦν, τότε πιά γίνονται ἔφεδροι.

— Τήν ἔχω ἀκουστά αὐτήν τήν λέξη, φώναξε ὁ Περικλῆς. Ἀλήθεια, τί θά πεῖ ἔφεδρος ;

— Πρέπει νά ξέρεις, Περικλή, εἶπε ὁ πατέρας του, ὅτι ἐκτός ἀπό τόν ἐνεργό στρατό, πού τόν ἀποτελοῦν οἱ νέοι φαντᾶροι, οἱ ντυμένοι στό χακί, πού βρίσκονται μέσα στούς στρατῶνες, ὑπάρχει καί ὁ ἐφεδρικός στρατός. Αὐτός ἀποτελεῖται ἀπό ἐκείνους πού τελειώνουν τή θητεία τους καί ξαναγίνονται πολίτες, ἀλλά ἡ πατρίδα ἔχει δικαίωμα, σέ ὅποιαδήποτε στιγμή τούς χρειαστεῖ νά τούς καλέσει καί πάλι νά φορέσουν τή στολή.

Ὁ Περικλῆς κάτι ἐτοιμάστηκε νά ρωτήσῃ, ἀλλά ἐκείνη τή στιγμή ἄνοιξε ἡ πόρτα καί παρουσιάστηκε ὁ Θανάσης.

Ὅλοι ἄφησαν τήν κουβέντα κι ἔτρεξαν νά τόν ἀγκαλιάσουν. Τόν χτυποῦσαν στήν πλάτη, κοίταζαν ἄν πάχυνε, ἄν μαύρισε. Καί ὁ Περικλῆς ἔβλεπε μέ πολλή περιέργεια τή στολή τοῦ Θανάση καί τίς μεγάλες ἀρβύλες πού φοροῦσε.

— Σ' ἄρέσει ἡ στολή, Περικλή; ρώτησε ὁ Θανάσης. Σέ λίγα χρόνια θά ἔρθῃ ἡ σειρά σου νά τή φορέσεις καί σύ!

Ἦθελα πολλά πράματα νά μάθω, εἶπε ὁ Περικλῆς, ἀλλά τό κυριότερο εἶναι: γιατί ὑπάρχει στρατός;

— Καί ποιός θά προστατεύει τήν Ἑλλάδα, ἄν δέν ὑπάρχει ὁ στρατός; ἀπάντησε ὁ Θανάσης. Σήμερα ἔχουμε εἰρήνη. Ἐλπίζουμε ὅτι θά βαστάξει γιά πολύ, γιά πάντα, ἄν εἶναι δυνατόν. Αὐτό ὅμως δέν ἀποκλείει νά ὑπάρχουν ἐχθροί, πού θέλουν νά ἐπιτεθοῦν στήν πατρίδα. Τότε ποιός θά τήν ὑπερασπίσει ἄν δέν ὑπάρχει στρατός;

— Ὡραία τά λέει ὁ Θανάσης! εἶπε ὁ πατέρας. Ἀλλά γιά πές μας, πού πρόκειται νά πᾶς ὅταν τελειώσεις τήν ἐκπαίδευσή σου, Θανάση:

— Λένε ὅτι θά μέ στείλουν στήν ὑπηρεσία τοῦ Γενικοῦ Ἐπιτελείου Στρατοῦ. Θά εἶναι πολύ ὦραία, ἄν γίνῃ αὐτό.

— Τί εἶναι πάλι αὐτό τό Γενικό Ἐπιτελεῖο; ρώτησε ὁ Περικλῆς. Τό ἔχω ξανακούσει, ἀλλά δέν ἔμαθα τί εἶναι.

Ὁ Θανάσης τότε μέ πολλή ὑπομονή ἐξήγησε στόν Περικλή πῶς τό Γενικό Ἐπιτελεῖο ἀποτελεῖται ἀπό ἀξιωματικούς πού ὀργανώνουν τό στρατό καί φτιάχνουν τά σχέδια γιά τήν περίπτωση πού θά χρειαστεῖ ὁ στρατός νά πολεμήσῃ. Τέτοια ἐπιτελεῖα ἔχουν καί τό ναυτικό καί ἡ ἀεροπορία.

Ὁ κύριος Ἀλέξανδρος διέκοψε τότε καί εἶπε ὅτι, ὅταν αὐτός ὑπηρετοῦσε στρατιώτης, ἦταν ἔτσι τά πράματα. Τώρα ὅμως ὑ-

πάρχει ένα Έπιτελεῖο Ἐθνικῆς Ἀμύνης ἐπάνω ἀπό ὅλα καί πῶς κάτω εἶναι τρία ἐπιτελεῖα πού ἀνέφερε ὁ Θανάσης.

— Λοιπόν, εἶπε ὁ πατέρας, ἀρχηγός ὄλων τῶν ἐνόπλων δυνάμεων τῆς χώρας εἶναι ὁ ἀρχηγός τοῦ κράτους. Καί ὁ πολιτικός τους προϊστάμενος εἶναι ὁ ὑπουργός Ἐθνικῆς Ἀμύνης. Αὐτόν τόν βοηθοῦν οἱ ἀρχηγοί τῶν ἐπιτελειῶν, γιά νά τακτοποιεῖ καί νά ρυθμίζει ὅλα τά ζητήματα πού ἐνδιαφέρουν τό στρατό, τό στόλο καί τήν ἀεροπορία.

— Τώρα κατάλαβα πολύ καλά! φώναξε ὁ Περικλῆς.

— Κατάλαβες καλά, ἀλλά ἐμεῖς πεινάσαμε καί θέλουμε νά φάμε! εἶπε ὁ πατέρας. Καί ὁ Θανάσης θά πεινάει περισσότερο ἀπ' ὅλους. Κάθισαν ὅλοι χαρούμενοι στό τραπέζι κ' ἔφαγαν μέ ὄρεξη, ἐνῶ ἡ συζήτηση ἐξακολουθοῦσε γιά τό στρατό.

Ὁ Θανάσης τούς διηγήθηκε γιά κάποιον κακό στρατιώτη, πού εἴκοσι μέρες μετά τήν κατάταξή του τό ἔσκασε ἀπό τούς στρατῶνες καί γύριζε σέ διάφορες παλιογειτονιές. Τέλος τόν ἐπιασαν καί τόν πῆγαν στό στρατοδικεῖο καί καταδικάστηκε σέ φυλάκιση σάν λιποτάκτης.

Ὁ Περικλῆς δέν κατάλαβε τή λέξη «λιποτάκτης» καί ὁ πατέρας τοῦ ἐξήγησε πῶς ἔτσι λένε τό στρατιώτη, πού ἐγκαταλείπει, χωρίς νά ρωτήσῃ κανέναν, τό λόχο ὅπου ὑπηρετεῖ. Αὐτός θά δικαστεῖ ἀπό εἰδικό δικαστήριο, πού τό λένε στρατοδικεῖο. Σέ καιρό πολέμου οἱ λιποτάκτες καταδικάζονται σέ θάνατο. Ἐπίσης σέ καιρό πολέμου μπορεῖ καί οἱ πολῖτες νά δικάζονται ἀπό στρατοδικεῖα.

— Ἐχῶ ἀκούσει γιά κάποιο νέο πού δέν πῆγε στό στρατό καί τόν ἔλεγαν ἀνυπότακτο. Ἄλλο πράμα εἶναι αὐτό; ρώτησε ὁ Περικλῆς.

— Καί βέβαια ἄλλο πράμα, εἶπε ὁ Θανάσης. Ἀνυπότακτος εἶναι ἐκεῖνος πού, ὅταν οἱ ἄλλοι συνομήλικοί του πᾶνε στρατιῶτες, αὐτός δέν παρουσιάζεται. Αὐτός δέ δικάζεται ἀπό δικαστήριο, ἀλλά ὑποχρεώνεται νά ὑπηρετήσῃ ἀρκετούς μῆνες ἀκόμη, ὅταν ἔχουν τελειώσει οἱ ἄλλοι. Αὐτή εἶναι ἡ τιμωρία, ἐπειδὴ δέν ἀκουσε τίς διαταγές τοῦ κράτους.

Ἔτσι ἡ συζήτηση προχώρησε καί, ὅταν σηκώθηκαν ἀπό τό τραπέζι, ὁ Θανάσης διηγήθηκε γιά ἕναν καινούριο μόνιμο ἀνθυ-

πολοχαγό πού είχαν, πώς είναι πολύ καλός, ενώ ο λοχαγός του είναι ύπερβολικά αύστηρός.

— Μά γιατί τόν λές μόνιμο ; ρώτησε ο Περικλής.

— Μόνιμοι λέγονται εκείνοι πού βγήκαν από τή Σχολή τῶν Εὐελπίδων καί θά μείνουν ὅλη τους τή ζωή ἀξιωματικοί, ἐξήγησε ὁ Θανάσης. Ἀρχίζουν ἀπό ἀνθυπολοχαγοί καί μπορεῖ μιά μέρα νά γίνουν στρατηγοί.

— Ναί, θυμᾶμαι ! φώναξε ὁ Περικλής. Ὅταν πήγαμε μέ τό Γιαννάκη στήν παρέλαση, εἶδαμε τούς εὐέλπιδες μέ τίς ώραῖες τους στολές !

— Οἱ ἔφεδροι ἀξιωματικοί ὅμως εἶναι ἐκεῖνοι πού ἔχουν σπουδάσει σέ ἀνώτερες σχολές καί πού δέν ὑπηρετοῦν σάν ἀπλοί στρατιῶτες, ἀλλά σάν ἀξιωματικοί καί μποροῦν μέ τόν τρόπο αὐτό, νά προσφέρουν περισσότερες ὑπηρεσίες.

Ἄλλά ὁ Θανάσης ἦταν κουρασμένος καί ἤθελε νά ξεκουραστεῖ λίγο. Ἔτσι ἡ κουβέντα πῆρε τέλος.

Ἐκεῖνο τό βράδυ, ὅταν ὅλοι κοιμήθηκαν, ὁ Περικλής εἶδε σ' ὄνειρό του πώς ἦταν στρατηγός κι ἀπάνω σ' ἓνα ἄσπρο ἄλογο ἐπιθεωροῦσε τούς στρατιῶτες πού περνοῦσαν σέ παρέλαση μπροστά του.

Ἐπίσκεψη στό Μουσεῖο

Ἡμερα τά παιδιά εἶχαν χαρές. Ὁ κύριος Χαρίδημος, ὁ δάσκαλος, τοὺς εἶπε πῶς θά πήγαιναν στό Ἀρχαιολογικό Μουσεῖο. Πιάστηκαν ἀπό τό χέρι δύο δύο καί φθάσαν στό ὠραῖο μέγαρο μέ τίς μαρμάρινες σκάλες καί μπήκαν μέσα πατώντας στίς μύτες τῶν ποδιῶν. Τί ὠραία πράματα εἶχε ἐκεῖ μέσα! Ἀγάλματα, ἀρχαῖα ἀγγεῖα καί χρυσά κοσμήματα τοποθετημένα καί τακτοποιημένα σέ βιτρίνες!

Τήν ὥρα ἐκείνη μπήκε μέσα καί μιά ομάδα ἀπό ξένους, πού μέ θρησκευτική σιγή παρακολουθοῦσαν μιά ὁδηγό νά τοὺς ἐξηγεῖ, στή γλώσσα τους, τήν ἱστορία καί τή σημασία τῶν ἔργων τέχνης.

Ἡ ὁδηγός, μιά κυρία ψηλή, ἐπιβλητική, μέ δυνατή φωνή, γύρισε πρὸς τά παιδιά καί τοὺς εἶπε :

— Βλέπετε, παιδιά μου, πῶς πρέπει ν' ἀγαπάτε τόν τόπο μας, πού εἶναι ὀλόκληρος σπαρμένος μέ ἔργα τέχνης; Ἀπό τίς πιό μακρινές χῶρες τῆς γῆς ἔρχονται ἄνθρωποι νά τά θαυμάσουν! Καί μέ τά ταξίδια τους αὐτά ἀφήνουν πολλά χρήματα στή χώρα μας. Καί τί ἄσχημο εἶναι νά βλέπουν ὀνόματα σκαλισμένα στίς ἀρχαῖες πέτρες, χαρτιά καί βρωμιές ἀνάμεσα στίς κολόνες καί ἄλλα τέτοια... Αὐτές ἐδῶ οἱ πέτρες δείχνουν πῶς ἔχουμε μιά ἱστορία πολλῶν χιλιάδων χρόνων καί πρέπει νά τή σεβαστοῦμε!

Οἱ ξένοι ρώτησαν τήν ὁδηγό τί εἶπε στά παιδιά κι ἐκείνη τοὺς ἐξήγησε στή γλώσσα τους.

Δύο κυρίες μεσόκοπες ἄνοιξαν τίς τσάντες τους καί πρόσφεραν καραμέλες στό Γιαννάκη καί τόν Περικλῆ καί τοὺς ὑποσχέθηκαν, ὅταν βγοῦν ἀπό τό Μουσεῖο, νά τοὺς φωτογραφήσουν ἐμπρὸς στό κτίριο.

Ἔτσι καί ἔγινε· ὕστερ' ἀπό ἓνα μήνα, ὁ Περικλῆς πήρε ἓνα γράμμα μέ ξένα γραμματόσημα καί ἦταν μέσα οἱ φωτογραφίες.

Τί χαρά εἶχε τότε! Χωρίς νά χάσει καιρό, ντύθηκε βιαστικά κι ἔτρεξε στό σπίτι τοῦ Γιαννάκη, νά τοῦ τίς δεῖξει. Ὑστερα μαζί πήγαν καί βρῆκαν τ' ἄλλα παιδιά καί γεμάτοι ὑπερηφάνεια ἔδειχναν τίς φωτογραφίες πού εἶχαν στείλει οἱ ξένοι φίλοι τῆς χώρας μας.

Οί δύο φαντάροι

ίς μέρες πού ἔμεινε στό σπίτι ὁ Θανάσης μέ ἄδεια ἀπό τό στρατό, ὁ Περικλῆς δέν ξεκόλλησε ἀπό κοντά του. Τοῦ φαινόταν τόσο ἀλλιώτικος καί τόσο μεγαλύτερος ὁ ἀδερφός του καί ἤξερε τόσα πολλά...

Ἄλλά καί τοῦ Θανάση τοῦ ἄρесе νά κάνει συντροφιά μέ τό μικρότερό του ἀδερφό. Αἰσθανόταν ἀντρας πιά. Τώρα πού φοροῦσε τή στρατιωτική στολή, ἤθελε νά δείχνει πόσα πράγματα εἶχε μάθει στίς λίγες βδομάδες πού ἦταν στό στρατό.

Σ' ἓναν ἀπό τούς περιπάτους του μέ τόν Περικλῆ, ὁ Θανάσης συνάντησε ἓνα συνάδελφό του. Ἦταν ἓνα ψηλό καί ὁμορφο παιδί, πού τοῦ πήγαιναν πολύ τά στρατιωτικά ροῦχα. Χαιρετήθηκαν μέ πολλή χαρά καί στάθηκαν σέ μιά γωνιά καί μιλοῦσαν γιά τά γυμνάσια πού εἶχαν κάνει τίς τελευταῖες ἡμέρες, πρὶν πάρουν ἄδεια καί ἔρθουν στό σπίτι τους. Εἶπαν πολλά καί διάφορα καί κατόπιν χαιρετήθηκαν καί χώρισαν.

— Ὅχι γιά πολύ ὅμως, εἶπε ἀστεῖα ὁ Θανάσης, ἀφοῦ σέ λίγο θά συναντηθοῦμε πάλι στό στρατώνα πού εἶναι τώρα τό σπίτι μας.

Ὅταν ὁ φίλος του ἀπομακρύνθηκε καί τά δυό ἀδέρφια πῆραν τό δρόμο πρὸς τήν πλατεία, ὁ Θανάσης μέ ὑπερηφάνεια εἶπε στόν Περικλῆ ὅτι αὐτός ὁ φίλος του ὁ στρατιώτης, μέ τόν ὁποῖο κουβεντιαζε, ἦταν γιός τοῦ ὑπουργοῦ τῆς Γεωργίας.

— Εἶναι γιός ὑπουργοῦ; εἶπε μέ κατάπληξη ὁ Περικλῆς. Καί γιατί εἶναι ἀπλός φαντάρος σάν καί σένα;

— Μά τί ἤθελες νά εἶναι; ἀπάντησε ἀπορημένος ὁ Θανάσης. Καί αὐτός κι ἐγώ καί ὅλοι οἱ ἄλλοι στρατιῶτες, πού ὑπηρετοῦν στό λόχο μας καί σ' ὅλο τόν ἑλληνικό στρατό, ἔχουμε γεννηθεῖ ἀπό κάποιον Ἑλληνα πατέρα. Γι' αὐτό ὅλοι εἴμαστε ἴσοι! Ὅ,τι δουλειά καί ἂν κάνει ὁ πατέρας τοῦ ἑνός καί τοῦ ἄλλου καί ὅ,τι καί ἂν εἶναι ὁ ἴδιος, κανένας Ἑλληνας δέν ἔχει περισσότερα δικαιώματα ἀπό τούς ἄλλους!

— Δέν τό εἶχα σκεφτεῖ ποτέ αὐτό, ὁμολόγησε ὁ Περικλῆς. Ἄλλά

τώρα πού μου τό λές, βλέπω ὅτι ἔχεις δίκιο. Πρίν ἀπό λίγες μέρες ὁ δάσκαλός μας μιλοῦσε γιά τήν ἰσότητα τῶν "Ελλήνων καί μᾶς εἶπε ὅτι στή χώρα μας, ὅπως καί σ' ὄλες σχεδόν τίς ἄλλες χῶρες τῆς γῆς, οἱ ἄνθρωποι εἶναι ὅλοι ἴσοι μεταξύ τους ἀπέναντι τοῦ νόμου. Μᾶς εἶπε μάλιστα τό παράδειγμα τῶν σχολείων ἢ τοῦ Πανεπιστημίου, ὅπου κάθε Ἑλληνόπουλο μπορεῖ νά μπεῖ, ἂν ξέρει γράμματα καί πετύχει στίς ἐξετάσεις του.

— "Ἐχει δίκιο ὁ δάσκαλός σας, εἶπε σοβαρά ὁ Θανάσης. Ἡ ἰσότητα εἶναι ἓνα ἀπό τά μεγαλύτερα δικαιώματα πού ἔχει σήμερα ὁ ἄνθρωπος. Οὔτε ἡ καταγωγή, οὔτε ἡ περιουσία, οὔτε ἡ μόρφωση μποροῦν νά κάνουν ἓναν ἄνθρωπο ἀνώτερο ἀπό τόν ἄλλο. "Ἄν μάλιστα διαβάσεις τό Σύνταγμά μας, θά δεῖς ὅτι ἓνα ὁλόκληρο ἄρθρο γράφει γιά τήν ἰσότητα καί λέει ὅτι ὅλοι οἱ "Ἕλληνες εἶναι ἴσοι ἐνώπιον τοῦ νόμου καί οἱ νόμοι ἰσχύουν γιά ὅλους τό ἴδιο.

— Δέν ἦταν ὅμως πάντοτε ἴσοι, εἶπε ἐκείνη τή στιγμή ὁ Περικλῆς. Στήν Ἱστορία πού κάναμε διάβασα ὅτι στήν ἀρχαία Ἑλλάδα, ἐκτός ἀπό τούς ἐλεύθερους, ὑπῆρχαν καί οἱ δοῦλοι.

— Βέβαια δέν ὑπῆρχε πάντοτε ἡ ἰσότητα μεταξύ τῶν ἀνθρώπων, ἀπάντησε ὁ Θανάσης. Κάποτε, πρίν ἀπό πολλά χρόνια, ὑπῆρχαν ἄνθρωποι πού ἦταν δοῦλοι καί οἱ ἐλεύθεροι τούς ἀγόραζαν καί τούς πούλαγαν καί τούς μεταχειρίζονταν σάν τά ζῶα. Ἄλλά ὁ χριστιανισμός πρῶτος καταπολέμησε τή δουλεία καί, ὅταν πέρασαν πολλά χρόνια, ἡ ἰδέα τῆς ἰσότητας κυριάρχησε σ' ὅλο σχεδόν τόν κόσμο. Καί στήν πατρίδα μας, οἱ πρόγονοί μας, πού ἔκαμαν τήν ἐπανάσταση τοῦ 1821, ἓνα ἀπό τά πρῶτα πράγματα πού διακήρυξαν ἐπίσημα ἦταν πῶς ὅποιος πατᾶ τό χῶμα τῆς Ἑλλάδας εἶναι ἐλεύθερος ἄνθρωπος.

Μέ τή συζήτηση ὅμως εἶχαν φτάσει στήν πλατεία χωρίς νά τό καταλάβουν καί ἐκεῖ ὁ Θανάσης μέ τόν ἀδελφό του μπῆκαν στό ζαχαροπλαστεῖο νά φᾶνε ἓνα παγωτό.

Μιά ξαφνική κληρονομιά

ταν δέκα τό βράδυ. Ὁ Γιαννάκης εἶχε κιόλας κοιμηθεῖ καί ἡ Καλλιόπη ἐτοιμαζόταν κι ἐκείνη νά πέσει στό κρεβάτι, ὅταν χτύπησε δυνατά τό κουδούνι τῆς ἐξώπορτας. Ἦταν ὁ τηλεγραφετής. "Ἐφερε ἕνα τηλεγράφημα γιά τόν κύριο Κώστα, πού τοῦ ἀνάγγε-

λε ὅτι ἡ ἀδερφή τῆς μητέρας του, πού ζοῦσε στό Ναύπλιο, εἶχε πεθάνει ξαφνικά! Ἀμέσως ὁ κύριος Κώστας ἐτοίμασε τά πράματά του, νά φύγει τήν ἄλλη μέρα πρῶι πρῶι, γιά νά παρευρεθεῖ στήν κηδεῖα τῆς θείας του.

Ἡ Καλλιόπη ἀκουσε τούς γονεῖς της νά λένε ὅτι ἡ θεία εἶχε περιουσία καί ὅτι θά τήν κληρονομήσουν τ' ἀνίψια της, γιατί δέν εἶχε παιδιά.

Τό ἄλλο πρῶι ἡ Καλλιόπη συνόδευσε τόν πατέρα της ὡς τό σταθμό τῶν λεωφορείων. Στό δρόμο βρῆκε εὐκαιρία νά τόν ρωτήσει γιά τήν κληρονομιά.

— Πρέπει νά ξέρεις, Καλλιόπη μου, ὅτι ὁ ἄνθρωπος γιά νά ζήσει ἔχει ἀνάγκη ἀπό ὑλικά ἀγαθά. Ὅρισμένα ἀπό αὐτά εἶναι δικά του καί ἀποτελοῦν τήν ἰδιοκτησία του.

— Βέβαια τό ξέρω, εἶπε ἡ Καλλιόπη. Τά φουστάνια μου, ἡ σάκα μου, τά βιβλία μου εἶναι ἰδιοκτησία μου.

— Καθένας λοιπόν ἔχει δικαίωμα νά κάνει ὅ,τι θέλει μέ τά δικά του πράματα καί, ὅταν αὐτά εἶναι πολλά, τά λέμε περιουσία, εἶπε ὁ κύριος Κώστας. "Ὅσοι ἔχουν περιουσία,μποροῦν νά ὀρίσουν τί θά γίνει αὐτή μετά τό θάνατό τους, δηλαδή νά κάνουν διαθήκη. Ἄν ἕνας πεθάνει χωρίς διαθήκη, τότε τόν κληρονομοῦν τά παιδιά του καί, ἂν δέν ἔχει παιδιά, οἱ ἄλλοι συγγενεῖς του.

— "Ὅστε μπορεῖ ἡ θεία σου ἡ Κατίνα νά ἄφησε διαθήκη; ρώτησε ἡ Καλλιόπη.

— Βέβαια, ἀπάντησε ὁ κύριος Κώστας. Πολλοί εἶναι πού κάνουν διαθήκη καί ἀφήνουν τήν περιουσία τους γιά νά γίνουν ἰδρύματα, νοσοκομεῖα, σχολές καί ἄλλα κοινωφελή ἔργα. Μά, ἂν δέν ἄφησε διαθήκη, θά τήν κληρονομήσουν τ' ἀνίψια της.

— Τό κράτος μπορεί νά μου πάρει τήν περιουσία μου ; ρώτησε ἡ Καλλιόπη.

— Όχι, παιδί μου, εἶπε ὁ κύριος Κώστας. Τό Σύνταγμα λέει ὅτι κανένας δέν μπορεί νά στερηθεῖ ἀπό τήν ιδιοκτησία του. Ὑπάρχουν ὅμως περιπτώσεις, ὅπου, γιά νά ἀποκαταστήσει πρόσφυγες ἢ γιά νά γίνηι ἕνας νέος δρόμος ἢ ἄλλα ἔργα, τό κράτος παίρνει τά ἀκίνητα ἀπό μερικούς ιδιοκτῆτες, γιά λόγους «δημοσίας ὠφελείας», ὅπως λένε. Κάνει δηλαδή ἀπαλλοτριώση. Στήν περίπτωση αὐτή ὅμως πάντοτε ἀποζημιώνει τόν ιδιοκτῆτη. Κάποτε τό κράτος, σάν προστάτης τῶν πολλῶν, ἀφαιρεῖ τήν ιδιοκτησία ἀπό τούς λίγους γιά νά τή μοιράσει στούς πολλούς. Αὐτό ἐγινε ἀρκετές φορές ὡς τώρα, ἀλλά καί τό 1953, μέ τά μεγάλα ἀγροκτήματα πού μοιράστηκαν στούς γεωργούς. Καί ὁ κουμπάρος μας, στήν Κωπαῖδα, πῆρε τό κτῆμα του τήν ἐποχή ἐκείνη. Τοῦ τό ἔδωσε τό κράτος, ἀφοῦ τό ἀπαλλοτρίωσε ἀπό τήν ἀγγλική ἐταιρεία.

Στό μεταξύ ὅμως ἔφτασαν στά λεωφορεῖα καί ἡ Καλλιόπη ἔμεινε νά φυλάει τά πράματα, ὥσπου νά βγάλει ὁ πατέρας της εἰσιτήριο.

Ἡ θεία φεύγει γιά τά λουτρά

θεία Σοφία πέρασε απόψε από τό σπίτι τῶν παιδιῶν, γιά νά τούς ἀποχαιρετήσει. Ἦταν ὑπάλληλος σ' ἓνα Ὑπουργεῖο καί εἶχε πάρει τήν ἀδεια της. Τήν ἄλλη μέρα θά ἔφευγε γιά τά λουτρά. Ἦταν εὐχαριστημένη, γιατί εἶχε τήν ἐλπίδα πῶς θά περνοῦσε καλά στίς διακοπές της.

— Καί νά σκέφτομαι, καημένη Καλλιόπη, εἶπε στήν ἀνιψιά της, ὅτι ἐδῶ καί λίγα χρόνια οἱ ἐργάτες καί οἱ ἰδιωτικοί ὑπάλληλοι δέν ἐπαιρναν ποτέ ἀδεια, ἤ, ὅταν ἔφευγαν ἀπό τή δουλειά τους, δέν τούς πλήρωναν τό μισθό!

— Ἀλήθεια, θεία; φώναξε ἡ Καλλιόπη. Μοῦ φαίνεται σχεδόν ἀπίστευτο!

— Καί ὅμως, χρυσό μου παιδί, ἀκόμη καί ἡ Κυριακή ἀργία δέν ἦταν ὑποχρεωτική. Σήμερα ὅμως κάθε ἐργαζόμενος ἔχει τό δικαίωμα νά ἀναπαυθεῖ μιά μέρα τήν ἐβδομάδα. Οἱ περισσότεροι κάθονται τήν Κυριακή. Ἄλλοι, ὅπως ἐκεῖνοι πού ἐργάζονται στίς συγκοινωνίες ἤ στά κέντρα ἀναψυχῆς, ἀναπαύονται μιάν ἄλλη μέρα τῆς ἐβδομάδας.

Ἡ Καλλιόπη τότε θυμήθηκε πῶς εἶχε ἀκούσει ἀπό τόν πατέρα της, ὅτι κάθε ἐργαζόμενος ἔχει δικαίωμα γιά ἀνάπαυση καί γιά ἡσυχία. Δέν εἶχε ὅμως ποτέ σκεφτεῖ ὅτι χρειάστηκε τόσοσ καιρός καί τόσοι ἀγῶνες τῶν ἐργαζομένων γιά ν' ἀποκτήσουν τό δικαίωμά τους αὐτό καί ὅτι, πρὶν ἀπό λίγα χρόνια ἀκόμα, δέν τό εἶχαν.

Ἡ μιά σκέψη τήν ὀδήγησε στήν ἄλλη καί σέ πράματα πού ποτέ δέν εἶχε συλλογιστεῖ πρωτύτερα.

— Γιά πές μου, ἀλήθεια, θεία, μπορεῖ κανεῖς νά διαλέξει ὅποιο ἐπάγγελμα θέλει; ρώτησε.

— Naί, Καλλιόπη μου. Σήμερα ἔχουμε τήν ἐλευθερία τῆς ἐργασίας καί καθένας μπορεῖ νά διαλέξει τή δουλειά πού τοῦ ταιριάζει περισσότερο. Δέν ἦταν ὅμως πάντα ἔτσι. Ὑπῆρχε ἡ ἐποχή τῆς δουλειάς, ὅπου οἱ δούλοι, πού τούς ἀγόραζαν καί τούς πουλοῦσαν

ὅπως τὰ ζῶα, ἔκαναν ὅλες τὶς δουλειές. Σήμερα ἔχουμε τὶς μηχανές πού κάνουν τὶς βαριές δουλειές καί, ὅσο προχωρεῖ ὁ πολιτισμός, οἱ ἄνθρωποι θά κουράζονται λιγότερο μέ τό σῶμα καί περισσότερο μέ τό μυαλό, θά κάνουν δηλαδή λιγότερη χειρωνακτική δουλειά καί περισσότερη διανοητική. Τά τελευταῖα χρόνια ὅμως υπάρχουν καί ηλεκτρονικές μηχανές πού κάνουν καί ὑπολογισμούς καί ἕνα σωρό ἄλλες διανοητικές ἐργασίες. Ἄλλά, Θεέ μου, πῶς ἀργησα! φώναξε ἔξαφνα ἡ θεία. Πρέπει νά ψωνίσω μερικά πράματα γιά τό ταξίδι μου, μιά ψάθα γιά τόν ἥλιο, μιά μεγάλη πετσέτα γιά τὰ μπάνια καί μερικά τρόφιμα! Γειά σας, καλή ἀντάμωση!
— Ἄντιό, θεία μου! Καλό ταξίδι!

«Καί ὁμως κινεῖται»

Καλλιόπη πήρε προχτές γιά δῶρο ἕνα ὠραῖο βιβλίο. Ἦταν ἡ ζωὴ τοῦ Γαλιλαίου, τοῦ μεγάλου ἐκείνου φυσικοῦ, πού, ἐδῶ καί πέντε αἰῶνες, ἀνακάλυψε ὅτι ἡ Γῆ εἶναι στρογγυλή καί ὅτι γυρίζει γύρω ἀπό τόν Ἥλιο. Μέ χαρά τό διάβασε καί ὕστερα θέλησε νά διηγηθεῖ ὅσα ἔμαθε στό Γιαννάκη καί τόν Περικλῆ.

Τούς εἶπε λοιπόν ὅτι τήν ἐποχή τοῦ Γαλιλαίου οἱ ἄνθρωποι δέν ἦταν ἐλεύθεροι νά σκέφτονται ὅπως θέλουν καί ὅτι ὁ Γαλιλαῖος καταδιώχτηκε γιά τίς ἰδέες του αὐτές.

— Φανταστεῖτε, παιδιά, τούς ἔλεγε ἡ Καλλιόπη, ὅτι ὁ Γαλιλαῖος στό δικαστήριο, ἐνῶ γονατιστός ἀρνιόταν τίς ἀρχές του, λέγεται πῶς εἶπε: «Καί ὁμως κινεῖται!» ἐννοώντας τή Γῆ. Ἡ σκέψη του ἔμεινε ζωντανή καί ἀνεξάρτητη. Καί τελικά θριάμβευσε!

Ὁ Περικλῆς πῆγε σπιτί συλλογισμένος καί τήν ἄλλη μέρα στό σχολεῖο ρώτησε τόν κύριο Χαρίδημο γιά τήν ἐλευθερία τῆς σκέψεως στήν ἐποχή μας. Ὁ δάσκαλός του πρόθυμα τοῦ ἐξήγησε, ὅτι αὐτή εἶναι μιὰ ἀπό τίς ἀρχές ἐκείνες, γιά τίς ὁποῖες ἔχυσαν τό αἷμα τους οἱ λαοί. Σήμερα τά περισσότερα κράτη τοῦ κόσμου κατοχυρώνουν τήν ἐλευθερία τῆς σκέψεως μέσα στά συντάγματά τους. Ἐπίσης ἀναγράφεται καί στήν Παγκόσμια Διακήρυξη τῶν Δικαιωμάτων τοῦ Ἄνθρώπου. Σήμερα δέ διώκεται κανένας γιά τίς ἰδέες του. Οἱ μεγάλοι φυσικοί, ἀστρονόμοι καί ἀτομικοί ἐπιστήμονες εἶναι οἱ ἄνθρωποι τοῦ αἰῶνα μας.

— Ὡστόσο, πρόσθεσε ὁ κύριος Χαρίδημος, καί στά τελευταῖα χρόνια ἔχουμε παραδείγματα σοφῶν πού καταδιώχτηκαν. Θά ἔχεις ἀκούσει, Περικλῆ, γιά τόν ξακουστό Ἄϊνστάϊν, πού μέ τίς ἔρευνές του συνετέλεσε νά βρεθεῖ ἡ διάσπαση τοῦ πυρήνα τοῦ ἀτόμου. Ἔ, λοιπόν, καί αὐτός διώχτηκε ἀπό τή πατρίδα του τή Γερμανία τό 1943, τόν καιρό τοῦ Χίτλερ! Κατέφυγε στίς Ἠνωμένες Πολιτεῖες καί ἔγινε Ἀμερικανός πολίτης.

Τοῦ Περικλῆ τοῦ κεντήθηκε ἡ περιέργεια νά μάθει περισσότερα γιά τή ζωὴ καί τό ἔργο τῶν μεγάλων ἐρευνητῶν καί ἄρχισε νά δα-

νειζεται από τούς συμμαθητές του βιβλία σχετικά μέ τούς μεγάλους
εύεργέτες τής ανθρωπότητας.

Καί τότε συλλογίστηκε τί καλό πού είναι νά υπάρχει έλευθερία
τής σκέψεως, γιατί χωρίς αυτήν ό κόσμος δέ θά είχε προοδέψει και
ό άνθρωποι δέ θά είχαν τά άγαθά πού έχουν σήμερα.

Ἡ γιορτή τοῦ πατέρα

τό σπίτι σήμερα εἶχαν γιορτή. Ἦταν 21 Μαΐου, τῶν ἁγίων Κωνσταντίνου καί Ἐλένης, καί γιόρταζε ὁ κύριος Κώστας, ὁ πατέρας τῶν παιδιῶν.

Ἦταν νωρίς καί οἱ ἐπισκέπτες δέν εἶχαν ἔρθει ἀκόμη. Ἀλλά ὁ ταχυδρόμος πού πέρασε νωρίτερα εἶχε φέρει ἀρκετές κάρτες μέ εὐχές γιά τόν κύριο Κώστα, ἀπό διάφορους συγγενεῖς καί φίλους.

Ὁ Γιαννάκης πού ἦταν στό σπίτι ἐκείνη τήν ὥρα τίς πήρε καί τίς πήγε στόν πατέρα του στό σαλόνι. Εἶχε προσέξει ὅτι οἱ φάκελοι δέν ἦταν κλειστοί, ὅπως τά ἄλλα συνηθισμένα γράμματα πού ἔφερνε ὁ ταχυδρόμος στό σπίτι· καί ρώτησε τόν πατέρα του γιατί οἱ κάρτες ἦταν σέ ἀνοιχτούς φακέλους.

Ὁ κύριος Κώστας τοῦ ἐξήγησε ὅτι τίς κάρτες τίς ἔστειλαν σέ ἀνοιχτά φάκελα, ἐπειδῆ ἐγραφαν μέσα εὐχές καί δέν εἶχαν τίποτα κρυφό, οὔτε οἰκογενειακά μυστικά.

—“Ὅλα τά προσωπικά ζητήματα, τίς διάφορες ὑποθέσεις καί τά μυστικά τους, οἱ ἄνθρωποι τά γράφουν στίς ἄλλες ἐπιστολές, πού τίς κλείνουν προσεκτικά, γιά νά μήν μπορεῖ κανεῖς ἄλλος νά τίς διαβάσει. Κανένας δέν ἔχει δικαίωμα ν' ἀνοίξει ἕνα ξένο γράμμα καί νά διαβάσει τό περιεχόμενό του, οὔτε τρίτος, οὔτε ὁ ὑπάλληλος τοῦ ταχυδρομείου, γιατί αὐτό ἀπαγορεύεται ἀπό τό Σύνταγμα καί τούς νόμους. Αὐτό τό ὀνομάζουμε «ἀπόρρητον τῶν ἐπιστολῶν», κατέληξε ὁ κύριος Κώστας, καί εἶναι ἕνα ἀπό τά σπουδαία δικαιώματα τοῦ πολίτη. Τό ἴδιο ἰσχύει καί γιά τά τηλεγραφήματα καί τηλεφωνήματα. Οἱ τηλεγραφητές, πού ἀπό τή θέση τους μαθαίνουν τί λέει ἕνα τηλεγράφημα, δέν ἐπιτρέπεται νά τό ἀνακοινώσουν σέ κανέναν.

Ἐκείνη τή στιγμή ὁμως χτύπησε τό κουδούνι καί ὁ Γιαννάκης, πού κατάλαβε ὅτι ἦταν ἐπισκέπτες, ἄφησε τόν πατέρα του κι ἔτρεξε ν' ἀνοίξει τήν ἐξώπορτα.

Ἦταν ὁ θεῖος του ὁ Χαρίλαος μέ τή γυναίκα του καί εἶχαν ἔρθει νά εὐχηθοῦν χρόνια πολλά στόν κύριο Κώστα.

Σέ λίγο ἔφτασαν καί ἄλλοι ἐπισκέπτες καί τό σαλόνι γέμισε κόσμο. Κουβέντιαζαν γιά πολλά καί διάφορα.

Ὁ κύριος Κώστας μίλησε στούς φίλους του γιά τήν ἀπορία τοῦ Γιαννάκη γιά τίς ἀνοιχτές κάρτες καί ἕνας ἐπισκέπτης, ὁ κύριος Ἴηλιος ὁ δικηγόρος, εἶπε στό Γιαννάκη ὅτι τό «ἀπόρρητον τῶν ἐπιστολῶν» εἶναι ἕνα μόνο ἀπό τά δικαιώματα πού ἔχουν σήμερα οἱ πολίτες τῆς χώρας.

— “Ἐνα ἄλλο σοβαρό καί μεγάλο δικαίωμα πού ἔχουν σήμερα οἱ ἄνθρωποι, πρόσθεσε ὁ κύριος Ἴηλιος, εἶναι τό «οἰκογενειακόν ἄσυλον» ἢ «ἄσυλον τῆς κατοικίας». Οἰκογενειακό ἄσυλο σημαίνει ὅτι κανένας, ὅποιος καί ἂν εἶναι, δέν ἔχει τό δικαίωμα νά μπεῖ στό σπίτι σας, ἂν ἐσεῖς δέν τό θέλετε. Ἄκόμη καί ἡ Ἀστυνομία δέν μπορεῖ νά μπεῖ μέσα σ’ ἕνα σπίτι μόνη της, ἔστω καί ἂν ἔχει σοβαροῦς λόγους γι’ αὐτό. Πρέπει νά πάρει εἰδικό ἔνταλμα ἀπό τό δικαστή. Χωρίς αὐτό, κάθε πολίτης ἔχει δικαίωμα νά κρατήσει τήν πόρτα του κλεισμένη καί νά μήν ἀφήσει κανένα νά μπεῖ μέσα.

Τοῦ Γιαννάκη τοῦ ἄρεσαν αὐτές οἱ συζητήσεις καί κάθισε ἀρκετή ὥρα μαζί μέ τούς μεγάλους παρακολουθώντας τίς κουβέντες τους.

Κατόπιν ἡ μητέρα του τόν πῆρε καί τόν πῆγε στό διπλανό δωμάτιο, γιά νά φάει καί νά κοιμηθεῖ, γιατί τήν ἄλλη μέρα ἔπρεπε νά πάει νωρίς στό σχολεῖο.

Τά παιδιά συναντοῦν ἓνα δημοσιογράφο

κείνη τὴν Κυριακὴ εἶχαν ἐτοιμασίες στό σπίτι τοῦ Γιαννάκη.

Ἡ μητέρα στήν κουζίνα ἀνοίγε φύλλο γιά σπανακόπιτα καί μαγεύει ψητό τῆς κατσαρόλας. Θά εἶχαν γεῦμα τό μεσημέρι σ' ἓναν ξάδερφο τοῦ κυρίου Κώστα, δημοσιογράφο ἀπό τῆ Θεσσαλονίκη.

Ὁ Γιαννάκης, γεμάτος περιέργεια, περίμενε νά δεῖ πῶς εἶναι οἱ ἄνθρωποι πού γράφουν τίς ἐφημερίδες. Σάν τούς ἄλλους νά εἶναι ἄραγε ; Ὁ Περικλῆς κόλλησε καί αὐτός περιέργεια καί ζήτησε τὴν ἄδεια ἀπό τῆ μητέρα τοῦ Γιαννάκη νά περάσει μετὰ τό φαγητό νά δεῖ καί ἐκεῖνος τό δημοσιογράφο.

Ὅταν χτύπησε τό κουδούνι, ὁ Γιαννάκης ἔτρεξε πρῶτος νά ἀνοίξει τὴν πόρτα καί εἶδε νά μπαίνει στό σπίτι ἓνας κύριος πού δέν ἦταν διαφορετικός ἀπό τούς ἄλλους ἀνθρώπους.

Ἦταν ἓνας ψηλός λεπτὸς ἄνδρας μέ μακριὰ μαλλιά. Κρατοῦσε στά χέρια του δύο ἐφημερίδες, ὅπως κρατοῦν ὅλοι οἱ ἄνθρωποι στὸν κόσμο, καί ἓνα κουτί μέ γλυκά.

Ὅταν ἔμαθε ὅτι τά δύο παιδιά εἶχαν τὴν ἐπιθυμίαν νά μάθουν γιά τίς ἐφημερίδες, γέλασε καλόκαρδα καί προθυμοποιήθηκε νά ἀπαντήσῃ σ' ὅλες τίς ἐρωτήσεις τους.

Πραγματικά, μετὰ τό φαγητό, τὴν ὥρα πού ἡ μητέρα ἔψηνε τούς καφέδες, κατέφτασε καί ὁ Περικλῆς καί, μαζί μέ τό Γιαννάκη, ἔβαλαν στή μέση τὸν κύριο Μέμο, γιά ν' ἀρχίσουν νά τὸν ρωτοῦν.

Ὁ κύριος Μέμος πῆρε ἀπό τό τραπεζάκι, ὅπου τίς εἶχε ἀφήσει, τίς δύο ἐφημερίδες καί τίς ἄπλωσε ἀπάνω στό τραπέζι.

— Νά, κοιτάξτε αὐτές, εἶπε, εἶναι καί οἱ δύο σημερινές.

Τοῦς ἔδειξε λοιπὸν τὴν πρώτη σελίδα, ὅπου ἦταν τηλεγραφήματα ἀπό τῆ Μέση Ἀνατολή γιά μιὰ μάχη πού ἔγινε μεταξὺ Ἀράβων - Ἰσραηλινῶν. Λίγο πιό πέρα ὑπῆρχε ἡ περιγραφή τοῦ νέου κατορθώματος τῶν ἀστροναυτῶν μέ πολλές φωτογραφίες. Γύ-

ρισε μετά στην τελευταία σελίδα και τούς διάβασε ειδήσεις από τις επαρχίες, από ξένες μακρινές χώρες και αρκετά άλλα.

Κατόπιν έδωσε μία από τις έφημερίδες στον Περικλή και του είπε νά βρει και αυτός κάτι πού νά τόν ενδιαφέρει και νά τό διαβάσει φωναχτά για νά τό ακούσουν όλοι.

‘Ο Περικλής έψαξε αρκετή ώρα την έφημερίδα και, στό τέλος, μέ δυνατή φωνή άρχισε νά διαβάζει :

Αυξάνουν οι τιμές των γλυκουσμάτων !

“Όλοι γέλασαν τότε, γιατί ήξεραν ότι ο Περικλής ήταν ο πιό λιχούδης της παρέας.

‘Ο Γιαννάκης στό μεταξύ είχε πάρει την άλλη έφημερίδα και τή γύρισε άμέσως, για νά διαβάσει στην άθλητική στήλη ποιά ποδοσφαιρική ομάδα είχε νικήσει στους χθεσινούς αγώνες.

‘Ο κύριος Μέμος άρχισε τότε τή συζήτηση γύρω από τις έφημερίδες και τά παιδιά είπαν τό καθένα ό,τι ήξερε για τά φύλλα πού κυκλοφορούν στην ‘Αθήνα και στις άλλες πόλεις. ‘Ο κύριος Κώστας άνακατεύτηκε κι αυτός στή συζήτηση και παρακάλεσε τό δημοσιογράφο νά τούς έξηγήσει γιατί οι έφημερίδες ή ο τύπος, όπως λένε γενικά τις έφημερίδες, λέγονται επίσης και «**τ έ τ α ρ τ η έ ξ ο υ σ ί α**»

‘Αμέσως ο Περικλής θέλησε νά μάθει ποιές είναι οι άλλες τρεις έξουσίες.

— Εύχαρίστως θά άπαντήσω σέ όλες σας τις έρωτήσεις, είπε ο κύριος Μέμος. “Όσο περνούν τά χρόνια, τόσο μεγαλώνει ή σημασία και ή αξία του τύπου. Σήμερα όλες τις ειδήσεις, ό,τι και άν γίνεται στην ‘Ελλάδα ή σέ οποιαδήποτε άλλη χώρα, ακόμη και στην πιό απομακρυσμένη γωνιά της γης, μάς τις δίνει ή έφημερίδα και τά άλλα μέσα ένημερώσεως, όπως τό ραδιόφωνο και ή τηλεόραση. Αυτά θά μάς πληροφορήσουν για τούς πολέμους και την ειρήνη, για τούς σεισμούς και τις θεομηνίες, για τις νέες άνακαλύψεις της επιστήμης, για τά κατορθώματα των εξερευνητών.

— Για τόν άθλητισμό ! πετάχτηκε ο Γιαννάκης.

— Για τούς λόγους των μεγάλων άρχηγών της γης, πρόσθεσε μέ τή σειρά του ο κύριος Κώστας.

— Για τό θέατρο και τις καλές τέχνες, είπε ή Καλλιόπη, πού

εκείνη την ώρα έμπαινε στην τραπεζαρία βαστώντας τό δίσκο μέ τούς καφέδες καί τά νερά.

— Βλέπω ότι μέ προλαβαίνετε ! φώναξε ό κύριος Μέμος παίρνοντας τό φλιτζάνι του. Θά εξακολουθήσω όμως. 'Η έφημερίδα θά μās πληροφορήσει τί άποφάσεις πήρε ή κυβέρνηση του τόπου μας, για τίς συζητήσεις στή βουλή, για όλα τέλος πάντων τά πράματα πού συμβαίνουν στην Έλλάδα καί στόν άλλον κόσμο. Καί, όπως ό Περικλής καί ό Γιαννάκης βρήκαν ό καθένας κάτι άλλο πού νά τούς συγκινεί, έτσι καί ό κάθε αναγνώστης τής έφημερίδας θά βρει μίαν είδηση πού θά τόν ενδιαφέρει πιό πολύ από τίς άλλες. Οί έφημερίδες όμως δέ μās δίνουν μονάχα τά νέα τής ήμέρας, εξακολούθησε ό δημοσιογράφος, κάνουν καί κάτι πολύ σπουδαιότερο. Για κοιτάξτε έδω, στην άριστερή πλευρά τής πρώτης σελίδας ! Αυτό τό κομμάτι μέ τά μεγάλα γράμματα είναι τό «κύριο άρθρο» καί, έδω στή μέση, αυτά τά μικρά κομμάτια είναι τά σχόλια τής έφημερίδας πάνω στά καθημερινά γεγονότα.

Τά παιδιά άμέσως έψαξαν καί τήν άλλη έφημερίδα νά βροϋν τά σχόλια καί, άφου τά βρήκαν, θέλησαν νά μάθουν τή σημασία τους.

— Μέ τά άρθρα τους, μέ τά σχόλια καί μέ ένα μεγάλο μέρος τής ύλης πού δημοσιεύουν, οί έφημερίδες επηρεάζουν κατά κάποιον τρόπο τούς αναγνώστες τους καί τούς καθοδηγοϋν πολιτικά καί κοινωνικά, είπε ό κύριος Μέμος. "Ετσι σχηματίζεται αυτό πού λέμε «κοινή γνώμη».

— Γιατί υπάρχουν τόσο πολλές έφημερίδες ; θέλησε νά μάθει ό Γιαννάκης.

— Ακριβώς, γιατί όλοι οί άνθρωποι δέν σκέπτονται τό ίδιο. Κάθε έφημερίδα εκφράζει μιά μερίδα από τήν κοινωνία πού έχει άπόψεις αλλιώςτικες καί κάποτε αντίθετες από τίς άλλες, εξήγησε ό νέος φίλος τους.

— Για σταθείτε ! φώναξε ό Περικλής. Θυμήθηκα τώρα αυτά πού μās είχε πεί ό κύριος Κώστας για τά κόμματα. "Εχουν οί έφημερίδες σχέσεις μέ τά κόμματα ;

— Καί βέβαια έχουν, άπάντησε ό δημοσιογράφος. Κάθε έφημερίδα υποστηρίζει καί ένα κόμμα, άλλες τό κόμμα πού είναι στην κυβέρνηση καί άλλες τήν αντιπολίτευση. Καί κάθε άνθρωπος πού

θ' αγοράσει μιάν εφημερίδα, θά πάρει συνήθως εκείνη πού συμφωνεῖ μέ τό κόμμα του. Ἀκόμα μπορεῖ καί μέ ἐπιστολή του πρὸς τήν εφημερίδα νά ἐκφράσει τή γνώμη του γιά τό ἕνα ἢ τό ἄλλο θέμα. Ἀλλά ἐπίσης πολὺς κόσμος ἀγοράζει τήν εφημερίδα καί γιατί δημοσιεύει μυθιστορήματα ἢ ἄλλα πράγματα πού τοῦ ἀρέσουν.

Ὁ κύριος Μέμος εἶχε πάρει φόρα, γιατί τοῦ ἄρεσε τό θέμα καί εὐχαριστιόταν νά βλέπει τά παιδιὰ νά τόν παρακολουθοῦν μέ ἀχοικτό τό στόμα.

— Στίς δημοκρατίες ὁ τύπος ἐκφράζει πιό πολύ τό λαό καί ἀπ' αὐτές τίς ἐκλογές ἀκόμα, γιατί οἱ ἐκλογές γίνονται κάθε τέσσερα χρόνια, ἐνῶ ἡ εφημερίδα ζητᾶ κάθε μέρα ἀπό τόν πολίτη νά τή διαβάσει. Γι' αὐτό ἄλλωστε λένε τόν τύπο «τέταρτη ἐξουσία», γιατί, μέ τήν καθημερινή του ἐπαφή μέ τόν ἀναγνώστη, μπορεῖ νά τόν κάνει νά γίνεῖ πραγματικός πολίτης, μέ συναίσθηση γιά τό ποιά εἶναι τά δικαιώματά του καί ποιές οἱ ὑποχρεώσεις του.

— Τίς ἄλλες τρεῖς ἐξουσίες τίς ξέρουν τά παιδιὰ, πρόσθεσε ὁ κύριος Κώστας. Εἶναι ἡ νομοθετική, ἐκείνη δηλαδή πού κάνει τοὺς νόμους (ἡ βουλή), ἡ ἐκτελεστική, ἐκείνη πού τοὺς ἐκτελεῖ (ὁ ἀρχηγός τοῦ κράτους καί ἡ κυβέρνηση), καί ἡ δικαστική (δηλαδή τά δικαστήρια), πού ἐφαρμόζουν τοὺς νόμους σέ κάθε συγκεκριμένη περίπτωση.

Ἡ ὥρα ὅμως εἶχε περάσει καί ὁ κύριος Μέμος ἤθελε νά φύγει, γιατί εἶχε μιὰ δουλειά.

Τά παιδιὰ τόν εὐχαρίστησαν καί τόν ἀποχαιρέτησαν, ἀλλά γιά πολλή ὥρα ἀκόμη ἐξακολουθοῦσαν τή συζήτηση γιά τίς εφημερίδες.

Αὐτά τά φύλλα τό τυπωμένο χαρτί, πού τίς ἄλλες ἡμέρες δέν τά πρόσεχαν καί τόσο πολύ, τώρα τοὺς ἔκαναν ἀλλιῶτικη ἐντύπωση. Τά ἔβλεπαν σά νά ἦταν κάτι τό ζωντανό.

Ἄθλητικός Ὀμιλος «Ὁ Ἀριστογείτων»

ιά Κυριακή πρῶι ἡ πόρτα χτύπησε δυνατά καί ὁ Γιαννάκης ἔτρεξε ν' ἀνοίξει. Ἦταν ὁ Περικλῆς καί πέντε-ἕξι ἄλλα παιδιά γνωστά τους ἀπό τή γειτονιά.

— Ἀποφασίσαμε νά ἰδρῦσουμε ἓνα ἀθλητικό σωματεῖο, τοῦ εἶπαν. Καί περάσαμε νά σέ πάρουμε, γιά νά συζητήσουμε πῶς θά γίνει. Τό οἰκόπεδο πού εἶναι ἐδῶ κοντά θά μᾶς τό παραχωρήσουν γιά γήπεδο, ἂν κάνουμε τό σωματεῖο. Γιά σκέψου, ἀλήθεια, Γιαννάκη, νά μπορούμε νά παίζουμε βόλεϋ ἢ ποδόσφαιρο ἐδῶ στή γειτονιά καί ἀργότερα νά κάνουμε ὁμάδα δική μας καί νά πηγαῖνουμε στούς μεγάλους ἀγῶνες;

Τοῦ Γιαννάκη τοῦ ἄρρεσε πάρα πολύ ἡ ἰδέα καί ἀμέσως ἐτοιμάστηκε νά πάει μέ τά παιδιά.

Ὁ Περικλῆς, σάν ἀρχηγός τῆς παρέας, εἶχε ἤδη ζητήσει ἀπό τό γείτονά τους, τόν κύριο Ἥλια, τήν ἄδεια νά πᾶνε νά τόν ρωτήσουν πῶς πρέπει νά ἐνεργήσουν. Ὅλοι μαζί λοιπόν ξεκίνησαν γιά τό σπίτι τοῦ δικηγόρου.

Ὁ κύριος Ἥλιος πῆρε ἐπίσημο ὕφος. Ὁδήγησε τά παιδιά στό γραφεῖο του, πού εἶχε γύρω γύρω στούς τοίχους βιβλιοθήκες μέ βαριά χρυσοδεμένα βιβλία, ἔβαλε τά γυαλιά του καί ἄκουσε προσεκτικά τί ἤθελαν νά τοῦ πῶν.

— Ἡ ἰδέα σας εἶναι πολύ ὠραία, παιδιά μου, εἶπε. Στή σημερινή μας κοινωνία τό ἄτομο μόνο του δέν μπορεῖ νά κάνει τίποτε. Μονάχα μέ συλλογική προσπάθεια μπορούμε νά συντελέσουμε στήν πρόοδο καί στόν πολιτισμό. Καί ὁ ἀθλητισμός εἶναι μιᾶ ἐκδήλωση πολιτισμοῦ πού μόνο συλλογικά γίνεται. Γιά νά δράσετε ὁμως συλλογικά, πρέπει νά ἰδρῦσετε ἓνα σωματεῖο. Μπορεῖτε νά τό ὀνομάσετε σύλλογο, σύνδεσμο, ἔνωση, ὄμιλο ἢ ὅπως ἀλλιῶς θέλετε. Σύμφωνα μέ τό νόμο, θά εἶναι πάντα σωματεῖο.

— Τί πρέπει νά κάνουμε γιά νά τό ἰδρῦσουμε, κύριε Ἥλια; ρώτησε ὁ Περικλῆς.

— Πρέπει νά μαζευτοῦν τουλάχιστον εἴκοσι πρόσωπα, τὰ ἰδρυτικά μέλη. Καί αὐτά θά ὑπογράψουν τήν ἰδρυτική πράξη. Ἐκεῖ μέσα θά ἀναφέρεται πῶς λέγεται τό σωματεῖο. Ἀλήθεια, πῶς θέλετε νά τό ὀνομάσετε ;

— Ἐγώ σκέφτηκα νά τό ποῦμε «Ὁ Ἀριστογείτων», φώναξε ὁ Περικλῆς, γιατί ἡ γειτονιά μας εἶναι ἄριστη !

— Καλά, ἀφοῦ ἔτσι τό θέλετε. Ἀλλά πάντως πρέπει νά τό πείτε «Ἀθλητικός Ὁμιλος ὁ Ἀριστογείτων», ὥστε στόν τίτλο του νά φαίνεται καί ὁ σκοπός του, δηλαδή ὁ ἀθλητισμός.

Τά παιδιά ἄρχισαν νά διαφωνοῦν μεταξύ τους, γιατί σέ μερικούς δέν ἄρεσε «Ὁ Ἀριστογείτων» καί πρότειναν «Ὁ Βύρων» ἢ «Ὁ Λούης» ἢ ἄλλα ὀνόματα καί παρά λίγο νά γίνει καβγάς μέσα στό γραφεῖο τοῦ δικηγόρου.

— Ἐπί τέλους, τό ὄνομα τό ἀποφασίζετε ἀργότερα μεταξύ σας, εἶπε ὁ κύριος Ἥλιος. Ἐγώ ἔχω νά σᾶς πῶ μόνο, ὅτι στήν ἰδρυτική πράξη πρέπει ν' ἀναγράφεται καί ὁ σκοπός τοῦ σωματείου, πού ποτέ δέν μπορεῖ νά εἶναι κερδοσκοπικός.

— Καλά, κύριε Ἥλία. Στό γκαράζ ἐδῶ κοντά γράφει «Γιαννόπουλος, Γιαννάκης καί Σία» καί ξέρουμε ὅτι τό ἔχουν τέσσερις μαζί, εἶπε ὁ Περικλῆς. Τί εἶναι αὐτή ἡ συνεργασία ; Εἶναι σωματεῖο ;

— Ὅχι, Περικλῆ, εἶναι μιά ἐμπορική ἐταιρεία, ὅπου δουλεύουν τέσσερα ἄτομα μαζί καί μοιράζονται τά κέρδη. Ἀκριβῶς εἶναι τό ἀντίθετο τοῦ σωματείου, πού ποτέ δέν μπορεῖ νά ἔχει σκοπό τά κέρδη. Ἀλλά ἄς γυρίσουμε στό σωματεῖο. Ἐκτός ἀπό τό σκοπό, θά γράψετε καί τήν ἔδρα, δηλαδή σέ ποιά πόλη τῆς Ἑλλάδας εἶναι ἐγκατεστημένο τό σωματεῖο. Καί τή διάρκεια, δηλαδή γιά πόσο καιρό ἔχει συσταθεῖ.

— Μπορεῖ νά εἶναι καί ἐκατό χρόνια ; θέλησε νά μάθει ὁ Γιαννάκης.

— Βέβαια, ἀπάντησε ὁ κ. Ἥλιος. Συνήθως ὁμως γράφουν γιά ἀόριστο χρόνο. Τά σωματεῖα μαζεύουν συνδρομές ἀπό τά μέλη τους ἢ κάνουν γιορτές καί ἐράνους γιά νά συγκεντρώσουν χρήματα, ὥστε νά ἐξυπηρετήσουν τό σκοπό τους.

— Ἔτσι κι ἐμεῖς πρέπει νά βροῦμε χρήματα, γιά νά διορθώσουμε τό γήπεδό μας, φώναξαν τά παιδιά.

— Εἶμαι βέβαιος ὅτι ὅλοι στή συνοικία θά σᾶς ὑποστηρίζουν, εἶπε ὁ δικηγόρος, μά πρέπει νά ξέρετε ὅτι, πρὶν ἀρχίσετε νά μαζεύ-

ετε χρήματα, όφείλετε νά συντάξετε ένα καταστατικό τού σωματείου, πού θά λείι μέσα πώς διοικείται ό σύλλογός σας. Τό καταστατικό είναι για τά σωματεία ό,τι είναι τό Σύνταγμα για τό κράτος. Αυτό θά τό ύποβάλετε στό δικαστήριο για νά τό εγκρίνει καί, άφοϋ γίνει αυτό, ό σύλλογός σας θά λέγεται έγκκεκριμένο σωματείο ή νομικό πρόσωπο.

— Άλήθεια, κύριε Ήλίας, τί είναι τά νομικά πρόσωπα; Νά μία εύκαιρία νά τό μάθουμε κι αυτό τώρα!

— Νά σās τό εξηγήσω κι αυτό, είπε πρόθυμα ό δικηγόρος. Φυσικό πρόσωπο είναι ό άνθρωπος, νομικό πρόσωπο είναι μία ομάδα από ανθρώπους πού ένώνονται μέ τή θέλησή τους για ένα σκοπό, όπως έσείς τώρα. Τό νομικό πρόσωπο έχει ζωή άνεξάρτητη από τά πρόσωπα πού τό αποτελοϋν. Μπορεί τά πρώτα μέλη νά πεθάνουν καί νά συνεχίσουν άλλα, νεώτερα, τό έργο τους. Τό νομικό πρόσωπο έχει περιουσία άσχετη μέ τήν περιουσία τών μελών του. Ύπάρχουν πλούσιοι πού είναι μέλη φτωχών συλλόγων καί φτωχοί πού συμμετέχουν σέ πλούσια νομικά πρόσωπα. "Αν μαζέψετε λεπτά για τό γήπεδό σας καί τό διορθώσετε καί γίνει ώραίο, τό γήπεδο αυτό θά είναι ιδιοκτησία τού συλλόγου σας καί όχι ιδιοκτησία τού Γιαννάκη, τού Περικλή ή τών άλλων παιδιών.

— Ποιός όμως αποφασίζει τί θά κάνει ό σύλλογος; πετάχτηκε πάλι ό Γιαννάκης.

— Δέ μέ αφήνεται νά τελειώσω! είπε ό κύριος Ήλίας. "Όπως τό κράτος διοικείται από τήν κυβέρνηση, πού τήν ύποδεικνύει ό λαός, έτσι καί στό σωματείο αποφασίζει τό διοικητικό συμβούλιο, πού τό εκλέγει ή γενική συνέλευση τών μελών, δηλαδή όλα τά μέλη τού συλλόγου, μέ τόν τρόπο πού προβλέπει τό καταστατικό.

— Έμεις μπορούμε νά γίνουμε σύμβουλοι καί πρόεδροι; ρώτησε ό Γιαννάκης.

— "Όχι παιδί μου, εξήγησε ό κύριος Ήλίας, γιατί είσαστε ακόμη άνήλικοι. Τό συμβούλιο τού συλλόγου σας πρέπει νά αποτελεστεί από "Έλληνες πολίτες πού είναι πάνω από 21 χρόνων. Έσείς όμως μπορείτε νά κάνετε μία ομάδα νεολαίας μέσα στό σωματείο καί νά έχετε τό δικό σας πρόεδρο καί νά ενεργείτε σύμφωνα μέ τίς οδηγίες πού θά σās δίνει τό διοικητικό συμβούλιο.

— Υπάρχουν πολλά σωματεία; θέλησε νά μάθει ο Νίκος, ένα από τ' άλλα παιδιά.

— Βέβαια, υπάρχουν πολλές χιλιάδες σωματεία σέ ὄλη τήν Ἑλλάδα καί τό ἴδιο πρόσωπο μπορεῖ νά συμμετέχει σέ ὅσα θέλει. Μπορῶ δηλαδή ἐγώ νά εἶμαι μέλος σέ ἕνα ἀθλητικό καί σέ ἕνα ἐκδρομικό καί σέ ἕνα φιλανθρωπικό καί σέ πολλά ἄλλα σωματεία, ἦταν ἡ ἀπάντηση. Νά ἀποφασίσετε λοιπόν νά βρεῖτε τά ἰδρυτικά μέλη καί νά ξαναπεράσετε ἀπό δῶ νά σᾶς βοηθήσω γιά τό καταστατικό, τούς εἶπε τελειώνοντας.

Τά παιδιά εὐχαρίστησαν καί σηκώθηκαν νά φύγουν.

Ἐκεῖνη τήν ὥρα μπήκε στό γραφεῖο ἡ σύζυγος τοῦ κυρίου Ἡλία καί ἔφερε ἕνα κουτί μέ σοκολατάκια, γιά νά προσφέρει στήν παρέα. Ὁ Περικλῆς θυμήθηκε τότε νά ρωτήσῃ ἀκόμη κάτι :

— Τώρα πού κατάλαβα τί εἶναι τά νομικά πρόσωπα, δέν μπορεῖτε νά μου ἐξηγήσετε τί εἶναι τά νομικά πρόσωπα τοῦ δημοσίου δικαίου;

Τ' ἄλλα παιδιά ἤθελαν νά φύγουν καί τραβοῦσαν τόν Περικλῆ ἀπό τό σακάκι. Αὐτός ὅμως ἐπέμενε καί πραγματικά ὁ κύριος Ἡλίας τοῦ ἔλυσε τήν ἀπορία του :

— Ὅπως ὁ σύλλογός σας θά γίνει ἕνα νομικό πρόσωπο ἀνεξάρτητο ἀπό σᾶς, πού τόν ἰδρύσατε μέ τή θέλησή σας, ἔτσι υπάρχουν καί νομικά πρόσωπα πού ἰδρύονται ἀπό τό κράτος, γιά νά ἔχουν δική τους διαχείριση καί ἀνεξάρτητη διοίκηση. Πάρτε π.χ. τό λιμάνι τοῦ Πειραιᾶ, πού εἶναι τό μεγαλύτερο τῆς χώρας. Ὑπάρχουν ἕνα σωρό προβλήματα γιά νά λειτουργήσῃ: πού θά ξεφορτώνουν τά καράβια, πού θά εἶναι οἱ ἀποθήκες γιά τά ἐμπορεύματα καί τόσα ἄλλα. Αὐτά ὅλα τό κράτος δέ θέλησε νά τά διαχειρίζεται μόνο του καί ἱδρυσε ἕναν ἀνεξάρτητο ὀργανισμό, πού διοικεῖται ἀπό ἕνα συμβούλιο. Αὐτός ὁ Ὄργανισμός Λιμένος Πειραιῶς ἢ ΟΛΠ εἶναι Νομικό Πρόσωπο Δημοσίου Δικαίου, γιατί ἰδρύθηκε ἀπό τό κράτος καί μπορεῖ νά διαλυθεῖ ἀπό τό κράτος. Τό ἴδιο μπορούμε νά ποῦμε καί γιά τίς Κοινότητες, τούς Δήμους, τήν Ἀκαδημία Ἀθηνῶν κτλ.

— Περικλῆ, ἔλα ἐπί τέλους! κραύγαζαν τά ἄλλα παιδιά ἀπό τό δρόμο.

— Ἐφτασα ἀμέσως! φώναξε ὁ Περικλῆς. Χαίρετε, κύριε Ἡλία, καί σᾶς εὐχαριστοῦμε πάρα πολύ!

Τά νέα δεντράκια

κάψε ακόμη λίγο, είπε ο Γιαννάκης στον Περικλή. Καί εγώ θά πάω νά φέρω τό δέντρο.

Οί δύο φίλοι ήταν μαζί μέ τά άλλα παιδιά του σχολείου σέ μιά πλαγιά του ΄Υμηττου καί βοηθοῦσαν γιά τήν αναδάσωση.

Ήταν πολύ πρωί καί ἔκανε δροσιά καί, παρ' ὄλη τήν κούραση, τά παιδιά ήταν εὐχαριστημένα πού θά ἔμεναν ὄλη τήν ἡμέρα στό ὕπαιθρο.

Ὁ Γιαννάκης ἔφερε τό πευκάκι καί μαζί μέ τόν Περικλή τό ἔβαλαν στό λάκκο πού εἶχαν ἐτοιμάσει. Ὑστερα πῆγαν σέ ἕνα αὐτοκίνητο βυτίο, πού ήταν σταματημένο ἀρκετά μακριά στό δρόμο, καί ἔφεραν δύο δοχεῖα νερό νά τό ποτίσουν. Ὁ Γιαννάκης ἔβγαλε τότε ἀπό τήν τσέπη του ἕνα μικρό κομμάτι τενεκέ. Τά δύο παιδιά χάραξαν τά ὀνόματά τους μέ ἕνα σουγιά στό τενεκεδάκι καί τό κρέμασαν μέ λίγο σύρμα στό δεντράκι.

— Ὅταν ξαναπεράσουμε ἀπό δῶ θά τό γνωρίσουμε! εἶπε ὁ Περικλῆς. Νά δοῦμε, θά πιάσει; Καί πόσον καιρό θά κάνει νά μεγαλώσει;

Τό μεσημέρι πού σταμάτησαν γιά φαγητό, ὁ κύριος Χαριδημος τούς εἶπε πόση ἀνάγκη ἔχει ὁ τόπος μας ἀπό ἀναδάσωση — γιὰτί μέ τούς πολέμους καί ἰδίως μέ τίς πυρκαϊές καταστράφηκαν πολλά δάση — καί τί εὐλογία πού φέρνουν τά δέντρα. Τούς εἶπε ἀκόμη ὅτι τῆ σημερινῆ ἀναδάσωση τήν ὀργάνωσε τό Ἐθνικό Ἰδρυμα. Τό Ἰδρυμα αὐτό ἀσχολεῖται μέ πολλά πράματα, ἔχει τεχνικές σχολές σέ διάφορα μέρη τῆς Ἑλλάδας καί δανεῖζει χρήματα στίς κοινότητες νά κάνουν μικρά ἔργα.

— Αὐτό γίνεται καί τώρα. Ἡ γειτονική κοινότητα πῆρε δάνειο ἀπό τό Ἐθνικό Ἰδρυμα γιά νά ἀγοράσει τά δέντρα, τά φυτάρια καί τούς κασμάδες καί ζήτησε τῆ βοήθεια τῶν σχολείων γιά νά τά φυτέψει. Ἀνάλογα ἔργα γίνονται σέ ὅλες τίς ἐπαρχίες καί ἔτσι τό Ἰδρυμα βοηθᾷ στόν ἐκπολιτισμό τῆς χώρας.

— Θά εἶναι καί αὐτό σάν τό ΙΚΑ, πετάχτηκε ἕνας μαθητής, ὁ

Πέτρος, πού παρακολουθοῦσε τή συζήτηση. Ὁ πατέρας μου ἀρρώστησε τό χειμώνα καί τό ΙΚΑ τόν πήγε στό νοσοκομεῖο ὡς πού ἔγινε καλά.

— Δέν εἶναι ἀκριβῶς τό ἴδιο, εἶπε ὁ κύριος Χαρίδημος. Στό Ἴδρυμα Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων ἀνήκουν ὑποχρεωτικά ὅλοι οἱ ἐργαζόμενοι μέ μισθό ἢ ἡμερομίσθιο (ἐκτός ἀπό τούς δημόσιους ὑπαλλήλους). Αὐτό φροντίζει ὅταν ἀρρωστήσουν καί τούς δίνει συντάξεις ἅμα γεράσουν καί φύγουν ἀπό τή δουλειά.

— Ὑπάρχουν καί ἄλλα τέτοια ἴδρύματα, κύριε; ρώτησε σέ μία στιγμή ὁ Περικλῆς, πού ὡς ἐκείνη τήν ὥρα ἄκουγε χωρίς νά μιλά.

— Καί βέβαια ὑπάρχουν. Παρατηρήσατε δεξιά στό δρόμο πού ἐρχόμαστε μία ἐπιγραφή ΠΙΚΠΑ; Ἦταν τό ἱατρεῖο τοῦ Πατριωτικοῦ Ἰδρυμάτος Κοινωνικῆς Προνοίας καί Ἀντιλήψεως. Εἶδατε νά περιμένουν ἀπ' ἐξω γυναῖκες μέ μωρά στήν ἀγκαλιά;

— Ἀλήθεια, τίς εἶδα. Γνώρισα μάλιστα καί μία γειτόνισσά μας μέ τό μωρό της, πού τό γέννησε μόλις τόν περασμένο μήνα, εἶπε ὁ Περικλῆς.

— Γι' αὐτές λοιπόν τίς γυναῖκες φροντίζει τό ΠΙΚΠΑ. Ἔχει ἱατρεῖα γιά τά βρέφη, παιδικούς σταθμούς γιά τά λίγο μεγαλύτερα παιδιά, παιδικές ἐξοχές καί πολυϊατρεία γιά τά παιδιά τῶν σχολείων καί παρέχει γενικά κάθε εἶδους προστασία στή μητέρα καί τό παιδί. Ἔχει μάλιστα καί αὐτοκίνητα μέ ὁδοντιατρεία μέσα, πού πηγαίνουν στά χωριά καί κοιτάζουν ὅσα παιδιά ἔχουν χαλασμένα δόντια.

— Τί ἀστεῖο πού μοῦ φαίνεται! εἶπε ὁ Γιαννάκης. Φαντάσου νά τρέχει τό αὐτοκίνητο καί σύ νά κάθεσαι στήν καρέκλα νά περιμένεις νά σοῦ βγάλει ὁ γιατρός τό δόντι!

— Τί κουτός πού εἶσαι! τόν διόρθωσε ὁ Περικλῆς. Βέβαια θά σταματήσει τό αὐτοκίνητο τήν ὥρα πού ἐργάζεται ὁ γιατρός...

— Νά σᾶς πῶ καί γιά ἓνα ἄλλο σπουδαῖο ἴδρυμα, πού πρέπει νά τό ξέρετε ὅλοι, ἐξακολούθησε ὁ κύριος Χαρίδημος. Εἶναι ὁ Ἐρυθρός Σταυρός.

Τά παιδιά ὅμως τόν ἤξεραν, γιατί πολλά ἀπό αὐτά εἶχαν ἀσχοληθεῖ μέ τόν Ἐρυθρό Σταυρό Νεότητος καί τό καθένα πρόσθεσε κάτι πού ἤξερε γιά νά συμπληρώσει τό δάσκαλο. Καί νά τί βγήκε ἀπό τή συζήτηση:

Ὁ Ἐρυθρός Σταυρός εἶναι ἓνας διεθνῆς ὀργανισμός πού φροντί-

ζει, τόν καιρό τοῦ πολέμου, νά περιθάλλει τούς τραυματίες καί τούς αἰχμαλώτους καί, ὅταν εἶναι εἰρήνη, γιά τήν ὑγεία τοῦ κόσμου. Σέ κάθε χώρα ὑπάρχει καί ἕνας Ἐρυθρός Σταυρός καί ὅλοι μαζί συνεργάζονται στό Διεθνή Ἐρυθρό Σταυρό πού ἔχει τήν ἕδρα του στή Γενεύη τῆς Ἑλβετίας. Ὅταν εἶναι πόλεμος, ὅλοι οἱ στρατοί σέβονται τά νοσοκομεῖα τοῦ Ἐρυθροῦ Σταυροῦ καί δέν τά βομβαρδίζουν. Ἐπίσης εἶναι σεβαστοί οἱ γιατροί καί οἱ ἀδελφές τοῦ Ἐρυθροῦ Σταυροῦ.

Ἄνθρωπος: Ὁ Γιαννάκης ὅμως εἶχε μιά ἀπορία.

— Οἱ Τοῦρκοι ἔχουν καί αὐτοί Ἐρυθρό Σταυρό ;

— Ἐφόσον δέν εἶναι χριστιανοί καί ὁ σταυρός δέν εἶναι γι' αὐτούς σύμβολο, ἔχουν τήν Ἐρυθρά Ἡμισέληνο, πού εἶναι τό ἴδιο ὅπως ὁ Ἐρυθρός Σταυρός στά ἄλλα κράτη, ἐξήγησε ὁ κύριος Χαρίδημος.

Καί ὕστερα τούς εἶπε γιά τόν Ἑλληνικό Ἐρυθρό Σταυρό, πού φροντίζει νά ἐκπαιδεύει ἀδελφές, ἔχει νοσοκομεῖα, ἰατρεῖα, σταθμούς πρῶτων βοηθειῶν καί τόσα ἄλλα χρήσιμα ἰδρύματα.

Τό διάλειμμα ὅμως εἶχε τελειώσει καί τά παιδιά ἔπρεπε νά φύγουν καί τά ἄλλα δεντράκια. Προχώρησαν λοιπόν τό καθένα πρός τή θέση του, κουβεντιάζοντας.

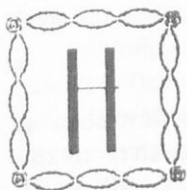
— Ξέρεις, τώρα ἄρχισα νά καταλαβαίνω αὐτά πού μάθαινα τόσα χρόνια στό σχολεῖο, πώς κάθε ἄνθρωπος πρέπει νά ἀγαπάει καί νά βοηθάει τό συνάνθρωπό του, εἶπε συλλογισμένος ὁ Γιαννάκης. Καί ὅλ' αὐτά τά ἰδρύματα πού μᾶς ἔλεγε ὁ κύριος Χαρίδημος, τί ἄλλο εἶναι παρά μιά τέτοια βοήθεια ;

— Πολύ καλά τό διατύπωσες, Γιαννάκη ! εἶπε ὁ δάσκαλός τους, πού τούς εἶχε ἀκολουθήσει ὡς τό μέρος πού ἔπρεπε νά δεντροφυτευτεῖ καί πρόσθεσε : Εἶναι μιά βοήθεια ὀργανωμένη, γιά νά μήν πηγαίνουν χαμένες οἱ σκόρπιες δυνάμεις τοῦ κάθε ἀτόμου.

Λέγοντας αὐτά, ἔβγαλε ἀπό τήν τσέπη του δύο καραμέλες καί ἔδωσε ἀπό μία σέ κάθε παιδί. Τόσο ἦταν εὐχαριστημένος ἀπό τήν ὥραία συζήτηση πού εἶχαν κάνει.

“Ένας πρεσβευτής επιδίδει τά διαπιστευτήριά του

ταν διακοπές του Πάσχα. Τά σχολεία ήταν κλειστά. Ὁ Γιαννάκης, ὁ Περικλῆς καί ἡ Καλλιόπη ξεκίνησαν ἕνα ὥραϊο πρῶϊ μέ τῆ λιακάδα καί πήγαν στό Στάδιο, νά παρακολουθήσουν τήν προπόνηση πού γινόταν ἐκεῖ, γιά τούς Πανελληνίους Ἀγῶνες. Μάλωναν μεταξύ τους, γιατί τό καθένα ἀπό τά δυό ἀγόρια ἔλεγε πῶς θά κερδίσει ἄλλος ἀθλητής καί δέ μπορούσαν νά συμφωνήσουν.

Τήν ὥρα πού γύριζαν ἀπό τήν ὁδὸ Ἡρώδου Ἀττικῶυ στό σπίτι, τούς σταμάτησαν οἱ εὐζῶνοι τῆς φρουρᾶς καί τότε εἶδαν νά περνάει ἕνα ὥραϊο αὐτοκίνητο καί μέσα καθόταν ἕνας κύριος μέ ὀλόχρυση κεντημένη στολή καί καπέλο μέ φτερά.

Μέ περιέργεια ρώτησαν νά μάθουν ποῖος εἶναι, καί ὁ σκοπὸς τούς ἐξήγησε ὅτι εἶναι ὁ νέος πρεσβευτής τῆς Ὀλλανδίας, πού πήγαινε νά ἐπιδόσει τά διαπιστευτήριά του στόν ἀρχηγό τοῦ κράτους.

Τά παιδιὰ στάθηκαν νά δουν περισσότερο καί εἶδαν τῆ φρουρά νά παρουσιάζει τά ὄπλα καί τόν πρεσβευτὴ νά κατεβαίνει μέ πολλή ἐπισημότητα.

Ὁ Γιαννάκης καί ὁ Περικλῆς δέν ἤξεραν οὔτε τί θά πεί πρεσβευτής, οὔτε τί εἶναι τά διαπιστευτήρια. Ἡ Καλλιόπη ὅμως, σάν πῖό μεγάλη, κάτι εἶχε διαβάσει καί μπόρεσε νά τούς ἐξηγήσει:

— Ἡ Ἑλλάδα δέν εἶναι ἀπομονωμένη χώρα μέσα στόν κόσμο, ἀλλά πρέπει νά ἔχει σχέσεις μέ ὅλα τά ἄλλα κράτη. Γιατί πάντοτε ὑπάρχουν ζητήματα, ὅπως π.χ. τό ἐμπόριο, ἡ ναυτιλία, ἡ ζωὴ τῶν Ἑλλήνων στά ξένα μέρη καί τῶν ξένων στήν Ἑλλάδα, πού πρέπει νά κανονίζονται μέ συνεννόηση μεταξύ τῶν κρατῶν. Κάθε κράτος στέλνει στά ἄλλα εἰδικούς ἀπεσταλμένους του, πού λέγονται διπλωματικοὶ ἀντιπρόσωποι.

— “Α, κατάλαβα! φώναξε ὁ Περικλῆς. Ὁ κύριος Μήτσος ὁ σω-

φέρ μου είχε εξηγήσει προχθές, ότι τό Δ.Σ. πού γράφουν μερικά αυτοκίνητα θά πεί διπλωματικό σώμα.

— Βέβαια, ἀπάντησε ἡ Καλλιόπη. Οἱ πρεσβευτές εἶναι οἱ ἀρχηγοί κάθε ξένης ἀντιπροσωπείας στή χώρα μας. Ἡ κάθε πρεσβεία θεωρεῖται ὅτι εἶναι ξένο ἔδαφος καί ὄχι ἑλληνικό. Γι' αὐτό θά δοῦμε τώρα ἀνεβαίνοντας ἀρκετές ξένες σημαίες νά κυματίζουν στά γύρω μέγαρο. Αὐτές εἶναι οἱ σημαίες τῶν πρεσβειῶν.

— Μά τά διαπιστευτήρια τί πράμα εἶναι; ρώτησε ὁ Γιαννάκης.
Ἡ Καλλιόπη ὅμως κι αὐτό τό ἤξερε. Ἦταν τρομερή!

— Εἶναι τά ἐπίσημα χαρτιά, μέ τά ὁποῖα ἡ βασίλισσα τῆς Ὀλλανδίας ἀναθέτει σ' αὐτόν τόν κύριο, πού εἶδαμε τώρα, τήν ἐκπρόσωπότητά της στήν Ἑλλάδα.

— Καί οἱ πρόξενοι τί πράμα εἶναι; ρώτησε ὁ Γιαννάκης. Γιατί θυμάμαι ὅτι ὁ θεῖος πού ἦρθε ἀπό τήν Ἀμερική πήγαινε στό ἀμερικανικό προξενεῖο.

— Καί αὐτό τό ξέρω, εἶπε ἡ Καλλιόπη. Δουλειά τῶν προξένων εἶναι νά φροντίζουν γιά τά συμφέροντα τῶν συμπολιτῶν τους, στή χώρα ὅπου βρίσκονται, δηλαδή τό ἀμερικανικό προξενεῖο γιά τούς Ἀμερικανούς, τό γαλλικό γιά τούς Γάλλους καί οὕτω καθ' ἑξῆς. Ἐκεῖ πηγαίνουν καί ὅσοι θέλουν νά θεωρήσουν τά διαβατήριά τους, γιά νά ταξιδέψουν στό κράτος πού ἐκπροσωπεῖται ἀπό τό προξενεῖο.

Ἡ ὥρα ὅμως πέρασε μέ τήν κουβέντα καί, ὅταν τά παιδιά ξεκίνησαν νά φύγουν, εἶχαν τήν τύχη νά δοῦν καί πάλι τόν πρεσβευτή πού ἔβγαινε ἀπό τό μέγαρο καί νά θαυμάσουν τήν ὠραία χρυσοκέντητη στολή του.

Ὅταν ἔφθασαν στό σπίτι, συζητοῦσαν ἀκόμη γιά τούς διπλωμάτες καί γιά τίς σχέσεις πού ἔχουν τά κράτη μεταξύ τους. Καί ἡ συζήτηση ἐξακολούθησε καί στό τραπέζι.

Ἐκεῖ, ἀκούγοντάς τους ὁ κύριος Κώστας, βρῆκε εὐκαιρία νά τούς ἐξηγήσει καί πολλά ἄλλα πράματα γιά τίς σχέσεις τῶν κρατῶν μεταξύ τους.

Τούς εἶπε λοιπόν πώς ἀπό τά παλιά τά χρόνια τά κράτη προσπαθοῦσαν νά ἰδρῦσουν, μέ συνθήκες, διεθνεῖς ὀργανισμούς, γιά νά λύνουν εἰρηνικά τίς διαφορές πού ἔχουν μεταξύ τους οἱ χώρες.

Ἡ Καλλιόπη θυμήθηκε τότε πώς εἶχε πάει μέ τό Γυμνάσιο ἐκ-

δρομή στους Δελφούς και η καθηγήτρια τους είχε μιλήσει για τις αρχαίες 'Αμφικτιονίες, που ήταν ο πρώτος τέτοιος οργανισμός στον κόσμο.

—Και σήμερα υπάρχει ένας τέτοιος οργανισμός, είπε ο κύριος Κώστας. Τόν λένε 'Οργανισμό 'Ηνωμένων 'Εθνών και για συντομία Ο Η Ε. Αύτός ο οργανισμός ιδρύθηκε τό 1945, μετά τό τέλος του δεύτερου παγκοσμίου πολέμου. "Έχει τήν έδρα του τώρα κοντά στή Νέα 'Υόρκη, στήν 'Αμερική. Τόν 'ιδρυσαν μέ μιά διεθνή συνθήκη όλα τά κράτη που είχαν πολεμήσει μαζί και που ήθελαν νά μήν ξαναγίνει πόλεμος. "Όταν έχουν τώρα διαφορές μεταξύ τους, καταφεύγουν στον Ο Η Ε και αύτός προσπαθεί νά τίς λύσει. Συχνά τό πετυχαίνει. Καί, αν καμιά φορά δέν τό κατορθώνει μέ τήν πρώτη, θά τό καταρθώσει αργότερα. Πολλές φορές μέ τήν επέμβαση του Ο Η Ε σταμάτησε ένας πόλεμος, που χωρίς άλλο θά γινόταν, αν δέν υπήρχε ο οργανισμός αύτός.

— Αύριο θά ζητήσω από τόν κύριο Χαρίδημο τόν καταστατικό χάρτη των 'Ηνωμένων 'Εθνών. Μου είπε πως τόν έχουμε στό σχολείο, φώναξε ο Γιαννάκης.

— 'Υπάρχουν όμως και άλλοι διεθνείς οργανισμοί, εκτός από τόν Ο Η Ε, πετάχτηκε η Καλλιόπη, που είχε σήμερα τήν ευεργετική της, γιατί τά ήξερε όλα καλύτερα. Στο σχολείο μας μάθαμε και για τήν ΟΥΝΕΣΚΟ, που είναι η διεθνής οργάνωση για τήν εκπαίδευση και τά σχολεία γενικά. Τό όνομά της σχηματίστηκε από τά αρχικά γράμματα του τίτλου της στα άγγλικά. Αύτή φροντίζει νά βοηθάει τά σχολεία στις πιό φτωχές περιοχές του κόσμου, νά κάνει προγράμματα για μαθήματα και εκπαιδευτικές εκδρομές, νά δίνει υποτροφίες στους καλύτερους μαθητές κτλ. Μας είπαν μάλιστα ότι μέ τή μεσολάβηση της ΟΥΝΕΣΚΟ μπορούμε νά αρχίσουμε αλληλογραφία μέ τά παιδιά των σχολείων σε άλλα μέρη του κόσμου. 'Εγώ θέλω νά βρω μιά σινομήλική μου στή Σουηδία και θά αρχίσω νά της στέλνω γράμματα και νά μου στέλνει και εκείνη. Θά της γράψω στα γαλλικά, που είναι και για κείνη και για μένα ξένη γλώσσα. Νά δεις τί ώραία που θά μάθω εγώ πως ζούν οι άνθρωποι στή Σουηδία και εκείνη θά μάθει ο,τι τήν ενδιαφέρει για μας τους "Έλληνες.

— Μπράβο, Καλλιόπη! είπε ο πατέρας. Νά ξέρεις πως αυτό

Τά κράτη του ΟΗΕ

— Αίγυπτος
— Αίθιοπία
— Αιτή
— Ακτή Έλεφαντοστού
— Αλβανία
— Άλγερία
— Άνω Βόλτα
— Άγκόλα
— Άργεντινή
— Αύστραλία
— Αύστρια
— Άφγανιστάν
— Βέλγιο
— Βενεζουέλα
— Βιρμανία
— Βολιβία
— Βουλγαρία
— Βραζιλία
— Γαλλία
— Γερμανία Δυτική
— Γερμανία Άνατολική
— Γιουγκοσλαβία
— Γκάμπια
— Γκαμπόν
— Γκάνα
— Γκρενάδα
— Γουατεμάλα
— Γουϊάνα
— Γουϊνέα
— Γουϊνέα Άσημερινού
— Γουϊνέα Μπισάο

— Δανία
— Δαχομή (Μπενίν)
— Δομινικανική Δημοκρ.
— Έλλάς
— Ένωση Σοβιετικῶν
Σοσιαλιστικῶν
Δημοκρατιῶν
— Ζαΐρ
— Ζάμπια
— Ήνωμ. Πολ. Άμερικῆς
— Ήνωμένα Άραβικά
Έμιράτα
— Ήνωμένη Δημοκρατία
Τανζανίας
— Ήνωμένο Βασίλειο
— Ίαμαϊκή
— Ίαπωνία
— Ίνδια
— Ίνδονησία
— Ίορδανία
— Ίράκ
— Ίράν
— Ίρλανδία
— Ίσημερινός
— Ίσλανδία
— Ίσπανία
— Ίσραήλ
— Ίταλία
— Καμερούν
— Καμπότζη
— Καναδάς

— Cape Verde
— Κεντρική Άφρικανική
Δημοκρατία
— Κένυα
— Κίνα
— Κόγκο
— Κολομβία
— Κομόρος
— Κόστα Ρίκα
— Κούβα
— Κουβέιτ
— Κουατάρ
— Κύπρος
— Λάος
— Λαϊκή Δημοκρατία τῆς
Ύεμένης
— Λεζόθο
— Λευκορωσική Σ.Σ.Δ.
— Λίβανος
— Λιβερία
— Λιβύη
— Λουξεμβούργο
— Μαδαγασκάρη
— Μαλάια
— Μαλαισία
— Μαλβίδες Νῆσοι
— Μάλι
— Μάλτα
— Μαρόκο
— Μαυριτανία
— Μαυρίτιους

— Μεξικό	— Ούγγαρία	— Σιέρα Λεόνε
— Μογγολία	— Ούγκαντα	— Σομαλία
— Μοζαμβίκη	— Ουκρανική Σ.Σ.Δ.	— Σουαζιλάνδη
— Μπάγκλα Ντές	— Ούρουγουάη	— Σουδάν
— Μπαχάμας	— Πακιστάν	— Σουηδία
— Μπαχρέιν	— Παναμάς	— Σούριναμ
— Μπαρμπάδος	— Παπούα Νέα Γκουϊνέα	— Συρία
— Μπουτάν	— Παραγουάη	— Σρί Λάνκα
— Μποτσουάνα	— Περού	— Ταϊλάνδη
— Μπουρούντι	— Πολωνία	— Τόγκο
— Νέα Ζηλανδία	— Πορτογαλία	— Τουρκία
— Νεπάλ	— Ρουάντα	— Τρίνιταν - Τομπάγκο
— Νιγηρία	— Ρουμανία	— Τσάντ
— Νίγκερ	— Σαλβαντόρ	— Τσεχοσλοβακία
— Νικαράγουα	— Σαμόα	— Τυνησία
— Νορβηγία	— Σάο Τόμ	— Ύεμένη
— Νότια Άφρική	— Σαουδαραβία	— Φιλιππίνες
— Όλλανδία	— Σενεγάλη	— Φινλανδία
— Όμάν	— Σεϋχέλλες	— Φίτζι
— Όνδούρα	— Σιγκαπούρη	— Χιλή

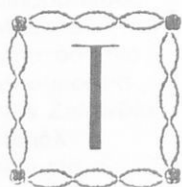
Στόν ΟΗΕ μετείχαν τό Σεπτέμβριο 1977 147 κράτη

είναι ή άρχή γιά νά άναπτυχθει τό αίσθημα τής φιλίας μεταξύ τών λαών. Γιατί, όταν οί λαοί γνωριστούν καλά μεταξύ τους, τότε και οί χώρες θά συνεργαστούν γιά τήν ειρήνη και τήν πρόοδο του πολιτισμού.

Άπό εκείνη τήν ήμέρα ό Γιαννάκης και ό Περικλής πείραζαν συνεχώς τήν Καλλιόπη και τή ρωτούσαν άν βρήκε τή φίλη της από τή Σουηδία και πώς τή λέγανε ! Μήπως λεγόταν "Ιγκριδ ;

Ὁ θεῖος φτάνει ἀπό τήν Ἀμερική

Ὁ πλοῖο σφύριξε χαρούμενα μπαίνοντας μέσα στό λιμάνι καί οἱ ἐπιβάτες χαιρετοῦσαν τούς συγγενεῖς, πού τούς περίμεναν στήν ἀποβάθρα, ἔξω ἀπό τά κάγκελα τοῦ Τελωνεῖου. Ἐρχόταν ἀπό τήν Ἀμερική καί περισσότεροι ἐπιβάτες ἦταν Ἕλληνες ἐγκατεστημένοι ἐκεῖ, πού γύριζαν ὕστερα ἀπό πολλά χρόνια γιά νά δοῦν τήν πατρίδα τους καί τούς δικούς τους.

Ἀνάμεσα σ' αὐτούς ἦταν καί ὁ θεῖος τοῦ Γιαννάκη. Καί ὁ Γιαννάκης μέ τόν πατέρα του περίμεναν κοντά στό Τελωνεῖο νά τόν ὑποδεχοῦν.

Τί χαρές ἔγιναν, ὅταν ὁ θεῖος, ἀπό τή γέφυρα τοῦ βαπορίου τούς χαιρέτησε κουνώντας τό μαντήλι! Πρῖν ὅμως τόν πλησιάσει γιά νά τόν καλωσορίσουν ἀπό κοντά, νά τόν ἀγκαλιάσουν καί τόν φιλήσουν ὁ θεῖος ἔπρεπε νά περάσει ἀπό τό Τελωνεῖο.

Ὁ Γιαννάκης, ὅλο περιέργεια, θέλησε νά μάθει τί εἶναι τό Τελωνεῖο καί ὁ πατέρας του προσπάθησε νά τοῦ ἐξηγήσει:

— Τό κράτος ἔχει ἀνάγκη ἀπό λεπτά, Γιαννάκη, γιά νά πληρώσει τό στρατό, τήν ἀστυνομία, τά δικαστήρια, τούς δασκάλους καί ὅλα τά ἄλλα πράματα πού ζητᾶμε ἀπό αὐτό νά κάνει. Ἀπό πού θά τά βρεῖ τά λεπτά γιά νά πληρώνει ὅλα αὐτά;

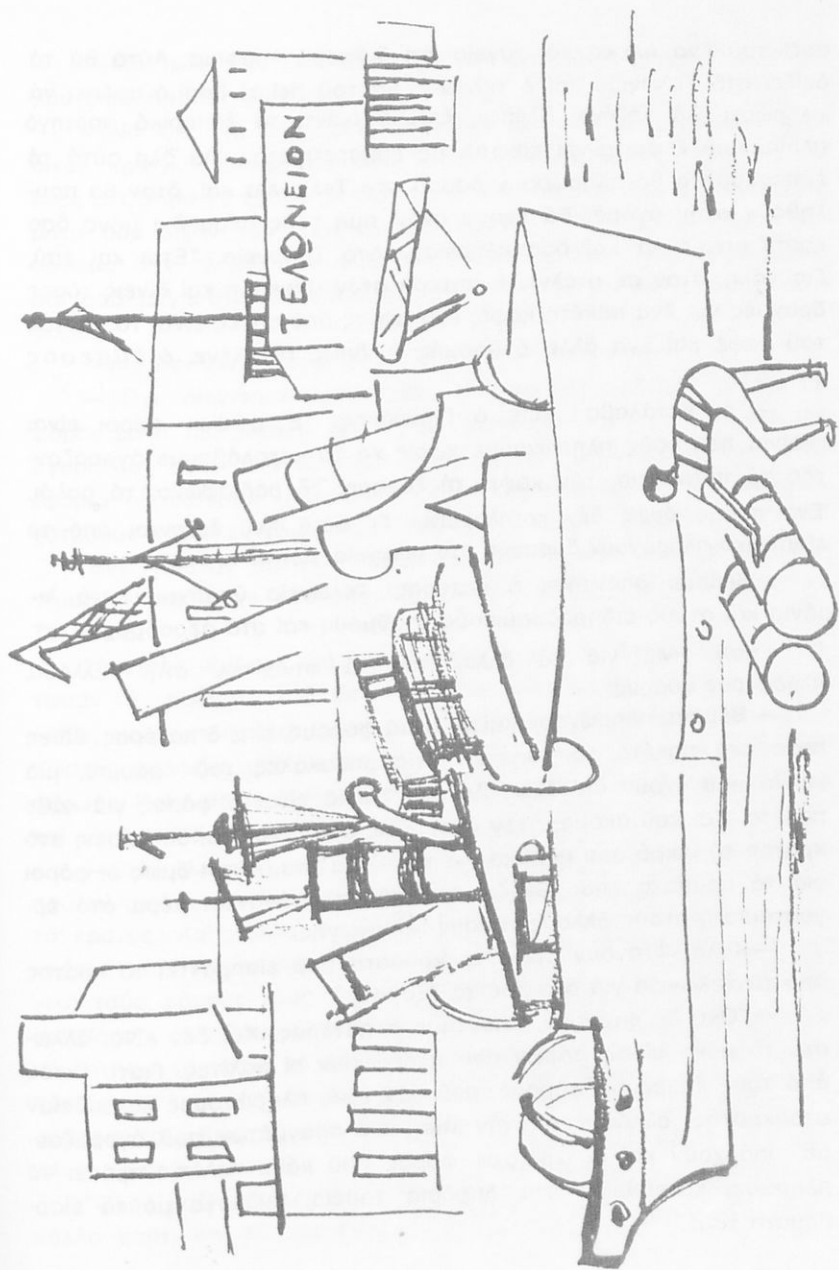
— Δέν τό σκέφθηκα ποτέ μου, μά φαντάζομαι ἀπό τόν κόσμο, εἶπε κατάπληκτος ὁ Γιαννάκης.

— Πολύ σωστά τά λές, πρόσθεσε ὁ πατέρας του. Ὅλοι οἱ πολῖτες πρέπει νά συμβάλλουν στά οἰκονομικά τοῦ κράτους, γιά νά μπορεῖ νά ἐκτελεῖ τούς σκοπούς του καί νά ὑπάρχει. Τά χρήματα πού πληρώνουν, τά λέμε φόρο ἢ δασμό.

— Αὐτή εἶναι λοιπόν ἡ φορολογία πού τή μελετάει ὁ κόσμος; φώναξε ὁ Γιαννάκης. Καί νά μήν τό ξέρω τόσο καιρό!

Ὁ πατέρας ὅμως εἶχε πάρει φόρα καί ἐξακολούθησε νά ἐξηγήσει:

— Ὁ θεῖος σου, πού ἔρχεται τώρα ἀπό τό ἐξωτερικό, φέρνει

μαζί του ένα ηλεκτρικό ψυγείο και διάφορα τρόφιμα. Αυτά θά τ'α δείξει στο Τελωνείο και ο τελώνης θά τ'α πει τί δασμό πρέπει νά πληρώσει γιά καθένα. Βλέπεις εκεί άπέναντι τό έμπορικό φορτηγό πλοίο, πού ξεφορτώνει κιβώτια μέ έμπορεύματα ; Γιά όλα αυτά τά έμπορεύματα θά πληρώσουν δασμό στο Τελωνείο και, όταν θά πουληθούν στην αγορά, θά έχουν στην τιμή τους μέσα όχι μόνο όσο κοστίζουν, αλλά και όσα πλήρωσαν στο Τελωνείο. "Ετσι και εσύ, Γιαννάκη, όταν σέ στέλνει ή μητέρα στον μπακάλη και δίνεις τόσες δραχμές γιά ένα πακέτο καφέ, ένα μέρος από αυτές είναι τό κόστος του καφέ και ένα άλλο ο δασμός ή, όπως τον λένε, ο έμμεσος φόρος.

— "Α, κατάλαβα ! είπτε ο Γιαννάκης. "Εμμεσοι φόροι είναι εκείνοι πού τούς πληρώνουμε χωρίς νά τό καταλάβουμε αγοράζοντας τό πετρέλαιο, τον καφέ, τή ζάχαρη, τό ραδιόφωνο, τό ρολόι. Ένα πράμα όμως δέν καταλαβαίνω. Γι' αυτά πού έρχονται από τό έξωτερικό πληρώνουν δασμούς στο τελωνείο. Δέν είναι έτσι ;

— Βέβαια, άπάντησε ο πατέρας, τελωνεία υπάρχουν στα λιμάνια και στους σιδηροδρομικούς σταθμούς και στα αεροδρόμια.

— Καλά. Μά γιά τά άλλα, πού τά φτιάχνουν στην Ελλάδα, πληρώνουν φόρους ;

— Βέβαια, πληρώνουν και γι' αυτά φόρους, είπτε ο πατέρας. Είδες ποτέ στα πακέτα τά τσιγάρα, στίς μπουκάλες του κρασιού, μία ταινία πού έχουν απ' έξω ; Αυτή ή ταινία είναι ο φόρος γιά κάθε πακέτο. Και εσύ ακόμα, όταν αγοράζεις ένα τετράδιο, θά δώσεις στο κράτος τό μικρό σου μερίδιο γιά τά έξοδά του. Αυτοί όμως οι φόροι γιά τά πράματα πού βγάξει ο τόπος πληρώνονται μέσα στο εργοστάσιο ή στους άλλους τόπους παραγωγής.

— Καλά. Φτάνουν όμως τά χρήματα πού εισπράττει τό κράτος από τά τελωνεία γιά όλα του τά έξοδα ;

— "Όχι, δέ φτάνουν, άπάντησε ο πατέρας. Και δέν είναι άλλωστε τό μόνο είδος φόρων πού πληρώνουν οι πολίτες. Γιατί, εκτός από τούς έμμεσους φόρους, πού δέν τούς πληρώνουμε κατευθείαν στο κράτος, αλλά μέσα στην τιμή των πραγμάτων πού αγοράζουμε, υπάρχουν και οι άμεσοι φόροι, πού κάθε πολίτης πρέπει νά πληρώσει κατευθείαν στα δημόσια ταμεία, ανάλογα μέ τά εισοδήματά του.

— Μά πῶς γίνεται αὐτό; Πῶς θά ξέρει τό Δημόσιο τά δικά μου εἰσοδήματα; ρώτησε ὁ Γιαννάκης.

— Νά σοῦ τό ἐξηγήσω, ἀπάντησε ὁ πατέρας. Ὑπάρχουν εἰδικές κρατικές ὑπηρεσίες πού λέγονται οικονομικές ἐφορίες καί ἐκεῖ, μιά φορά τό χρόνο, οἱ πολίτες κάνουν μιά δήλωση γιά τά εἰσοδήματα πού εἶχαν τόν προηγούμενο χρόνο. Ὅσοι ἔχουν χαμηλό εἰσόδημα δέν πληρώνουν φόρο εἰσοδήματος. Οἱ ἄλλοι πληρώνουν. Καί ὅσο μεγαλύτερα εἰσοδήματα ἔχουν, τόσο μεγαλύτερος εἶναι ὁ φόρος.

— Μά δέν εἶναι ἄδικο αὐτό; ρώτησε ὁ Γιαννάκης.

— Ὅχι, ἀπάντησε ὁ πατέρας. Ἀπεναντίας μάλιστα. Οἱ ἄμεσοι φόροι εἶναι πιό δίκαιοι ἀπό τούς ἔμμεσους, γιατί τή ζάχαρη τήν ἀγοράζουν στήν ἴδια τιμή καί οἱ φτωχοί καί οἱ πλούσιοι, ἐνῶ στήν ἐφορία οἱ πλούσιοι πληρώνουν πολύ περισσότερο ἀπό τούς φτωχότερους καί οἱ ἐντελῶς ἄποροι δέν πληρώνουν καθόλου.

Ἐνῶ γινόταν αὐτή ἡ συζήτηση, φάνηκε καί ὁ θεῖος ἀπό τήν Ἀμερική, πού εἶχε στό μεταξύ περάσει τά πράγματά του ἀπό τό Τελωνεῖο.

Ἄρχισαν ἄμέσως τά ἀγκαλιásματα καί οἱ συγκινήσεις. Φόρτωσαν τά πράματα τοῦ θεῖου σέ ἓνα αὐτοκίνητο καί, κοντά στίς ἄλλες κουβέντες πού ἔγιναν ὡς πού νά τά φορτώσουν, ὁ κύριος Κώστας ἀνάφερε στό θεῖο καί τίς ἀπορίες τοῦ Γιαννάκη γιά τούς φόρους. Καί ὁ θεῖος ἐνδιαφέρθηκε ἄμέσως γιά τό θέμα καί πρόσθεσε καί αὐτός τά δικά του:

— Στήν Ἀμερική μᾶς μαθαίνουν ὅτι καλός πολίτης εἶναι ἐκεῖνος πού πληρώνει τακτικά τούς φόρους καί δέν προσπαθεῖ νά γελάσει τό κράτος. Καί πολλοί λένε ὅτι ἡ Ἀμερική εἶναι γι' αὐτό μεγάλο κράτος καί πάει μπροστά, γιατί οἱ πολίτες τῆς πληρώνουν κανονικά τούς φόρους τους, ἔχουν δηλαδή αὐτό πού λέμε φορολογική συνείδηση. Ἀλήθεια, ὁ τελώνης μοῦ εἶπε νά κάνω μιά αἴτηση καί νά ζητήσω νά πάρω τό ψυγεῖο χωρίς δασμό, ἐφόσον τό θέλω γιά προσωπική μου χρήση. Θά μπορέσεις, σέ παρακαλῶ, νά μοῦ τή γράψεις ἐσύ. Κώστα; Ὁ τελώνης μοῦ εἶπε νά βάλω καί δέκα δραχμὲς χαρτόσημο.

Ὅλοι μαζί πῆγαν στό περίπτερο ἐκεῖ κοντά καί πῆραν μιά κόλλα χαρτί καί τό χαρτόσημο. Ὁ πατέρας τοῦ Γιαννάκη ἔγραψε

τήν αίτηση, όπως είχε υποδείξει ο τελώνης. Ο θεϊός πήρε τήν αίτηση και πήγε πίσω στο Τελωνείο και στο μεταξύ ο Γιαννάκης βρήκε τήν εύκαιρία να ρωτήσει τον πατέρα του τί είναι τό χαρτόσημο και γιατί να τό κολλᾶμε στήν αίτηση.

Ο πατέρας εξήγησε στο Γιαννάκη ότι και τό χαρτόσημο είναι ένα είδος ἔμμεσου φόρου, πού πρέπει να κολλοῦν οί πολίτες στά ἔγγραφα πού στέλνουν ἢ στά πιστοποιητικά πού θέλουν να πάρουν από τίς κρατικές ὑπηρεσίες. Τά χαρτόσημα λέγονται και τέλη, γιατί πληρώνονται σε ἀντάλλαγμα ὀρισμένης ὑπηρεσίας. "Ἐτσι ὑπῆρχαν ἄλλοτε τά ἐκπαιδευτικά τέλη πού πλήρωναν τά παιδιά στά σχολεία και τά δικαστικά τέλη πού πληρώνουν ὅσοι καταφεύγουν στά δικαστήρια.

Καθώς μιλοῦσαν ο πατέρας κι ο Γιαννάκης, εἶδαν από μακριά στο μπαλκόνι ενός σπιτιοῦ μιά μεγάλη ἐπιγραφή: ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΕΦΟΡΙΑ. Ἐτσι ο Γιαννάκης εἶδε ἀμέσως και στήν πράξη ἐκεῖνα πού τοῦ εἶχε εξηγήσει ο πατέρας του πρὶν από λίγο.

Ἐκεῖνη τήν ὥρα πλησίασε στο περίπτερο ἕνας Ἀμερικάνος και ζητοῦσε από τόν περιπτεριοῦχο «στάμπς». Ο Γιαννάκης, πού εἶχε ἀρχίσει να μαθαίνει ἀγγλικά, εξήγησε στον περιπτεριοῦχο ὅτι ο Ἀμερικάνος ζητάει γραμματόσημο. Καί, μέ τήν εύκαιρία αὐτή, ο πατέρας του τοῦ εξήγησε, ὅτι και τά ταχυδρομεῖα είναι μιά ὑπηρεσία πού προσφέρει τό κράτος, ὥστε να μποροῦν ὅλοι οί ἄνθρωποι να ἀλληλογραφοῦν ἐλεύθερα μέ ὅποιοδήποτε μέρος τῆς γῆς. Τό γραμματόσημο είναι ἡ συμμετοχή ἐκείνου πού στέλνει τά γράμματα στις δαπάνες πού ἀπαιτοῦνται, γιά να λειτουργήσουν ὅλα τά ταχυδρομεῖα.

Ο Γιαννάκης, ο πατέρας του και ο θεϊός του, ἀφοῦ βεβαιώθηκαν ὅτι εἶχαν φορτωθεῖ οί ἀποσκευές στο αὐτοκίνητο, ξεκίνησαν γιά τό σπίτι. Ο Γιαννάκης ὁμως ἐξακολουθοῦσε να ἔχει τήν περιέργεια και ἤθελε να μάθει, ὄχι μόνο πῶς εἰσπράττει τό κράτος λεπτά από τούς πολίτες, ἀλλά και πῶς τά ξεοδεύει.

Τό αὐτοκίνητο περνοῦσε κείνη τήν ὥρα ἔξω από τό Γενικό Λογιστήριο και ο πατέρας του, δείχνοντας στο θεῖο τό κτίριο πού δέν τό ἔξερε, ἐξηγοῦσε συγχρόνως στο Γιαννάκη, ὅτι τά ἔσοδα και τά ἔξοδα τοῦ κράτους γράφονται στον κρατικό προϋπολογισμό. Τά ἔξοδα κάθε ὑπουργείου περνοῦνται ἐκεῖ μέ

όλες τις λεπτομέρειες, έτσι ώστε καμιά κρατική υπηρεσία να μην μπορεί να δαπανήσει χρήματα, χωρίς να είναι γραμμένο τό κονδύλι στον προϋπολογισμό. "Όταν τά έσοδα καί τά έξοδα είναι περίπου τά ίδια, τότε λέμε ότι ό προϋπολογισμός είναι ισοσκελισμένος. "Όταν τά έσοδα είναι παραπάνω, λέμε ότι έχει περίσσειμα· καί, όταν τά έξοδα είναι πιά πολλά, λέμε ότι ό προϋπολογισμός έχει έλλειμμα.

‘Ο θεϊός διηγήθηκε τότε στον άδελφό του καί στον άνιψιό του, πώς βρέθηκε στό Λονδίνο τήν ήμέρα άκριβώς πού ό ύπουργός τών οικονομικών τής ‘Αγγλίας πήγαινε τόν προϋπολογισμό στή βουλή γιά νά τόν ύποβάλει γιά έγκριση.

— Νά δείτε εκεί λοιπόν ένα περίεργο έθιμο! Είδα μέ τά μάτια μου τόν ύπουργό τών Οικονομικών νά πηγαίνει πεζός από τό ύπουργείο ως τή βουλή, βαστώντας ένα βαλιτσάκι μέ τόν προϋπολογισμό μέσα. Κι από πίσω ένα πλήθος κόσμου καί άρκετοί δημοσιογράφοι καί φωτογράφοι.

‘Ο πατέρας του Γιαννάκη έξακολούθησε :

— Στήν ‘Ελλάδα, όπως καί στίς περισσότερες δημοκρατίες, χρειάζεται τόν προϋπολογισμό του κράτους νά τόν έγκρίνει ή βουλή. Αυτό αποτελεί μία έγγύηση γιά τό λαό, ότι ξέρεi πού πάνε τά λεπτά πού καταβάλλει μέ τούς φόρους καί ότι μπορεί κάθε στιγμή νά έλέγξει τά έξοδα. Γι’ αυτό άλλωστε υπάρχουν καί ειδικές υπηρεσίες του κράτους, όπως είναι τό Γενικό λογιστήριο καί τό ‘Ελεγκτικό Συνέδριο, πού κάνουν άκριβώς αυτήν τήν δουλειά, έλέγχουν δηλαδή τά έσοδα καί τά έξοδα του Δημοσίου.

Μέ τίς κουβέντες όμως αυτές φτάσανε καί στό σπίτι, όπου περίμενε καί ή Καλλιόπη πηδώντας από τό ένα πόδι στό άλλο από τήν άνυπομονησία της, νά δει τό θείο από τήν ‘Αμερική καί τά δώρα πού είχε ύποσχεθεί ότι θά τής έφερνε.

ΟΔΗΓΙΕΣ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΔΑΣΚΑΛΟΥΣ

Ἡ «Ἀγωγή τοῦ Πολίτη» ἔχει μιά παράδοση ἀπό λίγα, σχετικά, χρόνια στήν ἑλληνική παιδεία.

Στά γυμνάσια προβλέπεται τό μάθημα ἀπό τό Ἐπίσημο Ἀναλυτικό Πρόγραμμα τοῦ 1931. Στήν πράξη ὅμως ελάχιστα διδάχτηκε κατά τήν περίοδο 1932 - 1936, καί ἀπό τήν 4η Αὐγούστου 1936 ὡς τό τέλος τοῦ Πολέμου σχεδόν καθόλου.

Ἀπό τό 1949 καί ὕστερα ἄρχισε πάλι νά ἀποδίδεται σημασία στήν «Ἀγωγή τοῦ Πολίτη» καί σέ πολλά γυμνάσια διδάχτηκε ἀπό τούς — δυστυχῶς ελάχιστα προπαρασκευασμένους νά ἀπαντήσουν στίς ἀπορίες τῶν μαθητῶν — φιλολόγους, καθηγητές τῆς ἱστορίας καί τῶν ἑλληνικῶν.

Ὅσο γιά τά δημοτικά σχολεῖα θεωροῦνταν, ὡς πρό ὀλίγου, περιττό νά διδαχτοῦν τά μικρά Ἑλληνόπουλα τά καθήκοντα καί τίς ὑποχρεώσεις πού θά ἔχουν ὅταν θά γίνουν πολίτες καί γιά ὅλη τους τή ζωή.

Στοιχειώδεις γνώσεις γιά τή μορφή τῆς χώρας ὅπου γεννήθηκαν καί ὅπου πρόκειται νά ζήσουν, γιά τούς νόμους πού θά κυριαρχήσουν στίς πράξεις τους, γιά τό πολίτευμα τῆς πατρίδας τους, γιά τήν κυβέρνηση καί τά ὄργανα τοῦ κράτους, γιά τή δικαιοσύνη καί τήν ἀπονομή της, γιά τούς φόρους καί τά οἰκονομικά τοῦ κράτους, γιά ὅλα ἐκεῖνα τέλος πάντων ἀπό τά ὁποῖα θά ἔξαρτηθεῖ στό μέλλον ἡ ἀσφάλεια, ἡ συντήρηση καί ἡ ἐλευθερία τους, θεωρήθηκαν ἐπί πολλά χρόνια ὅτι δέ χρειάζονται γιά τά παιδιά τοῦ δημοτικοῦ σχολείου κα μόνο εὐκαιριακά καί στά γρήγορα μάθαιναν μερικές ἀπό τίς γνώσεις αὐτές στό περιθώριο ἄλλων μαθημάτων.

Πολύ ἀργότερα, ψηλαφητά, μέ τήν ἐμπειρία τῆς ζωῆς καί ἀφοῦ περάσει καιρός πολῦτιμος καί σπαταληθεῖ χρόνος καί χρήμα, θά πληροφορηθοῦν κάποτε ἐκεῖνοι οἱ πολίτες, ἄντρες καί γυναῖκες, πού δέν ἔχουν τήν τύχη νά προχωρήσουν ὡς τή μεση παιδεία, ὅσα θά ἔπρεπε νά γνωρίζουν ἤδη ἀπό τό σχολεῖο.

Ἐδῶ καί μερικά χρόνια ἄρχισε μιά κίνηση γιά τή διδασκαλία τῆς «Ἀγωγῆς τοῦ Πολίτου» στά δημοτικά σχολεῖα.

Ἡ ἐγκύκλιος τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας ἀριθ. 37 τῆς 3ης Ὀκτωβρίου 1955 ἀποτελεῖ τήν ἀρχή τῆς ἐφαρμογῆς τῆς πρακτικῆς διδασκαλίας καί δίνει ἐντολή στούς διευθυντές τῶν δημοτικῶν σχολείων νά διδάσκουν τό μάθημα τῆς «Ἐθνικῆς Ἀγωγῆς» στή ΣΤ' τάξη.

Τό «Ἀναλυτικόν Πρόγραμμα τοῦ ὠρολογίου προγράμματος τῶν πατριδογνωστικῶν μαθημάτων τῶν Δημοτικῶν Σχολείων», πού δημοσιεύθηκε στίς ἀρχές τοῦ 1957 (Ἐφ. Κυβ. τευχ. Α', ἀριθ. 14/1957), καθιερώνει πιά καί ἐπίσημα τό μάθημα.

Ἡ ὅλη αὐτή ἡ κίνηση ὁδήγησε τή συγγραφέα στήν α' ἔκδοση τοῦ βιβλίου αὐτοῦ, πού ἀποτελεῖ κατά κάποιον τρόπο συνέχεια καί συμπλήρωμα τῆς ἐργασίας πού ἄρχισε μέ τό βιβλίον τῆς «Τί πρέπει νά γνωρίζει ὁ πολίτης», πού προοριζόταν γιά τούς μαθητές τῆς ΣΤ' τοῦ γυμνασίου.

Τό βιβλιαράκι αὐτό ἔχει σκοπό νά βοηθήσει τούς δασκάλους στή διδασκαλία τοῦ μαθήματος τῆς Ἀγωγῆς τοῦ Πολίτη καί τούς μαθητές στήν κατανόηση τῶν ἐννοιῶν πού ἀποτελοῦν τό περιεχόμενο τοῦ μαθήματος. Ἐπειδὴ ὁμως ὀρισμένα θέματα γνωστά στά παιδιά τῶν μεγάλων πόλεων, ὅπως π.χ. ἡ Βουλὴ, τὰ Ὑπουργεῖα, ὁ Ἄρειος Πάγος κλπ., θά ἦταν δύσκολο νά ἐξηγηθοῦν μέ τόν ἴδιον τρόπο σέ παιδιά μιᾶς ἀγροτικῆς περιφέρειας, προτίμησα νά κάνω μιά πρώτη ἀπόπειρα μέ ἐξηγήσεις πού ἀποτείνονται στά παιδιά τῶν πόλεων, μέ τήν ἐπιφύλαξη ν' ἀκολουθήσει καί δεύτερο βιβλίον γιά τὰ παιδιά τῆς ὑπαίθρου, ὅπου θά τονίζονται περισσότερο τὰ κεφάλαια γιά τήν αὐτοδιοίκηση καί τούς συνεταιρισμούς καί ὅπου οἱ ἐννοιες «Βουλὴ» «Κυβέρνηση» κλπ. θά παρουσιάζονται μέ εἰκόνες προσαρμοσμένες στίς προσλαμβάνουσες παραστάσεις τῶν παιδιῶν τοῦ χωριοῦ.

Στήν κατάταξη τῆς ὕλης ἀκολούθησα τό «Ἀναλυτικόν Πρόγραμμα τῶν Πατριδογνωστικῶν Μαθημάτων διά τήν ΣΤ' τάξιν τοῦ Δημοτικοῦ Σχολείου», τοῦ 1957.

Γλώσσα τοῦ βιβλίου εἶναι ἡ ἀπλή δημοτικὴ. Ἡ ὀρθογραφία βασίζεται στήν «Γραμματικὴν» τοῦ Μανόλη Τριανταφυλλίδη. Κάθε κεφάλαιον ἔχει τήν αὐτοτέλειά του καί παρουσιάζεται μέ τή μορφή ἀφηγηματος, μέ τίτλον πού νά μὴ θυμίζει διδασκαλία καί μέ ἐπεισόδια εὐθυμα, ὥστε νά δίνονται οἱ τόσο δύσκολες θεωρητικὲς ἐννοιες μέ

τρόπο επαγωγικό και να διευκολύνεται ή διδασκαλία τους χωριστά και ανεξάρτητα από τα άλλα κεφάλαια.

Έδω ἄς μου ἐπιτραπεί νά προσθέσω ἕνα μέρος ἀπό τήν «Ἐξομολόγησι» πού εἶχα προτάξει σάν πρόλογο στίς Α καί Β ἐκδόσεις τοῦ βιβλίου αὐτοῦ :

«Ἀπό τό 1933, ὅταν γιά πρώτη φορά διδάξα τήν «Ἀγωγή τοῦ Πολίτη» στούς διδασκαλιστές τοῦ Μαρασλείου, καί ἀργότερα τό 1934, ὅταν ἔβγαζα τήν πρώτη ἔκδοσι τοῦ βιβλίου μου «Τί πρέπει νά γνωρίζει ὁ πολίτης», εἶχα πάντοτε στό νοῦ μου νά καταπιστώ μέ ἕνα ἀντίστοιχο βιβλίο γιά μικρότερα παιδιά.

» Ἀφορμή νά πραγματοποιήσω τό σχέδιό μου μοῦ ἔδωσε ἕνα ἐπεισόδιο στό Πήλιο. Λίγα χρόνια μετά τή διδασκαλία μου στό Μαρᾶσλειο, ξεκίνησα γιά μιᾶ ἐκδρομή ἐκεῖ. Τό λεωφορεῖο σταμάτησε σέ ἕνα χωριό καί στό καφενεῖο πού κάθησα μέ πλησίασε μιᾶ νέα καί μοῦ εἶπε :

» — Δέ μέ γνωρίζετε ; Ἦμουνα μαθήτριά σας στό Μαρᾶσλειο καί τώρα εἶμαι δασκάλα τοῦ χωριοῦ. Νά ξέρατε πόσες φορές θυμᾶμαι αὐτά πού μάς μάθατε καί πῶς προσπαθῶ τώρα νά τά διδάξω, μέ τή σειρά μου, στά παιδιά τῆς τάξεώς μου !

» Τῆ στιγμῆ ἐκείνη μοῦ φάνηκε πῶς ἄκουγα χορό ἀγγέλων νά ψάλλει ! Τόσο πολύ εἶχα συγκινηθεῖ...

» Ἀπό τότε ἀποφάσισα νά γράψω κάτι πού νά βοηθήσει καί τά παιδιά καί τούς δασκάλους.

» Ὑστερα ἀπό πολλές ἀπέπειρες, πού βάσταξαν δυό χρόνια, κατέληξα στή σημερινή μορφή, μέ τήν αὐτοτέλεια κάθε κεφαλαίου πού ἔχει τή μορφή μικροῦ διηγήματος. Προσπάθησα μέ τό διάλογο, μέ τά πρόσωπα πού παρεμβαίνουν, νά ζωντανέψω τίς ξερές γνώσεις.

» Ἄν μπορέσω μέ τό βιβλιαράκι αὐτό νά βοηθήσω τούς δασκάλους στό δύσκολο ἔργο τους, καθώς καί τά παιδιά στό νά ἀπορροφήσουν εὐχάριστα καί νά συγκρατήσουν τίς γνώσεις πού διδάσκει ἡ «Ἀγωγή τοῦ Πολίτη», θά ἔχει ἐκπληρωθεῖ ὁ πόθος πού αἰσθάνθηκα ἐκείνη τήν ἡμέρα στό Πήλιο, κοντά στή δασκάλα μαθήτριά μου. Γι' αὐτό καί τό βιβλίο τοῦτο

ΑΦΙΕΡΩΝΕΤΑΙ ΣΤΟΥΣ ΑΠΟΦΟΙΤΟΥΣ ΤΟΥ ΜΑΡΑΣΛΕΙΟΥ 1933-1934».

ΑΓΝΗ ΡΟΥΣΟΠΟΥΛΟΥ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

	Σελ.
Έλληνόπουλα από διαφορετικές χώρες	5
(Κράτος καί Έθνος)	
Οί φυλακές του Σωκράτη	8
(Υπακοή στους Νόμους)	
Μπροστά στη Μητρόπολη	10
(Η Έκκλησία)	
Ένας περίπατος στην Πλατεία του Συντάγματος	14
(Τό Σύνταγμα της Ελλάδας)	
Άπρόοπτες διακοπές	18
(Έκλογεις — Έκλογές — Νομοθετική εξουσία)	
Η Βουλή συνεδριάζει	24
(Βουλή — Βουλευτές — Κυβέρνηση — Αντιπολίτευση — «Έφημερίς Κυβερνήσεως» — Άγνοια νόμου απαγορεύεται)	
Ο ύπουργός έρχεται στό σχολείο	29
(Έκτελεστική εξουσία — Πρωθυπουργός — Υπουργοί)	
Ο κύριος τμηματάρχης	34
(Υπουργεία — Δημόσιοι υπάλληλοι)	
Ένα αυτοκινητιστικό δυστύχημα	39
(Δικαστική εξουσία — Ποινικά δικαστήρια)	
Στό καφενείο της στοάς	44
(Τά πολιτικά δικαστήρια)	
Ένα καλοκαίρι στόν Παρνασσό	48
(Αυτόδιοίκηση)	
Παρακολουθώντας την παρέλαση	53
(Τά πολιτεύματα)	

	Σελ.
«Εἷς οἰωνὸς ἄριστος» (Φιλοπατρία)	58
Ὁ μέγας ἀδερφός (Στρατιωτικὴ ὑποχρέωση)	60
Ἐπίσκεψη στό Μουσεῖο (Σεβασμὸς πρὸς τὰ μνημεῖα τέχνης)	64
Οἱ δύο φαντάροι (Ἰσότητα)	65
Μιά ξαφνικὴ κληρονομιά..... (Κληρονομιά, διαθήκη, προστασία ἰδιοκτησίας)	67
Ἡ θεία φεύγει γιὰ τὰ λουτρά..... (Ἐλευθερία ἐργασίας — Ἀνάπαυση)	69
«Καὶ ὅμως κινεῖται»..... (Ἐλευθερία σκέψεως)	71
Ἡ γιορτὴ τοῦ πατέρα (Ἀπόρρητο ἐπιστολῶν — Ἄσυλο κατοικίας)	73
Τὰ παιδιὰ συναντοῦν ἓνα δημοσιογράφο..... (Ἐλευθερία τοῦ τύπου)	75
Ἀθλητικὸς Ὀμιλὸς «Ὁ Ἀριστογείτων» (Τὸ δικαίωμα τοῦ συνεταιρίζεσθαι)	79
Τὰ νέα δεντράκια..... (Φιλανθρωπία — Νομικὰ Πρόσωπα Δημόσιου Δικαίου)	83
Ἕνας πρεσβευτὴς ἐπιδίδει τὰ διαπιστευτήριά του (Διεθνεῖς σχέσεις)	86
Ὁ θεῖος φτάνει ἀπὸ τὴν Ἀμερικὴ (Φόροι, δασμοί, τέλη κτλ.)	92
Ὁδηγίες γιὰ τοὺς δασκάλους (Ἐλευθερία σκέψεως)	98

Μέσα σὲ παρενθέσεις ἀναφέρονται τὰ ἀντίστοιχα κεφάλαια τοῦ Ἀναλυτικοῦ Προγράμματος.

0020555780

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΒΟΥΛΗΣ

ΠΡΟΣΧΕΔΙΟ ΑΠΟΤΥΠΩΣΗΣ
ΤΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ
ΤΟΥ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ
ΤΗΣ ΔΕΥΤΕΡΗΣ
ΤΗΣ ΣΕΚΤΟΡΙΑΣ
ΤΗΣ ΕΚΔΟΣΗΣ

«Τά αντίτυπα τοῦ βιβλίου φέρουν τό κάτωθι βιβλιόσημο γιά ἀπόδειξη τῆς γνησιότητος αὐτῶν.

Ἄντίτυπο στερούμενο τοῦ βιβλιοσήμου τούτου θεωρεῖται κλεψίτυπο. Ὁ διαθέτων, πωλῶν ἢ χρησιμοποιοῦν αὐτό δῶκεται κατά τίς διατάξεις τοῦ ἀρθροῦ 7 τοῦ Νόμου 1129 τῆς 15/21 Μαρτίου 19/46 (Ἐφ. Κυβ. 1946, Α' 108)».

ΕΚΔΟΣΗ Η' 1982 (I) – ΑΝΤΙΤΥΠΑ 165.000 – ΣΥΜΒΑΣΗ: 3737/25.1.82
ΕΚΤΥΠΩΣΗ – ΒΙΒΛΙΟΔΕΣΙΑ: ΓΡΑΦΙΚΑΙ ΤΕΧΝΑΙ ΑΦΟΙ ΑΘΑΝΑΣΙΑΔΗ Α.Ε.

